

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 172

51 tomas

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

2008 m. liepos 5 d.

Pranešimo Nr.

Turinys

Puslapis

III *Parengiamieji aktai*

REGIONŲ KOMITETAS

74-oji plenarinė sesija 2008 m. balandžio 9–10 d.

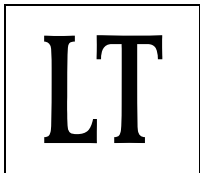
2008/C 172/01	Regionų komiteto nuomonė „Savo iniciatyva pertvarkykime biudžetą ir pakeiskime Europą“	1
2008/C 172/02	Regionų komiteto nuomonė „Atokiausiems regionams skirta strategija: rezultatai ir perspektyvos“	7
2008/C 172/03	Regionų komiteto nuomonė „E. įtrauktis“	12
2008/C 172/04	Regionų komiteto nuomonė „Žalioji knyga dėl miesto transporto“	17
2008/C 172/05	Regionų komiteto nuomonė „Būsimoji bendra Europos prieglobsčio sistema“	24
2008/C 172/06	Regionų komiteto nuomonė „Europos uostų politika“	29
2008/C 172/07	Regionų komiteto nuomonė „Integruota jūrų politika Europos Sąjungai“	34
2008/C 172/08	Regionų komiteto nuomonė apie Baltąją knygą „Kartu sveikatos labui, 2008–2013 m. ES strateginis požiūris“	41
2008/C 172/09	Regionų komiteto nuomonė „2007–2008 m. plėtros strategija ir svarbiausi iššūkiai. Šalys kandidatės“	45
2008/C 172/10	Regionų komiteto nuomonė „Vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimas“	49

LT

Kaina:
18 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

2008/C 172/11	Regionų komiteto nuomonė „Trečiasis elektros ir dujų rinkų teisės aktų paketas“	55
2008/C 172/12	Regionų komiteto nuomonė „2007–2008 m. Plėtros strategija ir svarbiausi iššūkiai: narystės ES siekiančios šalys kandidatės“	60
2008/C 172/13	Regionų komiteto nuomonė „Visapusiškas jaunimo dalyvavimas visuomenės gyvenime“	65

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

74-OJI PLENARINĖ SESIJA 2008 M. BALANDŽIO 9–10 D.

Regionų komiteto nuomonė „Savo iniciatyva pertvarkykime biudžetą ir pakeiskime Europą“

(2008/C 172/01)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, jog būtina išsaugoti tvirtą politinę programą, kuriai vidutiniu ir ilgalaikės trukmės laikotarpiu būtų numatyta pakankamai lėšų, kad įgyvendinant bendrą politiką būtų išreikšta bendra valia;
- laikosi nuomonės, kad būsimas Bendrijos biudžetas turi remtis Lisabonos sutartyje nustatytais Bendrijos įgaliojimais ir subsidiarumo principu, atspindėti išplėstą Sutarties teisinį pagrindą ir atmesti bet kokias iki šiol vykdytų politikos kryptių ir naujų ES veiklos sričių arba naujų politikos kryptių, kurių atsiradimą lemia nauji pasaulinio masto iššūkiai, tarpusavio konkurencijos prielaidas;
- ragina keisti biudžetą atsižvelgiant į laipsnišką integracijos raidą numatant eksperimentinio pobūdžio priemones bei visiškai atsiriboti nuo dabartinės tendencijos, susijusios su ES biudžeto dydžiu;
- prašo, kad siekis išnaudoti visas daugiapakopio valdymo ir vietos bei regionų valdžios institucijų indėlio galimybes taptų ES biudžeto reformos strategijos pagrindu ir primena, kad, kuriant, programuojant, bendrai finansuojant ir įgyvendinant ES politiką, vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis gali būti labai naudingas;
- reiškia ypatingą susirūpinimą dėl galimos Sąjungos finansuojamų politikos kryptių renacionalizacijos, kadangi dėl to galėtų būti priimami nepakankami ir neveiksmingi, Europos Sąjungos mastu netinkami sprendimai arba nebeliktų svorto poveikio, kurį atlieka Sąjungos finansinės intervencinės priemonės;
- dar kartą tvirtina, kad stabili daugiametė finansinė programa daug ilgesniam negu 5 metų laikotarpiui yra pagrindinė sąlyga siekiant užtikrinti Europos Sąjungos veiklos veiksmingumą, todėl siūlo iki 10 metų pailginti programavimo laikotarpį visą lėšų sumą skiriant tik pirmiems 5 metams, o rezervines lėšas, pavyzdžiui, iki 25 proc., perskirstant naujiems poreikiams atlikus išsamų vidurio laikotarpio vertinimą siekiant užtikrinti nuoseklumą su Europos rinkimų tvarkaraščiu;
- laikosi nuomonės, kad nauja Bendrijos biudžeto finansavimo sistema turi būti grindžiama nuosavais ištekliais, kurie būtų teisingumo ir solidarumo, stabilumo, matomumo, aiškumo, tikslumo ir paprastumo garantas, ir joje būtų numatyta kuo mažiau išimčių.

Pranešėjai: Michel DELEBARRE – Diunkerko meras (FR/ESP)
Luc VAN DEN BRANDE – Flandrijos parlamento narys (BE/ELP)

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas „Pertvarkykime biudžetą ir pakeiskime Europą“, viešoms konsultacijoms dėl 2008–2009 m. biudžeto peržiūros skirtas dokumentas – SEC(2007) 1188 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Reformuokime ES biudžetą, sustiprinkime Europą

1. laikosi nuomonės, kad norint kuo geriau patenkinti Europos gyventojų lūkesčius, vykdant biudžeto reformą visų pirma turi būti siekiama sustiprinti demokratinį pasitikėjimo paktą, vienijantį piliečius ir Sąjungą, ir suteikti naują postūmį už politiką atsakingų skirtingų teritorinių lygmenų institucijų partnerystei;

2. primena, kad Europos Sąjunga stengiasi pasauliui būti gerovės ir sanglaudos pavyzdžiu, nes Europoje politiniai tikslai derinami su identiteto išsaugojimu, vietos ir regionų lygmenų dalyvavimo ir demokratijos skatinimu;

3. yra įsitikinęs, kad Europos Sąjungos papildomą naudą sudaro jos piliečiams užtikrinama taika, apsauga ir stabilumas, europiečiams suteikiama galimybė išvystyti jų asmeninį potencialą už savo valstybės ribų, viso Europos žemyno mastu, Europos sąmonės ir skirtingų tautų bei kultūrų piliečių solidarumo kūrimas skatinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą; erdvės, leidžiančios europiečiams vystyti prekybą bendrojoje rinkoje, plėtojimas ir bendrų strategijų siekiant atremti XXI-ojo amžiaus iššūkius taikymas;

4. pripažįsta, kad biudžeto peržiūros iššūkis ir yra toliau plėtoti šį ekonominį ir socialinį modelį stengiantis nesugriauti jo pamatų ir siekiant geriau pasinaudoti Europos teritoriją ir jos įvairovės, visų pirma, kultūros teikiamais privalumais Europos sanglaudos labui;

5. mano, jog būtina išsaugoti tvirtą politinę ir ekonominę programą, kuriai vidutiniu ir ilgalaikės trukmės laikotarpiu būtų numatyta pakankamai išteklių, kad įgyvendinant bendrą politiką būtų išreikšta bendra valia – įgyvendinti iškeltus tikslus;

6. primena, koks svarbus yra Bendrijos biudžetas, pagrįstas solidarumo, daugiametės finansinės programos stabilumo ir kompleksinio paramos susiejimo su pajamomis principais, kadangi jis yra esminis veiksnys užtikrinant visos Europos Sąjungos veiklos efektyvumą ir tęstinumą erdvės ir laiko požiūriu;

7. yra įsitikinęs, kad ES biudžeto daugiametė finansinė programa yra pagrindinių Bendrijos politikos strateginių gairių tęstinumo ir decentralizuotų investicijų patikimumo garantas;

8. todėl dar kartą pareiškia, kad pritaria naujamai sutarčiai, kuri įkūnija Europos integracijos proceso pažangą, kadangi joje sustiprinamos, atnaujinamos arba iš naujo apibrėžiamos ES integracijos pagrindą jau sudarančios politikos kryptys, o kitoms svarbioms politikos kryptims suteikiamas Bendrijos lygmuo;

9. laikosi nuomonės, kad būsimas Bendrijos biudžetas turi remtis Lisabonos sutartyje nustatytais Bendrijos įgaliojimais ir subsidiarumo principu bei atspindėti tiek, kiek būtina, išplėstą Sutarties teisinį pagrindą ir atmeta bet kokias iki šiol vykdytų politikos kryptis, kurių tikslai vis dar yra aktualūs, ir naujų ES veiklos sričių arba naujų politikos kryptis, kurių atsiradimą lemia nauji pasaulinio masto iššūkių, konkurencijos prielaidas;

10. ragina, kad biudžetas būtų keičiamas atsižvelgiant ir į laipsnišką integracijos raidą, remiantis socialinę, ekonominę ir teritorinę sanglaudą skatinančių priemonių įgyvendinimu;

11. taigi, norėtų, kad būsimas ES biudžetas leistų vykdyti eksperimentinio pobūdžio Bendrijos priemones;

12. giliai įsitikinęs, kad būtina parengti bendrą intervencinių priemonių ir valstybės finansų viziją atsižvelgiant į visuotines biudžeto mažinimo tendencijas Europos, nacionaliniu ir vietos bei regionų lygmeniu. Todėl šioje vizijoje turėtų būti numatytos ne tik subsidijos, bet ir kiti finansavimo būdai bei mokesstinės priemonės ir atsižvelgta į kitų finansinių partnerių, pavyzdžiui, Europos investicijų banko, intervencines priemones;

13. mano, kad ES biudžeto reformos tikslas – suteikti Europos Sąjungai finansines priemones, kurios atitiktų sutartimis jai suteiktas politines, ekonomines, socialines ir teritorines užduotis ir planus, ir paprastą bei skaidrią sistemą, kuri leistų piliečiams aiškiai suprasti papildomą ES naudą;

14. mano, kad Europos Sąjunga privalo pasinaudoti šia galimybe, kad taptų darnesniu politiniu subjektu, mūsų piliečiai didžiuotųsi jai priklausydami ir Europa suteiktų jiems pasitikėjimo ateitimi ir bendraujant su likusiu pasauliu.

REGIONŲ KOMITETAS

Vietos ir regionų valdžios institucijos – partneriai keičiant Europą vietos lygmeniu

15. atkreipia dėmesį į tai, kad naujoji sutartis įkūnija reikšmingą pažangą Europos daugiapakopio valdymo srityje: plačiau – vietos ir regionų lygmeniu – taikomas subsidiarumo principas ir atsižvelgiama į teritorinį sanglaudos aspektą. Tai stiprina ryšį tarp ES ir jos piliečių ir leidžia daryti pažangą užtikrinant pagarbą skirtingiems identitetams ir įvairovei;

16. pabrėžia, kad ES institucijų, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų partnerystė yra mūsų gyvenamąjį laikotarpį, kai galimybės ir problemos dažnai yra susitelkusios konkrečiose vietovėse, o jų pasekmės jaučiamos plačiau, geriau atitinkantis valdymo modelis;

17. primena, kad kuriant, planuojant, bendrai finansuojant ir įgyvendinant ES politiką, vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis gali būti labai naudingas, visų pirma dėl jų tarptautinio, tarpinstitucinio ir tarpsektorinio pobūdžio patirties;

18. todėl, prašo, kad ES biudžetas būtų patikimas, leistų siekti svarbiausių Europos tikslų atsižvelgiant į konkrečius skirtingų vietovių poreikius;

19. todėl atkreipia dėmesį į tai, kad kai kuriose ES valstybėse narėse paplitus decentralizacijos reiškiniai ir tendencijai suteikti didesnių galių, vietos ir regionų valdžios institucijos įgijo dar daugiau įgaliojimų ir atsakomybės, kurie ypatingai svarbūs imantis veiksmų sektoriuose, labiausiai susiduriančiuose su didžiosiomis Europai iššylančiomis problemomis;

20. kartu pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat tapo pirmosios svarbos valstybės finansiniais subjektais, kuriems ES biudžetas gali turėti didelį, tiek kiekybinį, tiek ir kokybinį, svėrto poveikį. Jau 2004 m. išsiplėtusioje ES jos valdė daugiau kaip 60 proc. viešojo sektoriaus investicijų;

21. pritaria Europos Komisijos teiginiui, išdėstytam Ketvirtojoje ekonominės ir socialinės sanglaudos ataskaitoje, kad daugelyje valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka tikrai ne mažesnė nei centrinei valdžiai atsakomybė už viešojo sektoriaus investicijas. Joms taip pat suteikti įgaliojimai, susiję su investicijomis švietimo, būsto, mokslinių tyrimų ir plėtros, transporto, visuomeninės infrastruktūros ir aplinkos apsaugos srityse. Ši tendencija praėjusį dešimtmetį sustiprėjo;

22. atkreipia dėmesį, kad iškilus poreikiui kompleksiskai ir lanksčiai įgyvendinti Europos politikos kryptis, vietos ir regionų valdžios institucijos, bendradarbiaudamos su ES ir nacionalinėmis institucijomis, yra pajėgios ES lygmeniu nustatytas strategines gaires paversti konkrečiais veiksmais;

23. pabrėžia, kad miestų ir regionų valdžios institucijoms dažnai tenka užtikrinti įvairių nacionalinių ir ES politikos

krypčių nuoseklumą miestų ir regionų lygmeniu derinant skirtingas sektorių politikos kryptis;

24. tvirtina, kad būtina siekti socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos tikslo tam skiriant reikiamus finansinius išteklius, remiantis Europoje jau įdiegtais solidarumo, integracijos, daugiapakopio valdymo bei teritorinio bendradarbiavimo principais ir pasinaudojant platesnės institucijų partnerystės srityje jau sukaupta patirtimi;

25. laikosi nuomonės, kad naujasis Sutarties tikslas teritorinės sanglaudos srityje tapo nauju postūmiu visas Europos Sąjungos politikos kryptis numatyti ir įgyvendinti remiantis teritoriniu aspektu. Viena vertus, jis mus skatina tinkamai įvertinti mūsų regionų įvairovę, antra vertus, ieškoti sprendimų, kurie leistų sumažinti išliekančius įvairių lygmenų Europos Sąjungos valdymo skirtumus;

26. prašo, kad siekis išnaudoti visas daugiapakopio valdymo ir vietos bei regionų valdžios institucijų indėlio galimybes taptų ES biudžeto reformos strategijos pagrindu.

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrijos biudžeto svėrto poveikis

27. mano, kad šiuo metu Europos Sąjunga – išsiplėtusi ir besiplečianti bendrija bei svarbus veikėjas tarptautinėje arenoje – išgyvena esminių socialinių ir ekonominių permainų laikotarpį ir privalo spręsti svarbias aplinkos apsaugos, energetikos, demografijos, technologijų ir saugumo problemas;

28. konstatuoja, kad susidūrusios su šiomis permainomis ir problemomis valstybės narės ne visada pajėgios atskirai jas tinkamai spręsti;

29. pastebi, kad daugumoje sektorių „atviras koordinavimo metodas“ dar neįrodė savo galimybių padėti įveikti minėtus sunkumus, netgi kai jis taikomas kaip papildoma priemonė;

30. primena, kad bendros arba Bendrijos politikos kryptys ir „Bendrijos metodas“ yra veiksminga priemonė siekiant įgyvendinti bendrą politinę valią;

31. reiškia ypatingą susirūpinimą dėl Sąjungos finansuojamų politikos krypčių visišką arba dalinę renacionalizacijos galimybes, kadangi dėl to galėtų būti priimami nepakankami ir neveiksmingi, Europos Sąjungos mastu netinkami sprendimai arba atsirasti atotrūkis tarp pasaulinių pokyčių ir nenuoseklios raidos vietoje;

32. taip pat atkreipia dėmesį, kad renacionalizavus Bendrijos politiką nebeliktų svėrto poveikio, kurį atlieka Sąjungos finansinės intervencinės priemonės multiplikudamos teigiamą poveikį konkrečių įgyvendinamų veiksmų finansavimui;

33. primena, kad dėl renacionalizacijos taip pat kiltų daugiau sunkumų nuosekliai ir tvariai plėtoti pasienio veiklą;

34. dar kartą pabrėžia, kad Sąjungos finansinių intervencinių priemonių svarto poveikis jokių būdu neapsiriboja finansiniu multiplikavimu, kurį tradiciškai skatina viešojo bendro finansavimo sistemos. Sudarant palankias sąlygas viešojo ir privataus sektorių partnerystei taip pat išryškėja operacinio ir finansinio pobūdžio svarto poveikis;

35. taip pat pabrėžia, kad Bendrijos finansavimo svartas neatšiejamas nuo kitų konkrečiai įgyvendinamų valstybės investicijos politikos krypčių strateginių gairių. Jis leidžia iš esmės pagerinti viešojo valdymo institucijų ir privačių subjektų programavimo ir valdymo pajėgumus ir yra vienas iš svarbiausių Bendrijos integracijos proceso ir to proceso įvaizdžio visuomenėje veiksmų;

36. pasisako už papildomos naudos įvertinimą deramą dėmesį skiriant visiems valdymo lygmenims: Europos, nacionaliniam, regionų ir vietos;

37. atsižvelgia į tai, kad ES finansinių intervencinių priemonių papildoma nauda gali būti susijusi su veikla, kuri nebūtinai yra svarbi arba prioritetinga nacionaliniu arba subnacionaliniu lygmeniu, kaip, pavyzdžiui, pasienio bendradarbiavimas;

38. laikosi nuomonės, kad papildoma nauda yra tampriai susijusi su papildomumo principo (juo remiantis Bendrijos intervencinės priemonės neturi tapti nacionalinio lygmens nedalyvavimo pretekstu) taikymu. Pavyzdžiu gali būti sanglaudos politika;

39. ragina tinkamai įvertinti Bendrijos biudžeto intervencinių priemonių bendrą skatinamąjį pobūdį, kadangi labiausiai atsiliekantiems regionams ir šalims sudarant sąlygas pasivyti kitus ir tapti moderniais suteikiama naudos visai Europos socialinei ir ekonominei sistemai.

REGIONŲ KOMITETAS

Europos vertybes atspindintis, pagrindinių problemų mąstą atitinkantis ir teritorinę sanglaudą užtikrinantis biudžetas

40. pripažįsta, kad Europa privalo spręsti svarbias problemas, susijusias su sanglauda ir konkurencija naujovių diegimo sąlygomis, žmogiškųjų išteklių ir užimtumo kokybės bei lygmens gerinimu, klimato kaita, energetikos modelio modernizavimu, demografiniu disbalansu ir migraciniu spaudimu, saugumu pasaulyje ir Europoje;

41. tačiau pabrėžia, kad Sąjungos misija negali apsiriboti vien naujų problemų sprendimu. Turi būti ir toliau siekiama integracijos tikslo;

42. todėl mano, kad prioritetingas ES uždavinys – laikantis tvaraus vystymosi, teisingumo ir integracijos principų tęsti

darbus, kad būtų užbaigtas vidaus rinkos kūrimas siekiant dar geriau pasinaudoti Europos teritorijų ir kultūrų įvairovės teikiama privalumais;

43. prašo, kad siekdama propaguoti savo vertybes ir įgyvendinti politinius tikslus, Sąjunga dėtų pastangas užtikrinant demokratiškesnį politinį gyvenimą ES, skatindama vietos ir regionų savarankiškumą bei pilietinės visuomenės vystymąsi;

44. pastebi, kad stengiantis atremti visus pastaruoju metu kylančius iššūkius būtina, viena vertus, spręsti su globalizacija susijusias problemas, antra vertus – užtikrinti teritorinę sanglaudą Europos Sąjungoje ir jos pasienyje;

45. pabrėžia, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijoms, nepaisant socialinių ir ekonominių skirtumų, tenka spręsti panašias problemas atsižvelgiant į skirtingose teritorijose jų įgyjamą konkrečią išraišką;

46. pripažįsta, kad vykstant šiam procesui, kurio pagrindu turėtų tapti daugiapakopio valdymo sistema, vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat gali rasti progą panaudoti savo neišnaudotas galimybes;

47. mano, kad būsima ES biudžeto programa turi sudaryti sąlygas:

a. mažiausiai išsivysčiusiems Europos regionams bei specifinėms teritorijoms, t. y. saloms ir kalnuotoms vietovėms, įtvirtinti savo pasiekimus konvergencijos srityje, visų pirma didinant konkurencingumą ir taip užtikrinant harmoningesnį ekonominį, socialinį ir teritorinį Europos Sąjungos vystymąsi;

b. kai regionai praranda teisę į pagalbą, turi būti sukurtos teisingos ir tinkamos pareinamojo laikotarpio priemonės, kad nebūtų prarasti ES sanglaudos politikos pasiekimai. Tokiems regionams turėtų būti sudarytos vienodos sąlygos visoje Europoje, neatsižvelgiant į tai, kuriose valstybėse narėse jie yra;

c. tokie regionai privalo gauti tikslingą paramą gebėjimams ugdyti, ypač inovacijų srityje, kadangi jų indėlis užtikrinant ES konkurencingumą globalizuotame pasaulyje yra labai svarbus;

d. prioritetą reikėtų teikti Europos tvaraus regioninio augimo ir tvarios regioninės konkurencijos politikai, apimančiai visų regionų dalyvavimą. Tokia politika padėtų visoms Europos vietos ir regionų valdžios institucijoms rasti strateginius sprendimus ir atitinkamus finansinius išteklius, kurie leistų užtikrinti novatoriškas investicijas, būtinas siekiant jų bendruomenėms sudaryti sąlygas prisitaikyti prie struktūrinių ekonomikos, visuomenės ir technologijų pokyčių bei siekiant atskleisti konkrečius jų teritorijų, visų pirma Europos ekonomikos pagrindą sudarančių MVĮ ir pramonės rajonų, pajėgumus ir galimybes pasauliniame kontekste;

- e. įgyvendinti solidarumu pagrįstą politiką siekiant užtikrinti visų piliečių lygias galimybes naudotis švietimo, profesinės kvalifikacijos infrastruktūromis ir paslaugomis bei užtikrinti, kad visi talentingi ES žmonės galėtų pasinaudoti pažangiausiomis mokslinių tyrimų teikiamomis galimybėmis. Vietos, regionų, nacionalinės ir Europos valdžios institucijos privalo sutelkti pastangas, kad sudarytų palankias sąlygas konkrečiam akademinėms, mokslo ir verslo sluoksnių atstovų bendradarbiavimui ir skatintų jų tinklų steigimą Europos ir pasaulio mastu;
- f. judėjimo laisvei, kuria buvo grindžiamas Europos integracijos projektas, suteikti naują postūmį daugiau investuojant į trans-europinius transporto tinklus. Politika turėtų skatinti tvarų transportą, įvairiarūšių transporto sistemų sąsajas, visų pirma gerai tarpusavyje sujungtą transeuropinį geležinkelio tinklą, taip mažinant anglies dvideginio dujų išmetimą ir taupant keleivių ir prekių pervežimo laiką ir sąnaudas. Taip pat reikėtų skatinti tvaraus jūrų transporto vystymą;
- g. visas ES teritorijas vienodai gerai aprūpinti sprendžiant klimato kaitos problemas, skirti lėšų priežasčių prevencijai ir prisitaikymui prie padarinių, visų pirma gyventojams ir labiausiai nukentėjusiems. Būtina investuoti į tvaraus vystymosi modelius, nustatytus tinkamai atsižvelgiant ne tik į vietos galimybes, bet ir į sunkumus;
- h. Europos Sąjungai nustatyti Bendrijos energetikos politiką, kuri būtų grindžiama valstybių narių solidarumu, tiekimo patikimumu, gamybos, transporto ir vartojimo modelių tvarumu ir valstybių narių galimybe laisvai pasirinkti energijos šaltinį. Vietos ir regionų lygmenys gali geriausiai užtikrinti inovacijų diegimą ir vartotojų elgsenos esminius pokyčius.
- i. panaudojant geriausias vietos ir regionų lygmeniu jau išbandytus būdus, sukurti ES sistemą migracijos srautams valdyti. Būtina, kad tie, kurie kasdien vietos lygmeniu susiduria su kritine padėtimi, galėtų pasikliauti ES solidarumu ir bendradarbiavimu;
- j. pripažinti lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį diegiant priemones, leidžiančias prisitaikyti prie demografinių pokyčių padarinių;
- k. Europoje vystyti šiuolaikišką, konkurencingą, įvairiapusišką, tvarų žemės ūkį, kuris užtikrintų maisto saugą ir teiktų pirmenybę Europos produktams bei padėtų juos išlaikyti pasaulio prekyboje, nepamirštant Bendrijos pirmumo principo. Žemės ūkio sektoriui reikia suteikti deramą paramą, kad jis taptų priemone, gerinančia mūsų gyvenimo ir išsaugančia būsimų kartų gyvenimo kokybę bei padedančia spręsti klimato atšilimo problemas, saugoti aplinką, biologinę įvairovę ir kokybišką mūsų kraštovaizdį;
- l. Europai plėtoti kaimynystės politiką ir vykdyti bendrus projektus su tolimesniais partneriais. Būtina, kad plėtojant Sąjungos išorės santykius vietos ir regionų valdžios institucijos vis labiau prisidėtų pasienio ir decentralizuotu bendra-

darbiavimu. Reikėtų pabrėžti pasienio regionų bendradarbiavimo reikšmę, kadangi jis yra svarbi priemonė užtikrinant taiką, nustatant ir apibrėžiant bendrąsias vertybes ir skatinant teritorinę sanglaudą;

REGIONŲ KOMITETAS

Reaguojantis, efektyvus, veiksmingas ir skaidrus biudžetas

48. mano, kad pasirašius Lisabonos sutartį Europos Sąjunga galės pasinaudoti veiksmingesniu sprendimų priėmimo mechanizmu nustatydamą savo biudžeto programą;

49. dar kartą tvirtina, kad stabili daugiametė finansinė programa daug ilgesniam negu 5 metų laikotarpiui yra pagrindinė sąlyga siekiant užtikrinti Europos Sąjungos veiklos veiksmingumą ir ūkio subjektams sudaryti sąlygas planuoti ilgalaikes investicijas bei sėkmingai įgyvendinti teritorinės plėtros projektus;

50. todėl siūlo finansinės programos programavimo laikotarpį pailginti iki 10 metų, bet visų lėšų iššyk nepaskirstyti. Kad būtų galima užtikrinti nuoseklumą su Europos rinkimų tvarkaraščiu, laikotarpį būtų galima padalyti į dvi dalis: visa lėšų suma būtų suteikta tik pirmiems 5 metams, po to būtų atliekamas vidurio laikotarpio įvertinimas siekiant rezervines lėšas, pavyzdžiui 25 proc., perskirstyti atsižvelgiant į naujus poreikius, kad atsirastų galimybė imtis naujų iniciatyvų arba sutelkti išteklius toms politikos kryptims, kurioms tai būtinausia;

51. laikosi nuomonės, kad lankstumas suteikia plačias galimybes kuo geriau panaudoti Bendrijos išlaidas ir yra naudingas siekiant prisitaikyti prie bet kokių padėties pokyčių, bet iškyla pavojus, kad jo tinkamai nevaldant pradės formuotis „skirtingų greičių“ Europa;

52. mano, kad tiksliniai mechanizmai, pavyzdžiui, išbandyti įgyvendinant 2007–2013 m. sanglaudos politiką, gali padėti geriau koordinuoti pagrindinius politikos tikslus naudojant įvairias biudžeto eilutes;

53. pageidauja, kad tam tikra būsimo ES biudžeto procentinė dalis būtų skirta paramai eksperimentavimui ir šios lėšos būtų atskirtos nuo bendro pobūdžio priemonių įgyvendinimui skirtų išteklių;

54. pasisako už tai, kad būtų nustatyti aiškesni kontrolės mechanizmai ir, prireikus, tiesiogiai ir veiksmingai taikomos sankcijos;

55. dar kartą pabrėžia, kad būtina konkrečiai taikyti partnerystės principą ir rengiant, ir vykdant Bendrijos biudžetą;

56. primena, kad Europos Komisija pateikė ir išplėtojo tikslinių susitarimų ir trišalių sutarčių koncepciją ir dar kartą siūlo persvarstyti šias priemones bei ragina, atsižvelgiant į Europos Komisijos pradėto trišalių sutarčių bandomojo etapo rezultatus, sudaryti teritorinius Europos paktus;

57. pabrėžia, kad siekiant tikros partnerystės būtinas visų sutarties šalių finansinis įnašas; siūlo, kad ieškant atsakymo į Teritorinių Europos paktų finansavimo klausimą, būtų pasinaudota galima sinergija (kuri gali teikti papildomą naudą) tarp Europos lygmeniu – atitinkamoms sritims skirtų biudžeto lėšų ir struktūrinių fondų, o vietos, regionų ir nacionaliniu lygmeniu – turimų biudžeto lėšų; tokiu atveju nereikėtų kurti nei papildomos Bendrijos regionų politikos finansinės priemonės, nei tam tikslui prašyti papildomo finansavimo;

58. mano, kad didesnis ES biudžeto skaidrumas galėtų būti užtikrintas plėtojant bendradarbiavimą vietos lygmeniu ir dedant daugiau pastangų komunikacijos srityje vietos, regionų ir Europos lygmeniu.

REGIONŲ KOMITETAS

Nauja Bendrijos biudžeto finansavimo sistema

59. pritaria minčiai, kad Europa privalo keisti savo politinių veiksmų ir finansinių išteklių programą sudarydama planus pakankamai ilgam laikotarpiui, apimančiam 2020–2030 m;

60. pabrėžia, kad šiuo metu galioja sutarta nuosavų išteklių riba – 1,24 proc. visos ES BNP;

61. pastebi, kad ES biudžetas:

- a. praėjusio ir dabartinio programavimo laikotarpiu turėjo tendenciją smarkiai mažėti;
- b. 2007–2013 m. programavimo laikotarpio pabaigoje sumažės ir nebesieks 1 proc. visos ES bendrojo nacionalinio produkto;

62. apgailėstauja, kad atotrūkis tarp realiai į biudžetą patenkančių lėšų ir sutartos nuosavų išteklių ribos ir toliau didėja;

63. atkreipia dėmesį į tai, kad skaičiuojant „teisingas pajamas“ valstybes nares palaipsniui užvaldė logika, kuriai pernelyg tolimas Europos idealas ir piliečių interesai;

64. vietos ir regionų, kurie yra pagrindinė gerovės kūrimo nacionaliniu lygmeniu varomoji jėga ir kurie daugeliu atvejų taip pat yra instituciniai subjektai, tiesiogiai dalyvaujantys nustatant nacionalines mokesčių sistemas, atstovų vardu atmeta tokios logikos plitimą;

65. mano, kad atėjo metas Bendrijos biudžeto finansavimo sistemos kokybės reformai, kad įvairioms suinteresuotoms institucijoms būtų suteikta galimybė sukurti bendrą perspektyvinę to paties biudžeto viziją;

66. laikosi nuomonės, kad nauja Bendrijos biudžeto finansavimo sistema turi būti grindžiama skaidrumu ir nuosavais ištekliais, kurie būtų teisingumo, solidarumo, stabilumo, matimumo, aiškumo, tikslumo ir paprastumo garantas;

67. biudžetinius įgaliojimus turinčių institucijų prašo parengti ir naudoti naują finansavimo tvarką, kurioje būtų numatyta kuo mažiau išimčių ir kuri padėtų siekti ekonominio ir socialinio modelio tikslų;

68. informuoja apie savo ketinimą ir toliau aktyviai dalyvauti Europos svarstymuose ir diskusijose dėl biudžeto reformos, ypač vykstant Europos Komisijos pasiūlymo dėl peržiūros aptarimui;

69. mano, kad vykstant Bendrijos biudžeto ir jo finansavimo šaltinių reformai turi būti vykdoma aktyvi ir skaidri komunikacijos politika, orientuota į plačiąją visuomenę ir labiausiai suinteresuotus institucinius, socialinius ir ekonominius subjektus. Piliečiai būtų geriau informuojami apie tai, kaip naudojami jų pinigai, o tai juos suartintų su institucijomis, atsakingomis už Bendrijos programų ir projektų valdymą. Komitetas yra pasirėngęs kartu su kitomis institucijomis imtis tokių pastangų demokratijos labui.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Atokiausiems regionams skirta strategija: rezultatai ir perspektyvos“

(2008/C 172/02)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad atokiausių regionų strategija neprarado savo aktualumo ir jos potencialas toli gražu neišnaudotas, todėl reikėtų ją tęsti, plėtoti ir atnaujinti,
- pastebi, kad klausimai, kuriuos Komisija nurodė kaip ateities iššūkius ES ir atokiausiems regionams – klimato kaita, demografiniai pokyčiai ir migracijos srautų valdymas, jūrų politika ir žemės ūkis – yra ypač svarbūs ir prioritetiniai Europos ir pasaulio darbotvarkėje bei turi didelės įtakos įvairiems ES regionams,
- vis dėlto primena, kad 2004 m. gegužės mėn. Komisijos komunikatu nustatyta atokiausiems regionams skirta Bendrijos strategija buvo paremta visuotiniu ir nuosekliu požiūriu siekiant visas Bendrijos politikos sritis susieti su trimis minėtos strategijos tikslais: vidaus ir išorės pasiekiamumo gerinimas, vietos ekonominės struktūros konkurencingumo stiprinimas ir regioninė įtrauktis į jiems artimiausią geografinę aplinką,
- prašo Komisijos atsižvelgti į atokiausių regionų ypatumus atliekant BŽŪP būklės įvertinimą ir įgyvendinant numatytas reformas, išlaikyti jiems taikomas išimtis atsiejimo nuo gamybos apimčių ir moduliavimo atvejais bei skirti pakankamai biudžeto lėšų žemės ūkiui remti,
- prašo Komisijos skubiai priimti priemones oro transporto įtraukimo į prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą neigiamam poveikiui kompensuoti siekiant, kad būtų atsižvelgta į išskirtinę atokiausių regionų padėtį.

Pranešėjas: Paulino RIVERO BAUTE, Kanarų salų autonominės bendruomenės pirmininkas (ES/LDAE)

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atokiausiems regionams skirta strategija: rezultatai ir perspektyvos“

COM(2007) 507 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

1. Septyni atokiausi regionai – Azorai, Kanarai, Gvadelupa, Gviana, Madera, Martinika, Reunionas – yra visateisė Europos Sąjungos dalis, iš kitų Bendrijos regionų išsiskirianti savo unikalumu ir originalumu.

2. Šiam išskirtinumui būdinga tam tikrų nuolatinių veiksnių, visų pirma didelio atokumo, mažumo, menkų gamybos plėtimo galimybių, sąveika, dėl kurios šie regionai yra izoliuoti ir pažeidžiami, kaip pripažįstama EB sutarties 299 straipsnio 2 dalyje.

3. Tai lemia papildomas išlaidas ir ypatingus sunkumus, išskylančius šių regionų augimui, konvergencijai ir ekonominiam tvarumui, trukdančius jų visapusiškam dalyvavimui vidaus rinkoje, ribojančius jų gyventojų galimybes ir mažinančius įmonių konkurencingumą.

4. Atokiausi regionai yra ir Europos Sąjungos privalumas. Dėl geografinės padėties jie gali tapti strateginėmis platformomis Europos Sąjungos vaidmeniui pasaulyje stiprinti.

5. Šis išskirtinumas visiškai pateisina specialaus režimo taikymą įgyvendinant Bendrijos politiką, kad būtų patenkinti konkretūs šių regionų poreikiai ir skatinami vidaus vystymosi pajėgumai.

6. Todėl reikėtų remti atokiausių regionų ir jų nacionalinių valdžios institucijų poziciją siekiant stiprinti, tobulinti, plėtoti ir atnaujinti nuoseklią ir visapusišką šiems regionams skirtą strategiją, kad ji taptų tikra Bendrijos atokiausių regionų politika.

Regionų komiteto pastabos

Specialus atokiausiems regionams taikomas režimas; nuosekli ir visapusišką atokiausių regionų vystymosi strategija: pažanga padaryta, tačiau darbas dar nebaigtas

7. džiaugiasi, kad 1986 m. Europos Komisija ėmėsi iniciatyvos sukurti tinkamą Bendrijos teisės taikymo ir bendros politikos įgyvendinimo šiuose regionuose struktūrą pagal Tolimiems ir izoliuotiems Bendrijos regionams skirtų galimybių programomis (POSEI);

8. primena, kad atsižvelgiant į atokiausių Sąjungos regionų sąlygas priimtas atskiras Sutarties straipsnis (299 straipsnio 2 dalis) atitiko daugelį konkrečių tikslų:

— pripažinti atokiausių regionų išskirtinumą ir būtinybę, šio požiūrio laikytis visose ES politikos srityse, visų pirma ir toliau užtikrinant pirmenybę gauti paramą, teikiamą įgyvendinant struktūrinę ekonominės ir socialinės sanglaudos politiką,

— Bendrijos politiką pritaikyti prie tikrosios regionų padėties įgyvendinant specialias priemones ir, prireikus, apibrėžti konkrečias Sutarties taikymo sąlygas, kurios padėtų šiems regionams vystytis,

— atsižvelgti į atokiausių regionų geografinę aplinką plėtojant Europos Sąjungos santykius su trečiosiomis šalimis, besiribojančiomis su šiais regionais;

9. primena, kad Komitetas palankiai įvertino 2000 m. kovo 14 d. Europos Komisijos pranešimą dėl Sutarties 299 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo priemonių. Šiuo pranešimu buvo siekiama iš esmės patobulinti Bendrijos požiūrį į atokiausius regionus ir duoti pradžią naujam lemiamam etapui nustatant nuoseklią ir visapusišką politiką, skirtą tvariam atokiausių regionų vystymuisi;

10. primena, kad 2002 m. birželio mėn. Sevilijos Europos Vadovų Tarybos išvadose iškelta būtinybė paspartinti 299 straipsnio 2 dalies taikymą ir pateikti tinkamų pasiūlymų, kad į konkrečius atokiausių regionų poreikius būtų atsižvelgta įvairiose bendros politikos srityse (visų pirma transporto), o kai kurių sričių politika būtų reformuota (visų pirma regioninė politika). Be to, atkreipia dėmesį į Komisijos išsipareigojimą pateikti naują ataskaitą apie šiuos regionus, paremtą visuotiniu ir nuosekliu požiūriu į šių regionų padėties ypatumus ir jų keliamų problemų sprendimo būdus;

11. primena, kad Komitetas palankiai įvertino 2004 m. gegužės 26 d. priimtą Komisijos komunikatą „Tvirtesnė atokiausių regionų partnerystė“ ir 2004 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos pranešimą „Tvirtesnė atokiausių regionų partnerystė: rezultatai ir perspektyvos“. Konstatuoja, kad pripažįstama unikali

atokiausių regionų padėtis, kuri visiškai pateisina specialų šiems regionams taikomą režimą įvairiose Bendrijos politikos srityse, nors tokiu būdu tik iš dalies – vadinasi, nepakankamai – įvykdomi Sevilijos Europos Vadovų Tarybos įgaliojimai ir patenkinami regionų bei jų valstybių poreikiai;

12. palankiai vertina Komisijos norą pristatyti savo atokiausiems regionams skirtos strategijos rezultatus ir ateities perspektyvas komunikate „Atokiausiems regionams skirta strategija: rezultatai ir perspektyvos“ (COM(2007) 507 galutinis) ir pridamame darbo dokumente (SEC(2007) 1112);

13. mano, kad ši strategija neprarado savo aktualumo ir jos potencialas toli gražu neišnaudotas, todėl reikėtų ją tęsti, plėtoti ir atnaujinti. Tai patvirtina faktas, kad atokiausių regionų statusas įtrauktas į neseniai priimtos Lisabonos sutarties 299 straipsnį;

Nuoseklios ir visapusiškos atokiausių regionų vystymosi strategijos ilgalaikio stiprinimo link: jos išplėtimas ir atnaujinimas

14. visų pirma sveikina Komisiją, kadangi naujasis komunikatas patvirtina jos susirūpinimą atokiausiais regionais, pabrėžia būtinybę pripažinti šių regionų išskirtinumą ir pažymi, kad ir toliau šiems regionams reikės skirti ypatingą dėmesį;

15. sveikina Komisiją, kadangi, pripažindama, kad įvairiose Bendrijos politikos srityse būtina atsižvelgti į atokiausių regionų ypatumus, ji pripažįsta ir šių regionų papildomą vertę bei galimybes, kurias jie teikia ES pasaulio mastu;

16. konstatuoja, kad 2004 m. strategijos įgyvendinimo priemonės įvertintos teigiamai ir kad svarbiausios atokiausių regionų vystymo politikos sritys pakankamai išsamiai persvarstytos ir iš naujo apibrėžtos;

17. pabrėžia, kad atokiausių regionų patiriami sunkumai yra nuolatiniai ir būdingi visiems tokio tipo regionams neatsižvelgiant į jų pajamų lygį, ir primena, kad šiems regionams išskylančios problemos neturėtų būti vertinamos tik pagal pajamas; tai susiję su sudėtinga struktūrine padėtimi, kuri turi didelės įtakos piliečiams ir jų įmonių konkurencingumui;

18. džiaugiasi Komisijos noru plėtoti šiems regionams skirtą Bendrijos strategiją ir kiekvieną jos kryptį atskirai įgyvendinant papildomas priemones, ir jos ketinimu atnaujinti ir išplėsti šią strategiją pritaikant ją prie būsimų pasaulinių iššūkių. Ragina Komisiją išlaikyti reikiamą nuoseklumą rengiant pasiūlymus šiose srityse;

19. mano, kad priemonės, kurias Komisija siūlo įgyvendinti per trumpą laikotarpį siekiant palengvinti atokiausių regionų susisiekimo galimybes ir pagerinti jų konkurencingumą, apskritai yra gana neapibrėžtos arba apsiriboja tik rekomendaci-

jomis, kaip veiksmingiau naudoti atokiausiems regionams jau skirtus išteklius;

20. pažymi, kad minėtos priemonės regioninės įtraukties požiūriu yra konkretesnės ir įdomesnės, nors yra nepakankamos ir turėtų būti papildytos kitomis, kurios padėtų praktiškai įgyvendinti atokiausių regionų regioninės įtraukties į jų geografinę aplinką tikslą;

21. primena, kad atokiausi regionai susiduria su dvigubu integracijos iššūkiu: vidaus rinkoje ir jiems artimoje geografinėje aplinkoje. Be to, jų geostrateginė padėtis yra didžiulis ES potencialas; jie tampa privilegijuotomis platformomis, kuriomis pasinaudodama ES gali planuoti savo išorinius veiksmus šiose teritorijose;

22. sveikina Komisiją pradėjus darbą dėl Platesnės kaimynystės veiksmų plano, paskelbto 2004 m. komunikate, plėtojimo. Vis dėlto konstatuoja, kad reikia ir toliau dėti pastangas, visų pirma geriau koordinuoti Europos regioninės plėtros fondo (angl. FEDER) ir Europos vystymo fondo (angl. FED) veiklą, kad būtų praktiškai įgyvendintas atokiausių regionų regioninės įtraukties į jų geografinę aplinką tikslas;

23. dėkoja Komisijai už atokiausiems regionams suteiktą informaciją rengiant ES ekonominio bendradarbiavimo susitarimus su AKR šalimis. Vis dėlto pažymi, kad minėti susitarimai dabartiniame derybų etape kelia tiesioginę grėsmę atokiausiems regionams, o juose įtvirtinamos galimybės yra susijusios su tolima ateitimi ir netgi neaiškios;

24. apgailestauja, kad Komisija nepateikė konkrečių pasiūlymų dėl priemonių, skatinančių atokiausių regionų MVĮ išorės investicijas, nors apie tai buvo pranešusi. Tai padėtų šiems regionams geriau integruotis į jų geografinę aplinką;

25. pastebi, kad klausimai, kuriuos Komisija nurodė kaip ateities iššūkius ES ir atokiausiems regionams ir dėl kurių ji savo komunikate iniciavo diskusiją – klimato kaita, demografiniai pokyčiai ir migracijos srautų valdymas, jūrų politika ir žemės ūkis – yra ypač svarbūs ir prioritetiniai Europos ir pasaulio darbotvarkėje bei turi didelės įtakos įvairiems ES regionams;

26. pabrėžia, kad minėta įtaka gali būti dar didesnė atokiausiems regionams, kurie dėl savo išskirtinumo yra ypač silpni ir pažeidžiami;

27. vis dėlto primena, kad 2004 m. gegužės mėn. Komisijos komunikatu nustatyta atokiausiems regionams skirta Bendrijos strategija buvo paremta visuotiniu ir nuosekliu požiūriu siekiant visas Bendrijos politikos sritis susieti su trimis minėtos strategijos tikslais: vidaus ir išorės pasiekiamumo gerinimas, vietos ekonominės struktūros konkurencingumo stiprinimas ir regioninė įtrauktis į jiems artimiausią geografinę aplinką;

28. labai palankiai vertina ir remia Komisijos pastabą, kad Bendrijos veiksmų strategija, skirta atokiausiems regionams, apima vis daugiau sektorių, ir kad visų Bendrijos politikos sričių indėlis yra svarbus šių regionų vystimuisi ir jų integracijai į vidaus rinką;

29. pabrėžia jau minėtų trijų strateginių krypčių, kurios yra pagrindinės atokiausiems regionams skirtos Bendrijos strategijos kryptys, reikalingumą ir svarbą, taip pat tai, kad įvairių Bendrijos politikos sričių vystymas turėtų būti susietas su esama ekonomine padėtimi ir prie jos pritaikytas;

30. mano, kad Europos darbotvarkėje atsiradus naujų iššūkių ir prioritetų ir dėl pagrindinių politikos sričių, pavyzdžiui, bendrosios žemės ūkio politikos, persvarstymo iškilo būtinybė įvertinti jų galimą poveikį trims pagrindinėms atokiausiems regionams skirtos Bendrijos strategijos kryptims, kad būtų atliktas konkretus tyrimas, kuris leistų atsižvelgti į atokiausių regionų ypatumus vykstant bendriems svarstymams apie tai, kaip ES turėtų įveikti šiuos iššūkius;

31. pabrėžia, kad Komisija turi atlikti keturių iškeltų klausimų poveikio trims pagrindinėms strategijos kryptims įvertinimą ir, pavyzdžiui, apgailestauja, kad Komisija nepakankamai atsižvelgė į šį poveikį svarstydama atokiausiems regionams esminį ir lemiamą oro transporto klausimą ir savo pasiūlyme priimti direktyvą, kad aviacijos veikla būtų įtraukta į ES prekybos apyvartinius taršos leidimus sistemą nepasiūlė šiems regionams taikyti specialaus režimo;

32. mano, kad atokiausi regionai gali labai prisidėti sprendžiant šiuos keturis klausimus, kurie dėl išskirtinės šių regionų padėties jiems ypač svarbūs;

33. primena, kad atokiausiems regionams būdingas išskirtinis jūrinis aspektas, teikiantis ES neprilygstamų galimybių inovacijų, mokslinių tyrimų, aplinkos ir biologinės įvairovės srityje;

34. dar kartą pabrėžia būtinybę bendrai spręsti besiplečiantį migracijos reiškinį, su kuriuo visų pirma susiduria atokiausi regionai – dinamiškos Europos Sąjungos sienos. Primena 2007 m. spalio 30 d. Adeje (Tenerifė, Ispanija) įvykusios konferencijos „Regionų ir miestų vaidmuo valdant migracijos srautus“ išvadas ir labiausiai – būtinybę nacionalinėms ir Europos valdžios institucijoms aktyviau dalyvauti valdant šį reiškinį, dalijantis finansine našta ir vertinant šio reiškinio poveikį atokiausių regionų ekonominei ir socialinei sanglaudai;

35. yra įsitikinęs, kad valdant migracijos srautus itin svarbu stiprinti dialogą ir bendradarbiavimą su kilmės ir tranzito šalimis; primena, kad atokiausių regionų vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo skatinant šį bendradarbiavimą, kadangi jos galės veikti kaip bendradarbiavimo platformos kaimyninių trečiųjų šalių atžvilgiu šiuo tikslu naudo-

damos Europos Komisijos programas; ypač palankiai vertina suderintos programos bandomąją iniciatyvą, kurios tikslas – skatinti atokiausių regionų ir kaimyninių trečiųjų šalių teritorinį bendradarbiavimą;

36. mano, kad neteisėtos imigracijos priežastis reikėtų spręsti suformuojant veiksmingą teisėtos imigracijos politiką, kovojant su šešėline ekonomika, o nelydimų nepilnamečių imigrantų srautų problemą spręsti jų kilmės vietoje skatinant švietimą ir profesinę integraciją;

37. pritaria Komisijai, kad būtina spręsti didžiulius sunkumus, išskylančius dėl demografinio spaudimo mažuose ir susiskaldžiusiuose regionuose, ir pabrėžia, kad būtina kuo greičiau paskatinti tyrimus siekiant išanalizuoti poveikį teritorijų planavimui, darbo rinkai, švietimo ir mokymo poreikiams ir viešosioms paslaugoms šiuose regionuose bei, prireikus, pasiūlyti tinkamų priemonių;

38. pritaria Komisijai, kad klimato kaitos problemos sprendimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos padarinių atokiausiems regionams yra svarbus uždavinys dėl jų geografinės padėties ir pažeidžiamumo, ir ragina, kad šioje srityje, siekiant išvengti neigiamos įtakos atokiausių regionų pasiekiamumui, ekonomikai ir gyventojams, taikomos specifinės priemonės būtų konkrečios ir veiksmingos;

39. pritaria Europos Komisijai, kad žemės ūkiui tenka pagrindinis vaidmuo atokiausių regionų, kurie yra nepalankioje padėtyje dėl geografinių ir klimato veiksnių, ekonomikoje, todėl mano, kad labai svarbu sukurti šiems regionams skirtą žemės ūkio sektoriaus vystymo strategiją ir tokiu būdu įveikti dėl padidėjusios pasaulinės konkurencijos atsiradusius iššūkius;

40. mano, kad, atsižvelgiant į tai, jog ekonominės ir socialinės sanglaudos politika yra pagrindinė priemonė, kuria remiasi atokiausiems regionams skirta Bendrijos strategija, ypač svarbu įvertinti, ar diskusijose aptariami klausimai gali turėti įtakos šių regionų ekonominei ir socialinei sanglaudai;

41. mano, kad minėto įvertinimo rezultatai būtų naudingi persvarstant Bendrijos sanglaudos politiką po 2013 m. Be to, jie praverstų ir rengiant Teritorinės sanglaudos žaliąją knygą, kurią Komisija ketina priimti 2008 m.;

42. todėl mano, kad naujas atokiausiems regionams skirtos Bendrijos strategijos vystymo etapas, kurį Komisija inicijuos pasibaigus konsultacijoms, neturėtų apsiriboti tik svarstomais klausimais; šie klausimai turėtų būti įtraukti į strategiją siekiant ją išplėsti, patobulinti ir atnaujinti;

43. mano, kad atokiausių regionų, atitinkamų valstybių ir Komisijos partnerystė turėtų ir toliau atlikti pagrindinį vaidmenį vystant šiems regionams skirtą ilgalaikę Bendrijos strategiją;

44. išreiškia tvirtą įsitikinimą, kad atokiausiems regionams vis dar reikalinga visų Bendrijos politikos sričių parama, kad būtų didinamas jų konkurencingumas ir tęsiamas konvergencijos, kalbant apie ekonomikos vystymąsi ir lygias jų gyventojų galimybes kitų Europos regionų atžvilgiu, procesas;

45. galiausiai, išreiškia pritarimą Europos Vadovų Tarybai, kuri aukščiausiu lygiu dar kartą patvirtina ir atnaujina savo politinį įsipareigojimą atokiausiems regionams, ir pabrėžia būtinybę kuo skubiau tobulinti šiems regionams skirtą Bendrijos strategiją;

Išvados ir rekomendacijos

46. ragina Komisiją toliau tobulinti atokiausiems regionams skirtą 2004 m. strategiją įgyvendinant jos komunikate paskelbtas priemones ir skatinant didesnę sanglaudą bei geresnį įvairių Bendrijos politikos sričių koordinavimą, kad naujajame etape ši strategija tikrai taptų visapusiška ir nuosekli;

47. prašo Komisijos atlikti tarpinį tyrimą, kuris leistų įvertinti poveikį atokiausių regionų, nebesiekiančių „konvergencijos“ tikslo, ekonominiam vystimuisi, ir įvertinti ES lėšų panaudojimo poveikį kitų atokiausių regionų faktinės konvergencijos procesui;

48. prašo Komisijos, įvertinus POSEI reformų, kurios bus atliktos 2009 m., poveikį, pasiūlyti tinkamų priemonių siekiant užtikrinti pakankamą paramą tradiciniams atokiausių regionų sektoriams, kurie yra ypač svarbūs šių regionų ekonominiam gyvybingumui;

49. prašo Komisijos atsižvelgti į atokiausių regionų ypatumus atliekant BŽŪP būklės įvertinimą ir įgyvendinant numatytas reformas, išlaikyti jiems taikomas išimtis atsiejimo nuo gamybos apimčių ir moduliavimo atvejais bei skirti pakankamai biudžeto lėšų žemės ūkiui remti;

50. ragina Komisiją, atsižvelgiant į importo į Europos Sąjungą laipsniško liberalizavimo keliamą grėsmę, užtikrinti didesnę atokiausių regionų žemės ūkio produktų apsaugą priimant atitinkamas priemones, kuriomis būtų siekiama išvengti šių regionų žemės ūkio sektoriaus destabilizavimo, susijusio su platesniu Bendrijos rinkos atvėrimu;

51. ragina Komisiją artimiausiu programavimo laikotarpiu parengti konkrečiai atokiausiems regionams skirtą kaimo plėtros politiką ir numatyti jai atitinkamus biudžeto išteklius;

52. prašo Komisijos jau dabar atsižvelgti į atokiausių regionų ypatumus vykdant iniciatyvas, susijusias su keturiais komunikate svarstyti pateiktais klausimais;

53. primena, kad atokiausi regionai suteikia Europos Sąjungai aiškų pasaulinį jūrų aspektą ir yra autentiškos gamtos laboratorijos jūrų mokslo studijoms. Todėl šiuose regionuose būtina skubiai imtis prioritetinių priemonių siekiant apsaugoti ir sustiprinti šį potencialą;

54. prašo Komisijos skubiai priimti priemones oro transporto įtraukimo į prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą neigiamam poveikiui kompensuoti siekiant, kad būtų atsižvelgta į išskirtinę atokiausių regionų padėtį;

55. pabrėžia, kad atokiausi regionai yra visiškai priklausomi nuo oro transporto (kadangi nėra alternatyvų) tiek susisiekimui su visu pasauliu, tiek tarp skirtingų salų, ir kad bendras atokiausių regionų keliuose išmetamo CO₂ kiekis yra menkas, palyginti su bendru ES išmetamų teršalų kiekiu;

56. prašo Komisijos atskirai spręsti demografinių pokyčių ir migracijos srautų valdymo klausimus. Pabrėžia, kad tai skirtingos ir sudėtingos problemos, ypatingai svarbios atokiausiems regionams, todėl kiekvienai iš jų reikia skirti kuo daugiau dėmesio;

57. reikalauja skubiai ir sutelktai imtis veiksmų siekiant spręsti sudėtingus atvejus, kai imigruoja nelydimi nepilnamečiai, ir prašo nacionalinių ir Europos valdžios institucijų prisiimti atsakomybę už šio reiškinio valdymą ir pasidalyti finansinę naštą;

58. prašo Komisijos įvertinti keturių pirmiau minėtų klausimų, kurie buvo iškelti kalbant apie tris atokiausiems regionams skirtos Bendrijos strategijos kryptis, poveikį;

59. prašo Komisijos įvertinti, ar minėti keturi klausimai gali turėti įtakos atokiausių regionų ekonominei ir socialinei sanglaudai atsižvelgiant į tai, kad ekonominės ir socialinės sanglaudos politika yra pagrindinė priemonė, kuria remiasi atokiausiems regionams skirta Bendrijos strategija.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „E. įtrauktis“

(2008/C 172/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- yra įsitikinęs, kad e. atskirtis vis dar yra socialinės ir ekonominės atskirties priežastis. Socialiniu požiūriu būtina e. įtraukties srityje užtikrinti lygias galimybes. Be to, RK mano, kad šioje srityje glūdi iki šiol neišnaudotas ekonominis potencialas. IRT naudojimas yra svarbi nauja „socialinė priemonė“, todėl svarbu nustatyti sąsajas tarp šios srities strategijos ir Bendrijos socialinės politikos,
- atkreipia valstybių narių dėmesį į tai, kad būtina dėti daugiau pastangų ir ateinančiais metais parengti konkrečias programas, kuriose būtų numatytas jų įgyvendinimo terminas ir kurias galima lengvai įvertinti. RK mano, kad labai svarbu, jog e. įtraukties nacionalinėse ir ES iniciatyvose dalyvautų vietos ir regionų lygiai, ir mano, jog būtina, kad vietos ir regionų valdžios institucijos parengtų konkrečius planus informacinei visuomenei skatinti vietos lygiu,
- remia pastangas skleisti informacija, dalytis geriausia praktika bei patirtimi tarp suinteresuotų subjektų, pritaria, kad reikia vietos bei regionų lygiu aktyviai bendradarbiauti IRT srities sektoriui, valdžios institucijoms, paslaugų teikėjams, vartotojų ir socialinėms organizacijoms siekiant užtikrinti kuo didesnę veiksmingumą,
- pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkanti svarbų vaidmenį ir atsakomybę užtikrinant prieigą prie plačiajuosčio ryšio regionuose, kuriuose rinkos mechanizmų nepakanka kylančioms problemoms įveikti; vietos ir regionų valdžios institucijos gali tapti pavyzdžiu įgyvendinant bandomuosius projektus, skirtus elektroninės prieigos skirtumams sumažinti, ir kuriant naujus metodus kaip viešąsias e. paslaugas pritaikyti prie piliečių poreikių,
- pabrėžia, kad labai svarbus yra mokymas ir profesiniai kursai, padedantys prisitaikyti prie nuolat skaitmeninių technologijų srityje tobulėjančios visuomenės, ir ypatingą dėmesį atkreipia į pažeidžiamas visuomenės grupes: senyvo amžiaus žmones, ekonominės veiklos nevykdančius ir mažai išsilavinusius asmenis bei asmenis, neįgijusius jų profesinei veiklai reikalingų e. žinių,
- rekomenduoja Komisijai parengti ir naudoti rodiklius, kuriais remiantis būtų galima palyginti IRT paplitimą ir naudojimą skirtinguose regionuose ir padaryti naudingas išvadas, būtinas įgyvendinant ekonomines, socialines ir technologines konvergencijos priemones regionuose.

Pranešėjas: András SZALAY (HU/LDAE), Vesprėmo miesto tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas „Europos i2010 e. įtraukties iniciatyva: dalyvavimas informacinėje visuomenėje“
COM(2007) 694 galutinis.

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

1. kuriam pavesta skatinti ir įgyvendinti tvarią regioninę socialinę ir ekonominę sanglaudą, džiaugiasi, kad Komisija pateikė komunikatą „Europos i2010 e. įtraukties iniciatyva: dalyvavimas informacinėje visuomenėje“, kuriuo skatinama e. įtrauktis ir jai suteikiamas naujas postūmis. Nepakankamas informacinių ir ryšių technologijų (IRT) diegimas, kaip beje ir jų naudojimas bei kūrimas, sukelia pasklidimo efektą (angl. *spillover effect*): vis labiau didina ir gilina skaitmeninę atskirtį;

2. teigiamai vertina Komisijos komunikate pateiktos analizės glaustumą ir aiškumą bei ja remiantis parengtą strateginę priemonių sistemą. RK pritaria siekiant šį klausimą spręsti Europos lygiu ⁽¹⁾;

3. pritaria teiginiui, kad e. įtrauktis turi labai didelės reikšmės įgyvendinant Europos i2010 iniciatyvoje ⁽²⁾ numatytus ekonominius ir socialinius tikslus, kurie padeda vystyti informacinę visuomenę augimui ir darbo vietų kūrimui, ir tuo pačiu padeda įgyvendinti Lisabonos darbotvarkę;

4. pritaria nuomonei, kad investicijos į IRT yra viena svarbiausių priemonių regionų ir vietos lygio dalyviams bei savivaldybėms, sprendžiantiems su lygiomis galimybėmis susijusias problemas įvairiose srityse. Be to, RK atkreipia dėmesį, kad būtina aktyviai įtraukti regionus, vietos ir regionų valdžios institucijas rengiant su Bendrijos išteklių skyrimu ir naudojimu susijusias strategijas ir programas. Iš tiesų, būdamos arčiausiai piliečių, šios institucijos tiesiogiai susiduria su vietos lygiu kylančiomis problemomis ir žino piliečių ateities poreikius;

5. džiaugiasi, kad dokumente įvairiems su e. įtrauktimi susijusiems dalyviams – atskiriems naudotojams, IRT pramonei, paslaugų teikėjams, valdžios institucijoms ir NVO – aiškiai nustatytos veiklos sritys ir konkrečios užduotys;

6. pastebi, kad iniciatyvoje pritariama ankstesnėse RK nuomonėse pateiktoms rekomendacijoms dėl praktinių darnios informacinės visuomenės kūrimo priemonių, visų pirma

susijusių su senėjimo procesu informacinėje visuomenėje ⁽³⁾, e. vyriausybės ir plačiajuosčio ryšio diegimu, ⁽⁴⁾ Europos demografinė ateitimi, ⁽⁵⁾ moksliniais tyrimais IRT srityje ⁽⁶⁾, žmonių su negalia padėtimi ⁽⁷⁾;

7. pripažįsta, kad, remiantis naujausiais duomenimis, iki 2010 metų gali nepavykti pasiekti Rygoje numatytų tikslų. Valsstybių narių dedamos pastangos vis dar pavienės, nevyksta aktyvus bendradarbiavimas. Todėl RK nori atkreipti valstybių narių dėmesį į tai, kad būtina dėti daugiau pastangų ir ateinančiais metais parengti konkrečias programas, kuriose būtų numatytas jų įgyvendinimo terminas ir kurias galima lengvai įvertinti;

8. mano, kad labai svarbu, jog e. įtrauktis nacionalinėse ir Bendrijos iniciatyvose dalyvautų vietos ir regionai. Iš tiesų, taikant pačias pažangiausias ir tikslingiausias priemones, būtent šiuose lygmenyse gali būti sukurta visiems prieinama e. visuomenė;

9. mano, jog būtina, kad vietos ir regionų valdžios institucijos parengtų konkrečius planus informacinei visuomenei ir skaitmeninei pažangai vietos lygiu skatinti įgyvendinant „Skaitmenines darbotvarkes vietos lygiu“;

10. prašo Europos Komisijos aktyviai įtraukti RK į iniciatyvas, kurių tikslas – persvarstyti priimtą ir įgyvendintą strategiją;

11. pageidauja būti laiku informuojamas apie vidutinės trukmės laikotarpio įvertinimo ataskaitoje dėl strategijos i2010 įgyvendinimo pateiktus rezultatus ir išvadas bei nori pareikšti nuomonę šiuo klausimu;

12. džiaugiasi 2008 m. Komisijos numatyta akcija „Plėtokime e. įtrauktį kartu!“, kuriai prasidėjus svarbiu indėliu tapo 2007 m. lapkričio mėn. Lathi, Suomijoje, RK surengtas seminaras tema „E. įtraukties skatinimas vietos ir regionų lygiu“. RK nori bendradarbiauti 2008 m. vykdant šią akciją ir paremti kuo platesnio masto dalyvavimą konsultacijose su visuomene. Todėl pabrėžia savo, kaip skatintojo, vaidmenį rengiant vietos ir regionų akcijas, strategijas ir programas;

⁽³⁾ CdR 84/2007 fin.

⁽⁴⁾ CdR 272/2006 fin.

⁽⁵⁾ CdR 341/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 155/2005 ir CdR 150/2005 fin.

⁽⁷⁾ CdR 312/2003 fin.

⁽¹⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽²⁾ COM(2005) 229 fin.

13. džiaugiasi, kad 2008 m. pabaigoje įvyks aukšto lygio ministrų konferencija e. įtrauktis klausimu ir kad jos metu bus įteiktas Europos e. įtrauktis apdovanojimas. Reiškia norą aktyviai bendradarbiauti rengiant šią konferenciją ir visų pirma atrenkant kandidatus šiam apdovanojimui gauti;

14. įsitikinęs, kad e. atskirtis vis dar yra kliūtis plėtoti socialinę sanglaudą ir gerovę bei didina socialinius ir ekonominius skirtumus. i2010 iniciatyva padės pagerinti piliečių ir apskritai visuomenės gyvenimo kokybę;

15. pritaria nuomonei, kad socialiniu požiūriu būtina e. įtrauktis srityje užtikrinti lygias galimybes. Vis dėlto mano, kad šioje srityje glūdi labai didelis ir iki šiol neišnaudotas ekonominis potencialas;

Atotrūkio įdiegiant plačiajuosčių ryši mažinimas

16. ragina Komisiją skirti ypatingą dėmesį mažiau ekonomiškai išsivysčiusiems regionams ir sudaryti jiems sąlygas geriau pasinaudoti IRT teikiama privalumais siekiant veiksmingos konvergencijos ir užkertant kelią atskirties rizikai;

17. patvirtina savo ketinimą ir dar kartą pabrėžia, kad sieks, jog į regioninio vystymo planus būtų integruoti įtraukios informacinės visuomenės tikslai ir veiksmingai dalyvaus tinklo veikloje įgyvendinant iniciatyvą „Regionų ekonominiai pokyčiai“⁽⁸⁾;

18. pritaria Europos Komisijai, kad ES struktūriniai fondai ir kaimo plėtros fondai turi remti plačiajuosčio ryšio infrastruktūrų plėtojimą, pirmiausia atokiose bei kaimo vietovėse, e. paslaugas ir jų pritaikymą ir tokiu būdu padėti mažinti atotrūkį tarp miesto ir kaimo;

19. mano, kad galimybė visoje Europos Sąjungoje naudotis plačiajuosčiu ryšiu už prieinamą kainą yra esminis veiksnys, užtikrinantis piliečiams paslaugų kokybę, skatinantis regionų konkurencingumą ir produktyvumą bei sudarantis sąlygas plačiu mastu vystyti informacinei ir žinių visuomenei;

20. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkanti svarbų vaidmenį ir atsakomybę vykdant joms pavestas užduotis – užtikrinti įvairias paslaugas, galimybę mokytis ir buvimą arti piliečių. Iš tiesų, šios institucijos gali padėti užtikrinti prieigą prie plačiajuosčio ryšio už prieinamą kainą regionuose, kuriuose rinkos mechanizmų nepakanka kylančioms problemoms įveikti. Skatinant skaitmeninį raštingumą bei sudarant palankią aplinką IRT sektoriuje dirbančioms įmonėms bei šios srities moksliniams tyrimams, valdžios institucijų veiksmai gali tapti pavyzdžiu ieškant į naudotoją orientuotos e. vyriausybės sprendimų;

21. pabrėžia, kad vienas iš svarbiausių tikslų siekiant Europos sanglaudos politikos ekonominio modernizavimo 2007–2013 m. laikotarpiu – didinti valstybių narių, regionų ir miestų patrauklumą užtikrinant juose prieigą bei kokybiškas ir deramo

lygio paslaugas; mano, kad e. vyriausybės paslaugų plėtojimas padės įgyvendinti šias priemones, ir skatindamas mokslinius tyrimus ir inovacijas padės gilinti žinias;

22. primena, kad IRT yra esminis veiksnys gerinant koordinavimą ir bendradarbiavimą tarp vietos, regionų, nacionalinių valdžios institucijų ir tarp institucijų bei Europos piliečių įvairiuose sektoriuose;

E. prieinamumo skirtumų mažinimas

23. remdamasis Amsterdamo sutartimi, kurioje pasisakoma prieš bet kokią diskriminaciją dėl neigalumo, pasisako už viešųjų interneto tinklaviečių prieinamumą ir pabrėžia, kad remiantis naujausiais duomenimis dar reikia daug ką nuveikti siekiant užsibrėžto tikslo. RK atkreipia dėmesį į tai, kad regionai ir savi-valdybės gali padėti rasti išeitį iš susiklosčiusios padėties ne tik išgydamos produktus ir plėtodamos bei teikdamos būtinas paslaugas, bet ir skatindamos palankesnes įmonių patekimo į rinką ekonomines sąlygas; to siekiant, regionų ir vietos valdžios institucijoms net ir tankiai apgyvendintose teritorijose gali reikėti investuoti į IRT ir infrastruktūros plėtrą;

24. sutinka su Komisijos nuomone, kad vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat turėtų vykdyti bandomuosius projektus;

25. pritaria nuomonei, kad įgyvendinant veiksmų plane numatytas priemones, reikia numatyti naujas praktinių įgūdžių ugdymo programas darbuotojams, atsakingiems už valdžios institucijų vystymą ir valdymą;

Skaitmeninių gebėjimų skirtumų problemos sprendimas

26. mano, kad skirtumai skaitmeninių gebėjimų srityje vis dar dideli. Rizikos grupėms priklauso vyresnio amžiaus, mažai išsilavinę ir ekonominės veiklos nevykdantys asmenys, bei asmenys, neįgiję e. žinių būtinų e. įgūdžiams savo profesinėje veikloje tobulinti;

27. palankiai vertina Komisijos 2008 m. projektą, kuriame numatyta atlikti skaitmeninių gebėjimų ES tyrimą ir iki 2008 m. pabaigos pateikti labiausiai pažeidžiamų grupių skaitmeninių gebėjimų ugdymo politikos gaires;

28. pabrėžia mokymo ir švietimo, susijusio su nuolatine skaitmenine visos visuomenės pažanga ir visų pirma pritaikyto prie socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių poreikių, svarbą,

29. pritaria Komisijos nuomonei dėl visų lygių valdžios institucijų vaidmens ir atsakomybės svarbos užtikrinant skaitmeninius gebėjimus. Taip pat remia aktyvų pramonės ir socialinių organizacijų dalyvavimą ir bendradarbiavimą siekiant užsibrėžtų tikslų;

⁽⁸⁾ COM(2006) 675 galutinis

Modernios e. paslaugos

30. IRT leidžia užtikrinti ypač dideles viešųjų paslaugų gerinimo galimybes. RK taip pat mano, kad IRT plėtojimas ir diegimas suteikia Europos miestams galimybę pabrėžti jų, kaip vystymosi varomosios jėgos, žinių centrų, tikrų naujoviškų paslaugų kūrimo ir žinių inkubatorių, svarbą;

31. mano, kad norint kuo geriau derinti IRT plėtojamą ir Europos miestų vaidmens stiprinimą, reikia visų pirma sustiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų poziciją, kad jos galėtų įgyvendinti konkurencingumo palaikymo ir skatinimo strategijas;

32. pabrėžia, kad svarbu laikytis naujo požiūrio, leidžiančio sutelkti viešąsias e. paslaugas į piliečio interesus ir atkreipia dėmesį į vietos ir regionų valdžios institucijų atsakingų darbuotojų vaidmenį jį nustatant. Tokia priemonė ypač svarbi atokiems ir atokiausiems regionams bei kaimo vietovėms ir salose gyvenančioms bendruomenėms. Iš tiesų, IRT plėtojimo teikiami socialiniai ir ekonominiai privalumai minėtose vietovėse yra naudingi sanglaudos požiūriu ir gali turėti didelės pridėtinės vertės;

33. pripažįsta, kad e. įtraukties skatinimas vietos ir regionų lygiu gali pagerinti piliečių gyvenimo kokybę, paskatinti piliečius dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime, skatinti konkurencingumą, naujų įmonių kūrimą ir geresnių, veiksmingesnių ir labiau individualizuotų viešųjų ir privačiųjų paslaugų plėtojamą;

34. ragina sustiprinti pastangas ir suteikti naują postūmį tinklų saugumo problemų prevencijai, sprendimui ir šalinimui ankstyvajame etape; šią veiklą skatina Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA);

IRT sprendimai: socialiai remtini žmonės ir visuomenės grupės, kurioms kyla atskirties rizika

35. numatydamas demografiniu pokyčius, mano, kad reikėtų sukurti ir išplėtoti sąlygas nuotolinei sveikatos priežiūrai⁽⁹⁾, kadangi tai leistų pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų lygį, skatinti vyresnio amžiaus asmenų savarankiškumą, pagerinti jų gyvenimo kokybę ir socialinę įtrauktį. Tuomet darbo visuomenės labai metu sukaupta jų patirtimi ir žiniomis galės pasinaudoti kiti. Be to, aktyviau naudojant informacijos ir ryšių technologijas, galima patobulinti IRT grindžiamas jau esamas sveikatos priežiūros sistemas. Galėtų būti kuriami tokiais technologijomis grindžiami nauji produktai ir paslaugos, kurie padėtų gerinti visuomenės sveikatą, užtikrinti galimybes naudotis sveikatos priežiūros viešosiomis paslaugomis ir ilgalaikės trukmės laikotarpiu sumažinti socialinės apsaugos sistemų išlaidas;

⁽⁹⁾ CdR 256/2004 fin.

36. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į rinkos poreikius, svarbu sukurti realiai visuomenės poreikius atitinkančius produktus ir paslaugas bei užtikrinti galimybes jais naudotis. Atsižvelgdamas į pirmiau minėtus teiginius, RK pabrėžia, kad svarbu technologijų požiūriu suvienodinti skirtingas reguliavimo sistemas ir pasirinkti pagrindines tendencijas atitinkančius sprendimus;

37. rekomenduoja, kad įgyvendinant iniciatyvą „Regionų ekonominiai pokyčiai“ daugiau dėmesio būtų skiriama IRT paslaugoms, teikiamoms vyresnio amžiaus žmonėms;

38. džiaugiasi, kad mokslinių tyrimų programose (Septintoji bendroji mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programa, IRT politikos rėmimo programa) daug dėmesio skiriama e. įtraukčiai, kaip su senėjimu ir negalia susijusias problemas spręsti padedančiai priemonei;

39. primygtinai teigia, kad būtina išsaugoti kultūrų ir kalbų įvairovę;

40. atkreipia dėmesį į tai, jog į skaitmeninį formatą reikia perkelti Europos rašytinį paveldą, kad juo galėtų naudotis būsimosios kartos, ir kad taip turi būti išsaugoti raštai visomis kalbomis bei visuose Europos regionuose ir valstybėse⁽¹⁰⁾;

Integruoti e. įtraukties veiklą siekiant padidinti išliekamąjį poveikį

41. atkreipia ypatingą dėmesį į suinteresuotų subjektų profesinį bendradarbiavimą ir glaudžią partnerystę;

42. pabrėžia, kad būtina kryptingai ir nuosekliai naikinti reguliuojančio, techninio ir kitokio pobūdžio e. įtraukčiai kylančias kliūtis, kad būtų užtikrintas jos ilgalaikis poveikis ir didesnis veiksmingumas;

43. atkreipia dėmesį į tai, kad būtina įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas ne tik įgyvendinant, bet ir kuriant strategiją. Tai leistų sustiprinti suinteresuotų subjektų santykius, užtikrinti geresnę komunikaciją ir padidinti programų veiksmingumą;

44. ryžtingai remia Europos Komisijos veiksmus, kuriais siekiama, kad Europoje būtų atliekama daugiau ir geresnės kokybės IRT mokslinių tyrimų. Be mokslinių tyrimų plėtojimo, reikėtų pabrėžti mechanizmų, užtikrinančių mokslinių tyrimų rezultatų perdavimą visai Europos pramonei, svarbą;

45. džiaugiasi, kad mokslinių tyrimų programose deramas dėmesys skiriamas skaitmeninių išteklių gausai, sistemų sąveikumui ir siunčiamos informacijos saugumui;

46. pritaria Komisijos nuomonei, kad IRT naudojimas yra svarbi nauja socialinė priemonė. Todėl svarbu nustatyti sąsajas tarp šios srities strategijos ir Bendrijos socialinės politikos;

⁽¹⁰⁾ CdR 32/2006 fin.

47. pabrėžia, kad būtina imtis svarbiausių veiksmy, kurie atitinka horizontalaus pobūdžio prioritetus ir skatina lygias galimybes (pavyzdžiui, užtikrinti galimybę be kliūčių naudotis viešosiomis interneto tinklavietėmis arba sukurti plačiajuosčio ryšio infrastruktūras). Siekiant šio tikslo, būtinas valdžios institucijų dalyvavimas;

48. pripažįsta pridėtinę vertę, kurią galėtų sukurti Europos e. įtraukties politika (koordinavimas, bendradarbiavimas, forumas, partnerystė, finansavimo galimybės). RK sutinka, kad svarbu šioje srityje užtikrinti daugiau skaidrumo ir geriau informuoti apie socialinę atsakomybę;

49. remia plataus masto ir nuolatinę keitimąsi informacija, geriausia praktika bei patirtimi tarp suinteresuotų subjektų; taip pat pritaria, kad reikia ugdyti visuomenės sąmoningumą ir vietos bei regionų lygiu užtikrinti aktyvų bendradarbiavimą,

kuriame dalyvautų IRT sektorius, valdžios institucijos, viešųjų ir privačių paslaugų teikėjai, galutinių vartotojų organizacijos, kad būtų pasiektas kuo didesnį veiksmingumas;

50. be to, mano, kad labai svarbu sukurti Europos regionų tinklą, leidžiantį padidinti ir pagerinti regionams atsiveriančias galimybes dalyvauti bendradarbiavimo projektuose.

51. atkreipia dėmesį į tris kartus pagerėšiančią padėtį, kuria galės pasinaudoti IRT sektorius, naudotojai ir visa visuomenė;

52. rekomenduoja Komisijai parengti ir naudoti rodiklius, kuriais remiantis būtų galima palyginti IRT paplitimą ir naudojimą skirtinguose regionuose ir padaryti naudingas išvadas, būtinas įgyvendinant ekonomines, socialines ir technologines konvergencijos priemones regionuose.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Žalioji knyga dėl miesto transporto“

(2008/C 172/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- ragina imtis koordinuotų veiksmų, siekiant spręsti transporto spūsčių ir taršos problemas, su kuriomis susiduria visi Europos miestai. Šie veiksmai turi remtis kompleksinio problemų sprendimo principu. Čia svarbų vaidmenį turėtų atlikti ES, suteikdama galimybę vietos ir regionų valdžios institucijoms pačioms įgyvendinti konkrečius sprendimus;
- prašo ES skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas rengti ilgalaikius mobilumo planus, kurie remtųsi miestų ir jų konurbacijų partnerystės ryšiais. Tuo būtų siekiama rasti konkrečioms vietoms pritaikytus sprendimus (pvz., automobilių stovėjimo aikštelės prie įvažiavimo į miestus, ekologiškesnių transporto rūšių vystymas, viešojo transporto gerinimas ir pan.). Šiuose mobilumo planuose reikėtų numatyti skatinti kurti švarias teritorijas (kuriose taršos ir spūsčių lygis nebūtų didelis), taip pat teikiant pirmenybę šiems tikslams remti reikalingoms investicijoms;
- pripažįsta būtino finansavimo svarbą ir siūlo, kad šie mobilumo planai galėtų pasikliauti plačiais, taip pat ir privatų sektorių apimančiais partnerystės santykiais. Komitetas ragina ES, bendradarbiaujant su Europos investicijų banku, parengti novatoriškas finansavimo priemones, kuriomis būtų galima remti reikiamą infrastruktūrą ir ekologiškesnes technologijas;
- ragina sukurti ES lygmens mechanizmą teikti ataskaitas apie miesto transporto srityje padarytą pažangą. Šį procesą reikėtų pradėti atliekant ES finansuojamą lyginamojo pobūdžio tyrimą, kuriame būtų lyginami Europos miestai ir jų naudojami problemų sprendimo būdai.

Pranešėjas: seras Albert BORE, Birmingamo miesto tarybos narys (UK/ESP)

Pamatinis dokumentas

Žalioji knyga: Nauja mobilumo mieste kultūra

COM(2007) 551 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Pagrindinės gairės

1. džiaugiasi ES įsipareigojimu dėti daugiau pastangų didinti Europos ekonomikos konkurencingumą bei spręsti tvarumo ir klimato kaitos problemas. Šie svarbūs klausimai, nustatyti Lisabonos darbotvarkėje, Geteborgo susitarime ir Klimato kaitos veiksmų plane, yra gyvybiškai svarbūs Europos Sąjungos ateičiai. RK politiniais prioritetais pripažįstama ypatinga konkurencingumo svarba ekonomikos augimui (ypač miestuose) ir, kaip teigiama Lisabonos tiksluose, jos indėlis į teritorinę sanglaudą;

2. pabrėžia, kad valstybėse narėse vietos, regionų ir nacionalinių valdžios institucijos skirtingai dalijasi atsakomybe. Svarbu, kad Komisijos veiksmų plane nustatytose priemonėse nebūtų iš anksto nurodyti tam tikri organizaciniai sprendimai;

3. pabrėžia, kad su augimo ir aplinkos klausimais miestai susiduria kiekvieną dieną. Augimui tikrai kliudys didėjančios ekologinės problemos. Miestai ir miestų teritorijos suteikia galimybę didinti konkurencingumą ir kovoti su klimato kaita. Siekiant šio tikslo miestuose ir didelėse miesto vietovėse reikėtų imtis priemonių, kad būtų pagerinta prieiga ir išspręstos aplinkos problemos. Atskirti augimą nuo neigiamų klimato kaitos padarinių pirmiausia galima miestų regionuose, nes būtent tankiai apgyvendintose teritorijose greitai prigyja alternatyvios transporto priemonės;

4. ragina imtis koordinuotų veiksmų, siekiant veiksmingai spręsti dideles transporto miestams sukeltas spūsių ir ekologines problemas, kad miestai iki 2050 m. įgyvendintų kelių transporto dekarbonizavimo tikslus. Pavieniuose miestuose priemonės buvo sėkmingos. Reikia išsamesnės strategijos, kurioje būtų atsižvelgiama į subsidiarumo ir proporcingumo principus;

5. pripažįsta vietos ir regionų valdžios institucijų atliekamą gyvybiškai svarbų vaidmenį formuojant ir įgyvendinant miesto transporto politiką ir pritaria Komisijai, kad mobilumo mieste pertvarkymo tikslas – derinti visas pirmiau minėtas įvairias transporto rūšis, kad daugiau būtų naudojamos kuo mažiau žalos aplinkai darančios transporto rūšys;

6. ragina Europos Sąjungą vykdyti kompleksinę politiką (kurios pagrindas turėtų būti aplinka, teritorijų planavimas ir mobilumas), Bendrijos lygiu išskirtinį dėmesį skiriant šioms veiksmams:

1. oro kokybei pagerinti ir akustinei taršai sumažinti Europos Sąjungai reikalinga griežtesnė eismo politika, kurios laikantis eismo problemas būtų galima spręsti joms vos atsiradus. Jei bus taikomos veiksmingesnės technologijos, naudojami švaresni degalai, atsiras mažiau aplinką teršiančių, tylesnių ir ekonomiškėsių automobilių,

2. Norėdama pagerinti eismo saugumą ES turėtų skatinti vystyti automobilių technologijas,

3. Europos Sąjunga turi skatinti kurti technologijas, reikalingas vietos ir regionų kainų nustatymo politikai,

4. Europos Sąjunga turi skatinti sujungti miesto vietoves greitosiomis traukinių ir tramvajų linijomis ir jų tinklais,

5. ES turi dėti pastangas ir suderinti ekologiškų zonų ženklumą, palikdama miestams daugiau laisvės patiems kurti tokias zonas,

6. ES turėtų remti nemotorizuoto eismo juostų įrengimą, siekiant sukurti saugias sąlygas pėstiesiems ir dviratininkams, taip pat naudojantiems kitas aplinkai žalios nedarantias transporto priemones;

7. prašo ES skatinti regionus, o ypač miestus, spręsti problemas parengiant išsamius ilgalaikius mobilumo planus spūstims ir klimato kaitos padariniams mažinti, sukuriant alternatyvių transporto rūšių ir suteikiant keleiviams galimybę rinktis, siekiant didesnio tausėsių transporto rūšių naudojimo. Šiuose planuose reikėtų numatyti skatinti kurti švartias teritorijas, t. y. naujai pasirinktas teritorijas, kuriose taršos ir spūsių lygis nebūtų didelis (skirtingai nuo žaliųjų zonų, kuriose galimas tik žemas taršos lygis), suteikiant šioms teritorijoms švartias teritorijų statusą ir skiriant šioms prioritetams remti reikalingas investicijas;

8. pripažįsta, kad gali paaiškėti, jog gauti didelę investicinę sumą tokioms švartioms teritorijoms paremti kai kurioms valstybėms narėms bus ne taip lengva. ES, glaudžiai bendradarbiaudama su Europos investicijų banku, galėtų parengti naujoviškas finansines priemones, kuriomis būtų galima finansuoti būtiną tvaraus mobilumo infrastruktūrą ir investicijas į nedidelį anglies dvideginio kiekį išmetančias transporto priemones. Tokie planai galėtų būti įgyvendinti papildant „Civitas“ programą arba, 2009 m. baigus įgyvendinti „Civitas“, įtraukti į kitą ES finansuojamą programą.

9. ragina sukurti ES lygmens mechanizmą teikti ataskaitas apie miesto transporto srityje padarytą pažangą bei gerąją praktiką, kuri galėtų būti pavyzdžiu kitiems. Šį procesą reikėtų pradėti atliekant ES finansuojamą lyginamojo pobūdžio tyrimą, kuriame būtų lyginami ES miestai ir jų naudojami būdai mažinant spūstis, stiprinant aplinkos apsaugą bei siūlant ekologiškai tausnes transporto rūšių. Pavasario Vadovų Taryboje pristatoma kasmetinė ataskaita dėl Lisabonos tikslų įgyvendinimo galėtų tapti ataskaitų teikimo grafiko pagrindu;

10. siūlo Komisijai pateikti rekomendacijas – bendrus standartus, kurie būtų taikomi visų transporto rūšių sąnaudų ir teikiamos naudos (įskaitant išorinius veiksnius, pavyzdžiui, spūstis, žalą aplinkai, socialinę integraciją, užimtumo poveikį ir socialinį pajėgumą miestų centruose) apskaičiavimo metodams, siekiant skatinti transporto rūšių derinimą; taip pat nustatyti vartotojams palankius ekologinius standartus transporto priemonėms. Šie standartai turėtų atspindėti per visą transporto priemonės naudojimo laiką susidariusias išlaidas aplinkos apsaugai;

11. ragina Komisiją remti ir skatinti gerosios patirties tinklų (kurie turėtų būti susieti su RK) kūrimą, kad ta patirtis būtų plačiau įsisavinama regionuose, tuo siekiant paskatinti asmeninio automobilio ir jo dažno naudojimo alternatyvą – kombinuotąjį transportą, ir plačiau taikyti iniciatyvas, pavyzdžiui, „Demonstracinių miestų“ iniciatyvą, kuri skatina naudoti novatorišką kainodarą, bei kurti švarias teritorijas;

12. ragina Komisiją pasinaudoti sėkmingomis apdovanojimų programomis, tais atvejais, kai pripažįstama būtinybė finansuoti įgytos patirties demonstravimą, naudojant apdovanojimus kaip rinkodaros priemonę atitinkamiems miestų regionams ir kaip siektiną tikslą kitiems miestų regionams;

13. ragina ES, naudojantis gerosios praktikos pavyzdžiais ir pavyzdiniais miestais Europoje ir visame pasaulyje, parodyti, kaip mėginama novatoriškai ir kompleksiskai spręsti esamas problemas, ir siūlo, kad miestų regionai parengtų Mobilumo planus ne mažiau kaip 20-iai metų. Į šiuos planus būtų galima įtraukti finansavimą, naujas technologijas, kurias reikia iširti ir išbandyti, infrastruktūros poreikius, novatoriškus viešuosius pirkimus inovacijoms skatinti ir kt. Naujus planus ėmus taikyti visiems ES miestams, išplečiant „Civitas“ arba sukuriant naują programą, o taip pat pasitelkiant pavyzdinius ir „demonstracinius“ miestus, ES galėtų parodyti Europai ir visam pasauliui, kaip ieškoma novatoriškų ir sudėtingų esamų problemų sprendimų pagal turimas galimybes ir kaip tie sprendimai ir galimybės įgyvendinamos;

14. ragina visų lygmenų valdžios institucijas skatinti imtis priemonių supaprastinti jungtinius viešuosius pirkimus (viešuosius ir viešuosius arba viešuosius ir privačius) švarioms teritorijoms skatinti (jei tokie jungtiniai viešieji pirkimai neprieštarauja platesniems visuomenės interesams). Jungtiniais viešaisiais pirkimais galima sukurti rinkas į naujas technologijas investuojantiems gamintojams ir skatinti inovacijas. ES galėtų paremti

šią iniciatyvą, skatindama kurti gerosios patirties tinklus ekologiškiems viešiesiems pirkimams ir inovacijoms transporto technologijų srityje, pasitelkiant regionų ir vietovių, kuriuose aktyviai gaminamos ir tiriamos transporto technologijos ir remiamas jų vystymas, patirtį. Šios dvi priemonės didintų naujų technologijų paklausą ir pasiūlą, o tai būtų naudinga miestams;

15. pabrėžia, kad reikėtų geriau suvokti privataus sektoriaus vaidmenį ateityje užtikrinant galimybę naudotis alternatyviomis transporto rūšimis ir būtinybę atsieti geresnę prieigą nuo transporto priemonių kilometražo didėjimo. Todėl dalis pirmiau minėto visą ES apimančio lyginamojo pobūdžio tyrimo turėtų būti skirta privačių finansų ir novatoriškus sprendimus įgyvendinančių bendrovių vaidmeniui ir jų veiksmingumo didinimo paskatoms;

16. nurodo, kad žaliaji knyga pasirodo tikrai laiku, nes sprendžiant problemas prireiks papildomų išteklių visuose lygmenyse. ES jau dabar skiria daug išteklių mobilumo ir transporto problemoms spręsti, finansuodama TEN-T ir – kas labai svarbu miestuose – konvergencijos regionus pagal struktūrinių fondų programas. Miestai yra svarbūs ir neatsiejami transporto tinklų elementai, nes juose susikerta įvairių transporto rūšių keliai, juose paprastai prasideda ir baigiasi kelionės. Todėl miesto transportui reikėtų skirti ne mažiau dėmesio nei transporto tinklams. Būtina kurti ilgalaikius planus ir jų laikytis. Regionai ir miestai neturėtų laukti tos akimirkos, kai problemos taps akivaizdžios. Pageidautinas iniciatyvumas. Dėl šios priežasties, kai skirstomi išteklių, visais lygmenimis reikėtų stengtis ne tik išspręsti jau iškilusias problemas, bet ir skirti papildomų lėšų regionams ir miestams, kurie nusprendė imtis prevencinių priemonių ir išvengti problemų ateityje;

17. pabrėžia, kad labai svarbu skatinti mobilumo mieste priemones pagal konvergencijos regionams skirtas naujas veiklos programas. Tokiu atveju konkretūs miestai ir regionai privalės parodyti, kad pasitelkdami ES lėšas, jie savo priemonėmis siekia spręsti esmines problemas;

Miestai be spūsčių

Dėl 1 klausimo: ar būtina numatyti „ženklinimo“ sistemą, skirtą įvertinti pažangiausių miestų pastangas kovoti su spūstimis ir gerinti gyvenimo sąlygas?

18. ES galėtų derinti ženklinimą laikydamosi tų pačių nuostatų, kurios taikomos visoje ES galiojančiai „mėlynosios vėliavos“ schemai (pagal kurią šis ženklas skiriamas remiantis konkrečiais rodikliais), įvesdama „švarios teritorijos schemą“ – teritorijos, kuriose taršos ir spūsčių lygis yra nedidelis. Galėtų būti finansuojami projektai „Demonstraciniuose miestuose“, skirti įvairiam gyventojų skaičiui ir skirtingoms istoriškai susiklėsčiusioms aplinkybėms, galbūt tai susiejant su noru plėsti „Civitas“ programą, kad ji apimtų platesnio masto veiklą (žr. 21 klausimą).

19. Metinė įdiegtos geriausios praktikos pavyzdžių ataskaita galėtų būti teikiama drauge su metine miestų tikslams skirta pažangos ataskaita, kuri kasmet pateikiama pavasario Vadovų Tarybai.

Dėl 2 klausimo: kokių priemonių imtis populiarinant vaikščiojimą ir važiavimą dviračiu kaip alternatyvas automobiliui?

20. Vienintelė galimybė skatinti ėjimą pėsčiomis ir važiavimą dviračiu kaip automobilio naudojimo alternatyvą – savivaldybės atsakomybe įrengti arba plėsti aukštos kokybės ir kliūčių neturinčius pėsčiųjų ir dviračių takų tinklus, kad visoje ES daug labiau ne dabar būtų naudojamosi dviračiais kaip transporto priemone. Geriausiai tą pasiekti galima įgyvendinant „kompaktiško miesto“ koncepciją. Funkcionalios idėjos rengiant naujus statybų planus padėtų apriboti pėsčiųjų ir dviratininkų nuvažiuojamus atstumus. Švartų teritorijų miestuose plėtra, pasitelkiant griežtesnes transporto spūsciu ir oro taršos problemų sprendimo priemones, būtų labai svarbus žingsnis gerinant ėjimo pėsčiomis ir važiavimo dviračiu sąlygas. Jau yra daug gerosios praktikos pavyzdžių iš reklamos kampanijų mokyklose ir bendruomenėse, o ES tikrai galėtų pradėti remti profesinius tinklus, skleisti gerosios praktikos pavyzdžius ir viešinti sėkmingas iniciatyvas. Europa turėtų pasinaudoti TAPESTRY⁽¹⁾ programos sėkme.

Dėl 3 klausimo: kas turėtų būti atlikta, kad miestuose būtų pereita prie tausesnių transporto rūšių?

21. Siekiant perėjimo prie tausesnių transporto rūšių būtina kompleksiskai pažvelgti į kelionės tausiomis transporto rūšimis kokybės gerinimą ir jų patrauklumo didinimą bei kelionės aplinką teršiančiomis transporto priemonėmis patrauklumo mažinimą. Panašaus kompleksiško požiūrio reikia laikytis ir numatant priemones švaraus oro užtikrinimo ir triukšmo mažinimo planuose bei transporto (vystymo) planuose. Ateityje persvarstant su šia tema susijusias ES direktyvas turėtų būti atitinkamai atsizvelgta į subsidiarumo principą ir kompleksiško planavimo principą. Tai suteiks teisinio apibrėžtumo savivaldybėms, kurios šiuo principu vadovaujasi. Nediferencijuotas Bendrijos teisės taikymas, visų pirma valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų srityje, dažnai turi nepageidaujamų ir iš anksto nenumatomų pasekmių. Kaip bus teikiamos transporto paslaugos – taikant viešojo paslaugų pirkimo tvarką ar jas teikiant pačiai savivaldybei – turi būti ir ateityje nusprendžiama regionų ir vietos lygiu.

Dėl 4 klausimo: kaip miesto transporto sistemoje galėtų būti plečiamas ekologiškų ir energiją taupiai vartojančių technologijų naudojimas?

22. Pritariama žaliojoje knygoje pateiktiems siūlymams toliau numatyti vis reiklesnius tikslus laipsniškai griežtinant išmetamo

(¹) TAPESTRY – angl. Travel Awareness, Publicity and Education Supporting a Sustainable Transport Strategy in Europe. TAPESTRY buvo trejus metus trukęs mokslinių tyrimų ir demonstracinės veiklos projektas, kurį pagal 5-ąją pagrindų programą finansavo Europos Komisija (Energetikos ir transporto generalinis direktoratas).

teršalų kiekio standartus, skatinti miestuose kurti kuo daugiau bendrus standartus atitinkančių miesto žaliųjų zonų. Taip pat galima nustatyti europinių tikslų, galbūt susijusių su mokesčių sugrąžinimu, kad sugrąžinamos sumos dydis priklausytų nuo to, kokia viešųjų pirkimų dalis atitinka sutartus ekologinius reikalavimus. Be to, yra galimybių skatinti stambius privataus sektoriaus subjektus, kurie naudojami įvairiais ES verslo tinklais, vykdant viešuosius pirkimus laikytis ekologinių standartų;

Dėl 6 klausimo: ar būtina numatyti kriterijus arba gaires, pagal kurias būtų steigiamos žaliosios zonos ir nustatomi įvažiavimo į jas apribojimai? Kaip geriausia derinti šiuos apribojimus su laisvu judėjimu? Ar kyla tarpvalstybinio žaliųjų zonų taikymo problema?

23. ES gairės (bet ne nurodymai) dėl žaliųjų zonų apibrėžimo labai prisidėtų prie nuoseklumo ir aiškumo, ypač nustatant visuotinai pripažintas transporto priemonių kategorijas pagal jų sunaudojamą energiją ir išmetamų teršalų kiekį. Reikėtų sukurti tinklavietę, kurioje standartiniu formatu būtų pateikiami duomenys apie ES miestus, nurodant konkrečią informaciją apie atitinkamas teritorijas. Vienodas transporto priemonių ženklinimas įvažiavimui į ekologiškas zonas pagal išmetamų teršalų kiekį palengvintų tiek vairuojančių transporto priemones, tiek ir tokias zonas miestuose kuriančių subjektų padėti, jei toks pat ženklinimas būtų taikomas visoms transporto priemonėms visoje Europoje.

24. Reikėtų europinių kelių eismo kodekso gairių dėl aplinkos apsaugos ir labiau pažeidžiamų eismo dalyvių. Valsybės narės turėtų būti skatinamos šias gaires įtraukti į savo nacionalines kelių eismo taisykles, taip užtikrinant didesnę aiškumą ir nuoseklumą visoje Sąjungoje.

25. Nemažai miestų ir regionų kaip tik dabar įveda savo ekologiškų zonų sistemą ir pačios sprendžia, kaip jas paženklininti. Reikėtų, kad Europos Sąjunga sukurtų vienodus eismo ženklus, kurie padėtų susiorientuoti tarptautiniams vežėjams ir turistams. Steigiant ekologiškas zonas vietos ir regionų valdžios institucijoms turėtų būti palikta kiek galima daugiau laisvės.

26. Jau ir šiuo metu galimas tarpvalstybinis vietos taisyklių įgyvendinimas (2005 m. vasario 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo piniginiams baudoms).

27. Komitetas išsako kritiką, dėl to, kad, Europos Komisija, nelaukdama konsultacijų rezultatų, gruodžio mėn. pateikė visiškai persvarstytą pasiūlymą priimti direktyvą dėl skatinimo naudoti įteisintą teršalų kiekį išmetančias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones (COM(2007) 817 galutinis).

Dėl 5 klausimo: kaip galėtų būti skatinami jungtiniai viešieji pirkimai, kuriuos rengiant atsižvelgiama į aplinkosaugą?

28. STEER⁽²⁾ programa galėtų būti dar naudingesnė ją susiejus su naujais europiniais ekologiniais standartais, pagrįstais eksploataavimo laikotarpiu patiriamomis socialinėmis sąnaudomis, apie kurias kalbama žaliojoje knygoje. ES galėtų skatinti partnerystę dirbant su tiekėjais, tiekėjų tinklus supažindinti su eksploataavimo laikotarpiu patiriamų sąnaudų sąvokomis, skatinti laikytis bendrųjų standartų bei pripažinimo principų ir tinkamus mokslinius tyrimus versti novatoriškais ir komerciniu požiūriu perspektyviais produktais.

Dėl 7 klausimo: kaip galėtų būti dar paskatinti aplinkai mažiau kenksmingi vairavimo įpročiai?

29. Socialinė ir finansinė aplinkai mažiau kenksmingo vairavimo vertė galėtų būti propaguojama ir įtraukiama į mokyklų ir vairavimo kursų programas. Labai svarbu pakeisti vairuotojų elgesį ir įpročius. Šių įgūdžių įvertinimą reikėtų įtraukti į valstybinius vairavimo egzaminus nustatant gerosios praktikos ir atsargumo taisykles. ES užduotis šiuo atveju būtų skleisti informaciją apie geriausią praktiką reklamos kampanijose ir imtis įvairių rinkodaros priemonių, įkvėptų ES TAPESTRY iniciatyvos sėkmės. Rūpintis aplinka galima paskatinti ir paraginus automobilio salone įtaisyti prietaisą, matuojantį sunaudojamų degalų kiekį.

Sumaniojo miesto transporto link

Dėl 8 klausimo: ar turėtų būti kuriamos ir populiarinamos geresnės keleivių informavimo paslaugos?

30. Geresnis keleivių informavimas prieš kelionę ir jos metu gali labai prisidėti prie tvarumo stiprinimo. Europos miestuose jau yra sukaupta daug gerosios praktikos pavyzdžių. ES užduotis būtų skatinti plėsti ir tarpusavyje derinti veikiančias sistemas, kuriant bendras sistemas ir bendrus simbolius. Taip pat reikėtų skatinti pavyzdines sistemas. Šiuo požiūriu palydovinei navigacijos sistemai Galileo tenka nepaprastai svarbus vaidmuo.

31. Turėtų būti vystomos ir gerinamos viešojo transporto keleivių informavimo paslaugos. Informacija realiuoju laiku apie sutrikimus, siunčiama internetu ir į mobiliuosius telefonus, pritaikyta kiekvieno keleivio informacijos poreikiams, iš esmės padėtų didinti viešojo keleivinio transporto patrauklumą ir konkurencingumą kitų mažiau tvarių transporto rūšių atžvilgiu. Galileo navigacijos sistema atliks svarbų vaidmenį vystant naujas informacijos paslaugas. Todėl svarbu, kad ES pasirūpintų, jog Galileo pradėtų veikti kuo greičiau.

⁽²⁾ STEER – tai Europos pažangios energetikos programos vertikali priemonė, kurios tikslas – alternatyvios transporto priemonės ir degalai, politikos priemonės efektyviam energijos naudojimui transporto sektoriuje ir vietos energetikos agentūrų žinių gilimui transporto srityje.

32. Reikia remti pirmiausia tuos projektus, kuriais numatoma sukurti viešojo transporto tinklo veiksmingumą didinančias informavimo paslaugas, t.y. informavimo sistemas, kurios pateikia išsamius duomenis apie transporto linijų jungtis ir padėtų visame tinkle – integruotoje konurbacijos ir platesnėje transporto sistemoje (pavyzdžiui, regione, kantone, valstybėje).

Dėl 9 klausimo: ar būtina imtis tolesnių priemonių, skirtų standartizuoti miestų intelektualiuoju transporto sistemų (ITS) taikomųjų sistemų sąsajas ir suderinamumą? Kurioms taikomosioms sistemoms turėtų būti teikiama pirmenybė?

33. Priemonės, kurių iki šiol buvo imtasi sąveikumui užtikrinti, buvo naudingos nustatant techninius standartus – ES šioje srityje tenka svarbus vaidmuo. Galima daugiau nuveikti skatinant miestų grupes ir valstybes nares tarpusavyje imtis bendrų priemonių, pvz., susijusių su operatyviosiomis (*on-line*) stebėsenos ir informacijos sistemomis, padedančiomis išvengti didelių eismo spūstčių.

34. Reikėtų kurti ne tik transporto naudotojų informavimo sistemas, bet ir bendras sistemas, kiek tai įmanoma Europos lygmeniu, pavyzdžiui, BACT⁽³⁾ stebėsenos sistemas, suteikiančias statistinių duomenų transporto ir planavimo tikslais.

Prieinamas miesto transportas

Dėl 11 klausimo: kaip galima pagerinti bendrojo transporto Europos miestuose kokybę?

35. Remdamasi moksliniais tyrimais ir technologijų plėtra, skirta nuolat gerinti paslaugų kokybę, ES turėtų skatinti kurti bendrus standartus atitinkančią įrangą ir infrastruktūrą. Gebėjimas reaguoti į pasikeitusią paklausą galėtų būti skatinamas viešąjį finansavimą susiejant su didesniu vartotojų pasitenkinimo lygiu.

36. Priemonės, atspindinčios tiesiogines ir netiesiogines išlaidas, taip pat padėtų pasverti visus susijusius veiksmus renkantis transporto rūšis.

Dėl 12 klausimo: ar reikėtų skatinti specialių eismo juostų skyrimą bendrajam transportui?

37. Mūsų nuomone, turėtų būti skatinamas specialių eismo juostų skyrimas bendrajam transportui kartu su ITS. ES turėtų remti projektus, kurių tikslas būtų sukurti specialias autobusų ir troleibusų juostas, o taip pat ir tramvajaus linijas, kurios būtų skirtos specialiai šioms transporto rūšims arba įrengtos kaip atskiras koridorius, sujungtas su pėsčiųjų ir dviračių takais, taip pat reikėtų kurti bendrus ženklus ir bendras nuorodas. Bendrajam transportui numčius atskiras eismo juostas būtų galima padidinti jo veiksmingumą. Jei tai bus daroma mažinant eismo juostų skaičių automobiliams, gali sumažėti lengvųjų automobilių eismas, bet tuo pačiu padidėti likusių automobilių eismo apkrova. Kartais tokios priemonės nesulaukia pritarimo ir jas

⁽³⁾ BACT – geriausia esama kontrolės technologija.

sunku įgyvendinti. ES ir nacionalinis lygmeniu būtų galima remti vietos lygmeniu priimamus sprendimus, teikiant informaciją ir įgyvendinant nuomonės formavimo priemones. Taip pat būtų galima plėtoti internetines bendro naudojimosi automobiliais paieškos paslaugas ir kurti modelius, kaip būtų galima leisti automobiliams su mažiausiai trimis keleiviais tam tikru dienos metu važiuoti viešajam transportui skirtomis eismo juostomis.

Dėl 13 klausimo: ar būtina priimti Europos bendrojo transporto keleivių teisių ir pareigų chartiją?

38. Pritartume, kad ES pagrindinių teisių chartija būtų papildyta viešuoju transportu besinaudojančių keleivių teisėmis ir pareigomis, siekiant pagerinti prieigą, pirmiausia riboto mobilumo žmonėms.

Dėl 14 klausimo: kokių priemonių reikėtų imtis, kad keleivių ir krovinių transportas būtų geriau integruojamas į mokslinius tyrimus ir mobilumo mieste planavimą?

39. Integraciją galima būtų skatinti nustatant mokslinių ir demonstracinių projektų finansavimo kriterijus, visų pirma susijusių su taupiai energiją naudojančių ir ekologiškų transporto priemonių, pritaikytų miesto sąlygoms, pasirinkimu. Svarstyti ir konkrečių miesto išmetamo teršalų kiekio mažinimo kriterijų nustatymas, kuris būtų susietas su ženklinimu, minėtu 18 punkte (1 klausimas);

Dėl 15 klausimo: kaip būtų galima geriau koordinuoti miesto ir tarp miestinių transportą ir žemėnaudos planavimą? Kokia būtų tinkama organizacinė struktūra?

40. Mes norėtume, kad būtų naudojami savanoriškai parengti mobilumo planai, į kuriuos būtų įtrauktos ir aplinkinės didmiesčių konurbacijos. Svarbu užtikrinti, kad būtų parengtos tinkamos priemonės, nukreipiančios sunkiąsias krovines transporto priemones iš miestų centrų. Nėra vienintelio geriausio sprendimo, bet konurbacijos turėtų parengti vietos sprendimus rezultatyvius, kuriuos yra numatę ir skatina siekti ES. Šie planai galėtų tapti svarbiausių suinteresuotų subjektų sudaromų mobilumo susitarimų pagrindu.

41. Regionų komitetas mano, kad norint sumažinti spūstis įvažiavimo į didmiesčius keliuose, būtina, bendradarbiaujant su priemiesčių savivaldybėmis ir, prireikus, su didmiesčių transporto vadovybe, miesto priegose įrengti didelius įvairiarūšių transporto mazgus, prie kurių būtų pakankamai automobilių stovėjimo aikštelių (angl. *Park&Ride facilities*), kad automobiliai į miestą vykstantys žmonės galėtų ten juos palikti ir tęsti kelionę viešuoju transportu nesugaišdami daug laiko. Manome, jog protinga būtų skatinti kompleksinių transporto sistemų kūrimą, o jų valdymą užtikrinti drauge su vietos valdžios institucijų ar kitų panašių subjektų konsorciumais, atsižvelgiant į natūralias konurbacijų ribas ir gyventojų judėjimą.

42. Vis dėlto būtina, kad žemėnaudos visais lygmenimis (savivaldybių ir aukštesniais) ir mobilumo planavimas vyktų vienu metu ir būtų derinamas, kad iniciatyvos tarpusavyje glaudžiai susijusiose abiejose srityse būtų kuo veiksmingesnės aplinkos, energetikos ir eksploatacijos požiūriu.

Saugus ir patikimas miesto transportas

Dėl 16 klausimo: kokių kitų priemonių reikėtų imtis, kad būtų lengviau spręsti eismo saugumo ir asmeninio saugumo problemas, kylančias miesto transporto srityje?

43. Pėstieji ir dviratininkai itin pažeidžiami miestuose, todėl nuolatinis kelių eismo saugumo gerinimas yra būtinas, jei norima skatinti žmones vaikščioti pėstiesiems ir važiuoti dviračiu. Toliau būtų galima skatinti demonstracinius projektus, skirtus pristatyti novatoriškus būdus teikti pėstiesiems ir dviratininkams pirmenybę motorinių transporto priemonių atžvilgiu, ir skatinti kuo greičiau įdiegti saugumą didinančias technologijas. Savivaldybės turėtų būti skatinamos savanoriškai bendradarbiauti su privataus ūkio subjektais, kad būtų galima išspręsti pirmiau minėtas problemas. Jau esama daug gerosios patirties pavyzdžių.

Dėl 17 klausimo: kaip geriau informuoti operatorius ir piliečius apie pažangaus infrastruktūros valdymo ir transporto priemonių saugumo technologijų galimybes?

44. Mūsų manymu, plačiai pristatomi demonstraciniai projektai yra geriausias būdas informuoti apie šias galimybes. Mes vertiname Europos kelių eismo saugumo observatorijos darbą, skleidžiant informaciją apie pažangą šioje srityje ir atkreipiant dėmesį į turimos gerosios patirties pavyzdžius Europos regionuose.

Dėl 18 klausimo: ar reikėtų kurti miestams pritaikytus automatinis radarus? Ar būtina skatinti jų naudojimą?

45. ES turėtų skatinti naujų technologijų vystymą. ES taip pat galėtų imtis funkcijos skatinti tolesnius tyrimus visoje Europoje, kurių duomenis būtų galima panaudoti analizuojant susijusias išlaidas ir teikiamą naudą.

Nauja mobilumo mieste kultūra

Dėl 20 klausimo: ar kuriant naują Europos mobilumo mieste kultūrą turėtų bendradarbiauti visos suinteresuotosios šalys? Ar šiam bendradarbiavimui paremti būtų naudinga Europos kelių eismo saugumo observatorijos pavyzdžiu steigti specialią Europos mobilumo mieste observatoriją?

46. Mūsų manymu, tai naudingas ir sektinas modelis, atsižvelgiant į sėkmingai Europoje sumažintą nelaimingų atsitikimų kiekį. Europos mobilumo mieste observatorijos įsteigimui galima pritarti tik tuo atveju, jei tai iš tikrųjų duos papildomos naudos. Mes taip pat manome, kad tikslų pakopų modelis, susietas su finansavimu, labai prisidėjo prie nelaimingų atsitikimų skaičiaus sumažinimo. Europos mobilumo mieste observatorija galėtų būti naudinga skelbiant apie geriausią praktiką, suteikiant švarios zonos statusą ir įdiegiant ES ataskaitų teikimo mechanizmą, susijusį su Europos Vadovų Tarybos pavasario susitikimais.

Finansiniai ištekliai

Dėl 21 klausimo: kaip turimos finansinės priemonės, pavyzdžiui, struktūriniai ir sanglaudos fondai, galėtų būti geriau derinami remiant integruotą ir tausų miesto transportą?

47. Mobilumo iniciatyvoms jau skiriama daug lėšų pagal įvairias programas, ypač TEN-T programą, iš struktūrinių fondų pagal konvergencijos regionų programas ir pagal „Civitas“. Aišku, kad konvergencijos regionuose, kuriuose ES lėšos skiriamos miestams, reikėtų tikėtis, kad tos lėšos bus panaudotos šios žaliosios knygos tikslus. Konvergencijos programų finansuojamomis priemonėmis turėtų būti siekiama įtvirtinti subalansuoto transporto rūšių derinimo principą, pagrįstą tų priemonių poveikiu užterštumui ir klimatui. Šių pagal konvergencijos ir kitas programas skiriamų lėšų nepakanka visai Europai reikalingiems radikaliems pokyčiams paskatinti. Be to, šios lėšos paprastai neskiriamos toms vietovėms, kurioms jų iš tikrųjų reikia: tiems dideliems miestams, kuriuose jaučiamas augimo spaudimas, o konkurencingumą varžo aplinkos apsaugos klausimai. Žalioji knyga parodo, kad reikia imtis priemonių. ES gali atlikti tam tikrą vaidmenį, labiau išplėsdama „Civitas“ programą arba parengdama visiškai naują programą, kurių pagrindinis tikslas būtų paskatinti šias radikalias permainas. Šiomis lėšomis turėtų būti remiamos švarios teritorijos ir perėjimas prie geriau subalansuoto transporto rūšių derinimo, kaip nurodyta šioje nuomonėje. Taip pat būtų naudinga pritraukti lėšų iš privačiojo sektoriaus ir nacionalinių programų.

Dėl 23 klausimo: kaip tiksliniais moksliniais tyrimais galima geriau suderinti miesto transporto plėtrą ir įvairius suvaržymus miestuose?

48. Pagrindiniai klausimai yra eismo valdymo ir priežiūros sistemos bei apgyvendinimo tankio prie strateginių viešojo transporto kelių planavimas. Visų pirma būtina miestus plėsti reikia atsižvelgiant į komunikacijos infrastruktūros tinklo ir kitų

infrastruktūros tinklų plėtrą, kad šių tinklų į bendrą sistemą nereikėtų integruoti vėliau. Laikantis tokio principo atsirastų galimybė pasiekti kritinę paklausos ribą steigti ir valdyti viešojo transporto paslaugas.

Dėl 24 klausimo: ar turėtų būti skatinamas miesto transporto mokesčio taikymas? Ar būtina sukurti bendrą miesto transporto mokesčio sistemą ir (arba) gaires? Ar gautos pajamos turėtų būti skiriamos bendrajam miesto transportui? Ar išorinės sąnaudos turėtų būti paskirstomos vidinėms sąnaudoms?

49. Miestų valdžios institucijoms reikėtų suteikti galimybę rinkti miesto transporto mokesčius. Būtų naudinga, jei ES skatintų gerosios praktikos pavyzdžių vystymą ir mokymąsi iš jau sukurtų sistemų. Galėtų būti naudinga bendra sistema ir (arba) gairės. Standartizacija būtų pageidautina, bet sunkiai įgyvendinama. Kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų išspręsti transporto spūsių ir aplinkos problemas, jos turi turėti veiksmingas priemones. Transporto spūsių mokesčiai galėtų būti labai veiksmingos priemonės. Todėl vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų turėti galią įvesti transporto spūsių mokesčius ir nutarti, kaip panaudoti gautas pajamas. Tačiau daugelyje valstybių narių jos to negali daryti, nes tokie klausimai sprendžiami nacionaliniu lygiu. Būtų naudinga, jei ES skatintų gerosios praktikos pavyzdžių vystymą ir mokymąsi iš jau sukurtų sistemų. RK nuomone, Komisija gali prisidėti platinama informaciją ir atkreipdama dėmesį į šiuos klausimus, kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų lengviau įvesti transporto spūsių mokesčius.

Dėl 25 klausimo: kokios papildomos naudos galima ilgainiui tikėtis, jei būtų teikiama tikslinė Europos pagalba ekologiško ir taupiai energiją naudojančio miesto transporto finansavimui?

50. Tikslinga parama galėtų padėti pasiekti geresnių rezultatų mažinant išmetamo CO₂ kiekį, greičiau taikyti naujas technologijas bei plačiau skleisti ir perimti gerąją patirtį. Savo ruožtu, tai galėtų sumažinti dėl eismo spūsių kylančias ES ekonomines sąnaudas ir padėtų ES užimti pirmąją poziciją pasaulinėje darnaus vystymosi technologijų ir metodų rinkoje bei ekonomikos augimo ir tausaus miesto transporto derinimo srityje.

51. ES galėtų padidinti papildomą naudą, jei mobilumo sustarimus taikytų stiprių suinteresuotų subjektų susivienijimų kūrimui palengvinti. Tokie susivienijimai galėtų prisidėti riziką, susijusią su didelėmis komercinėmis paskolomis tvariai didelio masto transporto infrastruktūrai kurti. Šiam tikslui pasiekti prireiks glaudaus bendradarbiavimo su EIB.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Būsimoji bendra Europos prieglobsčio sistema“

(2008/C 172/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos pirmosios įgyvendins bendros Europos prieglobsčio sistemos teisės aktus, ir mano, kad bendra prieglobsčio sistema, pagal kurią visos valstybės narės solidariai priimtų atsakomybę, palengvins vietos ir regionų valdžios institucijų darbą;
- rekomenduoja, jei reikia, nacionaliniu lygiu sukurti centrinių, regionų ir vietos institucijų bendradarbiavimo mechanizmą, kad būtų įgyvendintas integruotas ir daugialygmenis valdymas;
- rekomenduoja parengti Europos reglamentą, kuris reguliuotų suteiktos apsaugos abipusį pripažinimą, perdavimo ir vienodo statuso suteikimo pabėgėliams ir papildomos apsaugos gavėjams procedūras;
- mano, kad Direktyvos 2003/109/EB nuostatų taikymas tarptautinės apsaugos gavėjams yra viena svarbiausių priemonių siekiant išvengti diskriminacijos ir priemonė, papildanti Bendrijos prieglobsčio srities suderinimo procesą;
- rekomenduoja nustatyti bendras gaires, kaip, aktyviai dalyvaujant vietos valdžios institucijoms, prieglobsčio prašytojams ir pabėgėliams užtikrinti geresnes galimybes naudotis socialinėmis, sveikatos apsaugos paslaugomis ir apsirūpinti būstu, kartu parengti dalyvavimo vietos bendruomenių gyvenime programas; nustatyti tikslas ir aiškias diplomų pripažinimo, profesinio perkvalifikavimo ir įgūdžių sertifikavimo taisykles; numatyti finansinius išteklius pabėgėliams į darbo rinką integruoti ir (arba) jų verslumui skatinti;
- mano, jog sėkmingai pabėgėlių integracijai yra būtina, kad pabėgėliai jaustųsi dalyvaujantys jų gyvenamųjų rajonų, miestų, valstybių bei Europos Sąjungos gyvenime. Dalyvavimas vietos politiniame gyvenime, pavyzdžiui, teisė balsuoti ir būti kandidatu vietos rinkimuose, turi labai didelę konkrečią, o kartu ir simbolinę, reikšmę;
- siūlo numatyti finansavimo ir konkursų skelbimo gaires siekiant stiprinti nacionalinių ir vietos subjektų įgūdžius, ypatingą dėmesį skiriant psichologiniam, socialiniam aspektui ir pažeidžiamumo atvejų nustatymui bei valdymui.

Pranešėjas: Savino Antonio SANTARELLA (IT/STE-EA), Candela meras

Pamatiniai dokumentai

Žalioji knyga dėl būsimosios bendros Europos prieglobsčio sistemos

COM(2007) 301 galutinis

Pasiūlymas priimti Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2003/109/EB siekiant išplėsti jos taikymo sritį asmenims, kuriems suteikiama tarptautinė apsauga

COM(2007) 298 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo

1. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos pirmosios įgyvendins bendros Europos prieglobsčio sistemos teisės aktus. Mišrūs migrantų srautai, kuriuose yra prieglobsčio prašytojų, kasdien atvyksta į vietas ir regionus, kuriems dažnai tenka fiziškai ir morališkai nukentėjusiems asmenims, taip pat ir kankinimų aukoms, suteikti medicininę ir psichologinę pagalbą. Šioms paslaugoms, kurias vietos ir regionų valdžios institucijos bei jų agentūros ne visada suteikia laiku, būtina didelė parama, kad minėtos institucijos sukurtų atitinkamas struktūras ir įgytų žinias;

2. Regionų komitetas pabrėžia, kad bendra prieglobsčio sistema, pagal kurią visos valstybės narės solidariai prisiimtų atsakomybę, palengvins vietos ir regionų valdžios institucijų darbą. Šiuo metu tam tikrose šalyse vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka pernelyg didelė atsakomybė, be kitų dalykų, ir dėl bendros prieglobsčio sistemos nebuvimo;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad, nesant priėmimo ir integracijos projektų ir stabilaus užimtumo, net asmenys, kuriems suteiktas prieglobsčio prašytojo statusas, gali tapti išnaudojimo ir nusikaltimų aukomis, o tai galėtų turėti neigiamų pasekmių saugumui ir socialinei sanglaudai. Pavojų ir tendencijų tapti išnaudojimo ir nusikaltimų aukomis galima sumažinti leidžiant prieglobsčio prašytojams dirbti apmokamą darbą, kol vyksta prieglobsčio suteikimo procedūra;

4. rekomenduoja kiekvienoje valstybėje narėje sukurti vietos valdžios institucijų tinklą, kuris įgyvendintų socialinės sanglaudos priemones, kad vykstant šių valdžios institucijų skatinamiems vietos projektams būtų tikslingai integruojami pabėgėliai. Šalyse, kuriose šis paslaugų tinklas jau buvo sukurtas, teritorinių komisijų darbas leido sutrumpinti prašymų suteikti prieglobstį nagrinėjimo terminus ir pagerino prieglobsčio prašytojų gyvenimo sąlygas, užtikrino lengvesnę jų integraciją priimančiose vietose bendruomenėse ir tokiu būdu pagerino saugumo ir gyvenimo kokybės sąlygas;

5. todėl rekomenduoja, kad įvairūs Europos, nacionaliniai, regionų ir vietos ištekliai papildytų vieni kitus ir visose valstybėse narėse būtų tinkamai paremti tokie paslaugų tinklai siekiant spręsti prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių integracijos problemą;

6. rekomenduoja, jei reikia, nacionaliniu lygiu sukurti centrinę, regionų ir vietos institucijų bendradarbiavimo mechanizmą, kad būtų įgyvendintas integruotas ir daugialygmis valdymas;

7. mano, kad dalyvavimas tinklo sistemoje turėtų būti savanoriškas. Be to, turėtų būti užmegztos partnerystės, kad įvairios vietos lygmens institucijos, viešieji ir privatūs subjektai priimtų sprendimus ir prisiimtų atsakomybę. Toks požiūris leis planuoti priėmimo ir integracijos veiklą išnaudojant esamą potencialą. Šios partnerystės gali padėti skleisti žinias ir tokiu būdu įtraukti į sąmoningą veiklą subjektus, kurie anksčiau neturėjo nieko bendro su prieglobsčio sektoriumi arba nesiryžo prisiimti atsakomybės šioje srityje;

8. teigia, kad toks požiūris gali padėti institucijoms, įmonėms, profesinėms sąjungoms, paslaugų sektoriaus asociacijoms, profesinėms mokykloms, universitetams ir, žinoma, vietos ir regionų valdžios institucijoms šioje sistemoje rasti savo vietą, kad migracijos reiškinys taptų suprantamas visai visuomenei, o subjektai galėtų atlikti savo vaidmenį, o tai, be abejo, padėtų sumažinti ar panaikinti galimą įtampą.

Teisinės priemonės

Prieglobsčio prašymų nagrinėjimas

9. mano, kad kalbant apie tarptautinės apsaugos suteikimo procedūros taikymą, Europos Sąjunga susiduria su dviem skirtingais reikalavimais, kurių negalima priešpastatyti:

— veiksminga prieglobsčio prašytojų apsauga,

— išorės sienų kontrolė;

10. siūlo ES lygiu suderinti šias procedūras: asmens tapatybės nustatymo, leidimo į šalies teritoriją ir galimybės pasinaudoti prieglobsčio suteikimo procedūra;

11. prašo parengti ir išbandyti bendras migrantų asmens tapatybės nustatymo procedūras, kurios galėtų būti įdiegtos per tam tikrą laikotarpį ir susietos su aiškiais priemonėmis užtikrinant pagarbą pagrindinėms žmogaus teisėms ir žmogaus orumui;

12. mano, kad, kalbant apie prašymų suteikti tarptautinę apsaugą nagrinėjimo tvarką, būtina nustatyti bendras priemones, galinčias užtikrinti vienodą vertinimą skirtingose valstybėse narėse, taigi, leisti įgyvendinti europinėse direktyvose numatytas priemones (ypač direktyvą 2005/85/EB);

13. be to, siūlo nuolat organizuoti mokymus, tęstinį mokymą ir vykdyti stebėseną bei valdžios institucijų, kurioms pavesta svarstyti prašymus suteikti tarptautinę apsaugą, susitikimus, pasikeitimus nuomonėmis ir dialogą;

14. rekomenduoja parengti Europos mokymo ir tęstinio mokymo programą, skirtą pasienio apsaugos arba policijos pareigūnams;

15. rekomenduoja numatyti ir paremti pagalbos ir orientavimo paslaugų teikimą pasienio kontrolės punktuose (oro uostuose, jūrų uostuose ir pasienyje) ir atvykimo punktuose kitų šalių piliečiams, prašantiems tarptautinės apsaugos;

Prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygos

16. mano, kad, kalbant apie prieglobsčio prašytojų sulaukymą, reikia dar kartą pabrėžti, kad jie negali būti sulaukiami vien tam, kad būtų išnagrinėtas jų prašymas. Judėjimo laisvė, prireikus, turi būti apribota laikotarpiui, reikalingam atlikti asmens tapatybės nustatymo procedūras, kurios vėliau turi būti suderintos;

17. ragina Europos Sąjungą priimti chartiją, nustatančią tarptautinės apsaugos prašytojų, kurių judėjimo laisvė yra ribojama, statusą;

18. mano, kad antrinę migraciją Europos Sąjungos viduje visų pirma lemia skirtinga valstybių narių ekonominė padėtis bei jų pozicija prieglobsčio prašytojų atžvilgiu;

19. todėl mano, kad reikia atlikti tyrimą, kuriame būtų apibendrinta visų valstybių narių keleto pastarųjų metų patirtis, visų pirma profesinės ir socialinės integracijos bei būsto suteikimo srityje;

20. planuoja šią nuomonę papildyti priedu, kuriame būtų pateikti geriausios praktikos šiose srityse pavyzdžiai, sukaupti bendradarbiaujant su Europos vietos ir regionų valdžios institucijomis;

21. kalbant apie vietos ir regionų valdžios institucijų teikiamas paslaugas, rekomenduoja išplėsti „materialinės pagalbos“ sąvoką ir ją pakeisti „integruotos pagalbos“ sąvoka (kuri apimtų orientavimo ir pagalbos asmeniui paslaugas bei pirmus žingsnius socialinės ir ekonominės įtraukties link);

Apsaugos suteikimas

22. primena, kad tarptautinės apsaugos sąvoka vis dar glaudžiai susijusi su griežtu pabėgėlio statuso apibrėžimu, nustatytu Ženevos konvencijos 1-ajame straipsnyje, nors nuo 1951 metų tarptautinė padėtis, o kartu ir apsaugos prašytojų profilis, labai pasikeitė, kadangi jie vis dažniau siekia išvengti ne individualaus persekiojimo, bet visuotinės prievartos ir ginkluotų konfliktų. Be to, vis didesnę vaidmenį atlieka aplinkos ir gyvenimo sąlygos;

23. atsižvelgdamas į tai, kas pirmiau minėta, visiškai pritaria Direktyvos Nr. 2004/83/EB nuostatams, kadangi jose apibūdinama ir suderinama papildoma apsauga, suteikiama tiems asmenims, kuriems pagal Ženevos konvenciją pabėgėlio statusas negali būti suteiktas. Ši apsauga turi būti laikoma papildančia pabėgėlio statusą, o ne antraeile, prastesne arba antrarūšė apsauga;

24. vertina Europos Komisijos pastangas apibrėžti sąlygas, būtinas papildomai apsaugai gauti, kadangi toks apibrėžimas papildė ir išplėčia Ženevos konvencijos nuostatas;

25. pabrėžia, kad toks Bendrijos nuostatų supratimas leidžia išskirti dvi tarptautinės apsaugos rūšis (pabėgėlių ir papildomą), kurios išplėčia apsaugos gavėjų ratą;

26. reikalauja, kad vienai valstybei narei suteikus dvejopo pobūdžio tarptautinę apsaugą, ją pripažintų visos kitos Europos Sąjungos valstybės narės;

27. rekomenduoja numatyti galimybę vienos valstybės narės atsakomybę perduoti kitai, kai tarptautinės apsaugos gavėjas persikelia į kitą valstybę, kad būtų užtikrinta judėjimo laisvė (nors ir tiesiogiai kontroliuojama ir stebima) Europos Sąjungos teritorijoje;

28. mano, jog Europos Sąjungai būtina numatyti priemones (teisines ir praktines), kurios leistų imtis veiksmų tais atvejais, kai negalima taikyti išsiuntimo iš Bendrijos teritorijos;

Horizontalūs klausimai

Tinkamas reagavimas į pažeidžiamumą

29. mano, kad išskyrus tam tikras asmenų grupes, kurioms reikia taikyti specialias priėmimo ir apsaugos priemones (nelydimi nepilnamečiai, kartu su pabėgėliais vykstančios ar pas pabėgėlius atvykstančios žmonos arba moterys, kurios pačios yra pabėgėlės, žmonės su fizine ar psichine negalia), asmens pažeidžiamumas turėtų būti nustatomas remiantis konkretais asmens ypatumais arba jo patirtimi ir vykstant procesui bei priimant sprendimus reikia atsižvelgti į jo ypatingą padėtį (pavyzdžiui, užtikrinti teisę į asmeninį ir šeiminių gyvenimą arba šeimos susijungimą);

30. atkreipia dėmesį į tai, kad pagalbos ir reabilitacijos priemonės, ypač kai jos taikomos kankinimų aukoms, gali būti neveiksmingos, jei:

— šių priemonių nepapildo konkretūs veiksmai priėmimui, apsaugai bei socialinei ir ekonominei integracijai užtikrinti;

— jas įgyvendinti pavedama specifinėms struktūroms, neturinčioms ryšių su nacionalinėmis ir vietos socialinėmis tarnybomis ar su kitomis prieglobsčio prašytojams ir pabėgėliams skirtomis programomis arba tarnybomis;

31. todėl rekomenduoja, kad bendros prieglobsčio sistemos kūrimo darbotvarkėje būtų numatyta plati ir struktūruota diskusija siekiant apibrėžti bendrus standartus skirtingiems pažeidžiamumo atvejams nustatyti;

32. siūlo priemones, kurias Europos Sąjunga parengs įvairių prieglobsčio sistemos subjektų darbui palengvinti (gairės, vadovai, mokymo programos ir pan.), papildyti konkrečiomis rekomendacijomis ir rodikliais, padėsiančiais geriau nustatyti pažeidžiamumo atvejus ir supaprastinti jų nagrinėjimą;

33. mano, kad, siekiant nustatyti pažeidžiamus asmenis ir jiems suteikti globą, būtina didinti vietos socialinių tarnybų kompetenciją, todėl rekomenduoja, kad Europos Sąjunga imtųsi veiksmų skirdama išteklius konkrečioms pajėgumų didinimo programoms arba skatindama mokymo ir tęstinio mokymo programas valstybėse narėse;

Integracija

34. Integracija yra procesas, kurio svarbiausias tikslas, kad pabėgėliai taptų tikrai autonomiški. Integracijos procesą sudaro keletas lygiagrečių įtraukties lygmenų (profesinis, būsto, socialinis) ir įvairūs etapai (vietos pažinimas, naudojimas paslaugomis, dalyvavimas);

35. mano, jog yra svarbu, kad, atsižvelgiant į galimus su integracijos politika susijusius antrosios kartos migrantų sunkumus įvairiose Europos vietose, pabėgėliai (šiuo konkrečiu atveju) nebūtų nuolat laikomi „užsieniečiais“ arba „svečiais“ ir kad, remiantis priimančios valstybės vertybių ir galiojančių teisės aktų pripažinimo, pagarbos jiems principais, jie nebūtų atitolinami nuo jų kilmės kultūros;

36. mano, jog sėkmingai pabėgėlių integracijai yra būtina, kad pabėgėliai jaustųsi dalyvaujantys jų gyvenamajame rajone, miestų, valstybių, Europos Sąjungos gyvenime. Dalyvavimas vietos politiniame gyvenime, pavyzdžiui, teisė balsuoti ir būti kandidatu vietos rinkimuose, turi labai didelę konkrečią, o kartu ir simbolinę, reikšmę;

37. mano, kad šis priklausymo bendruomenei jausmas pradedamas ugdyti mokyklose, o pabėgėlių moksleivių arba studentų priėmimo ir integracijos programos gali būti nuolat plėtojamos visose valstybių narių mokyklose ir universitetuose;

38. rekomenduoja:

— nustatyti bendras gaires, kaip, aktyviai dalyvaujant vietos valdžios institucijoms, prieglobsčio prašytojams ir pabėgėliams užtikrinti geresnes galimybes naudotis socialinėmis, sveikatos apsaugos paslaugomis ir apsirūpinti būstu, kartu parengti dalyvavimo vietos bendruomenių gyvenime programas;

— nustatyti tikslas ir aiškias diplomų pripažinimo, profesinio perkvalifikavimo ir įgūdžių sertifikavimo taisykles,

— numatyti finansinius išteklius pabėgėliams į darbo rinką integruoti ir (arba) jų verslumui vystyti, taip pat skatinant bendradarbiavimą su jau veikiančiomis vietos įmonėmis;

Igyvendinimas ir jo priemonės

39. siūlo reglamentuoti bendras tarptautinės apsaugos prašančių trečiųjų šalių piliečių asmens tapatybės nustatymo procedūras;

40. siūlo parengti struktūruotas mokymo ir tęstinio mokymo programas, skirtas sienų apsaugos ir policijos pareigūnams, NVO, prieglobsčio prašymus nagrinėjančioms institucijoms, sveikatos apsaugos įstaigoms ir vietos socialinės rūpybos tarnyboms, vietos administracijai ir nacionalinių institucijų vadovams;

41. siūlo organizuoti susitikimus ir pasikeitimus nuomonėmis, pavyzdžiui, „plenarinę“ Europos konferenciją prieglobsčio tema, regionines konferencijas ir vykdyti darbuotojų mainų programą – prieglobsčio klausimus sprendžiantiems darbuotojams skirtą *Erasmus* pobūdžio programą;

42. skatina valstybes nares labiau koordinuoti darbą tam tikrais prieglobsčio klausimais;

43. rekomenduoja parengti Europos reglamentą, kuris reguluotų suteiktos apsaugos abipusį pripažinimą, perdavimo ir vienodo statuso suteikimo pabėgėliams ir papildomos apsaugos gavėjams procedūras;

44. mano, kad, būtina plėtoti ir vystyti priemones, kurios leistų konsultuotis su įvairiais subjektais ir pagrindiniais partneriais įgyvendinant bendrą prieglobsčio sistemą, apimančią nacionalines institucijas, vietos administraciją ir policijos pareigūnus bei NVO;

45. siūlo numatyti finansavimo ir konkursų skelbimo gaires siekiant stiprinti nacionalinių ir vietos subjektų įgūdžius, ypatingą dėmesį skiriant psichologiniam, socialiniam aspektui ir pažeidžiamumo atvejų nustatymui bei jų sprendimui;

Solidarumas ir naštos pasidalijimas

Finansinis solidarumas

46. palankiai vertina Europos Komisijos pristatytą 2007–2013 m. solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrąją programą; šią daugiametę programą sudaro keturi ramsčiai ir jiems skirtos lėšos; ši programa siekia nuosekliai spręsti įvairias su migracija susijusias problemas; ypač teigiamai vertina Europos pabėgėlių fondo 2008–2013 m. ir Pabėgėlių grįžimo fondo atnaujinimą, kadangi jie visiškai atitinka vietos valdžios institucijų reikalavimus, susijusius su prieglobsčio prašytojais ir pabėgėliais;

47. mano, kad procedūrinių, priėmimo, integracijos ir dalyvavimo bendruomenės gyvenime taisyklių suderinimas turės stiprų atgrasomąjį poveikį tarptautinės apsaugos prašytojų ar gavėjų antrinei migracijai Europos Sąjungos teritorijoje;

48. pabrėžia, kas pagrindinis žingsnis šio suderinimo link yra veiksmingos Europos prieglobsčio sistemos sukūrimas. Tai būtų labai svarbi priemonė siekiant visiško Europos Sąjungos valstybių narių atsakomybės ir kompetencijų pasidalijimo;

49. primena, kad šiam tikslui pasiekti reikia daug finansinių, žmogiškųjų ir laiko išteklių; tačiau norint sukurti veiklos modelį, kuris leistų spręsti mišrių migracijos srautų Europoje keliamas problemas, jį įgyvendinti būtina;

50. pabrėžia, kad siekiant valstybėse narėse įgyvendinti pirmiau minėtas priemones ir užtikrinti jų veiksmingumą ypač svarbu, jog dalis Europos prieglobsčio politikai skirtų išteklių būtų valdoma Bendrijos lygiu, o tam tikra dalis patikima skirtingoms valstybėms narėms;

51. todėl rekomenduoja, kad tos valstybės, kuriose prašymų suteikti prieglobstį skaičius auga arba yra pastovus, bei ES pasienio valstybės gautų atliekamoms užduotims proporcingus asignavimus. Bendros prieglobsčio sistemos įgyvendinimui reikės nemažai ekonominių išteklių ir ypač per pirmuosius penkerius metus bus būtina nukrypti nuo taisyklės, pagal kurią Europos finansavimas turi tik papildyti nacionalinį finansavimą;

52. šiuo tikslu ragina numatyti logišką ir aiškų Europos finansinių išteklių programavimą, kurio pagrindą sudarytų finansavimo eilutės, kurių lėšas būtų galima panaudoti organizacinei veiklai, visų pirma mokymui, darbuotojų mainams ir vietos subjektų dalyvavimui Europos konsultavimosi procese;

53. taip pat rekomenduoja numatyti atitinkamus išteklius siekiant padėti naujosios valstybės narėms ir valstybėms, kurios tik neseniai pradėjo valdyti migracijos srautus, suteikiant joms papildomą finansavimą galimiems nacionalinio lygmens struktūriniais trūkumams kompensuoti. Esant tokiai padėčiai nebūtų prasminga numatyti *persikėlimo* Europos Sąjungos viduje programas;

Direktyvos 2003/109/EB taikymo srities išplėtimas įtraukiant tarptautinės paramos gavėjus

54. labai palankiai vertina pasiūlymą priimti Tarybos direktyvą, iš dalies pakeičiančią Direktyvą 2003/109/EB, kad ji būtų taikoma ir asmenims, kuriems skirta tarptautinė apsauga (pabėgėliams arba papildomos apsaugos gavėjams);

55. mano, kad Direktyvos 2003/109/EB nuostatų taikymas kuria nors tarptautinės apsaugos forma besinaudojantiems asmenims yra būtina priemonė norint išvengti bet kokios diskriminacijos ir priemonė, papildanti Bendrijos prieglobsčio srities suderinimo procesą;

56. mano, kad būtina užtikrinti, jog tarptautinės apsaugos gavėjas galėtų gauti ilgalaikį leidimą gyventi apsaugą suteikusioje valstybėje narėje ir kartu turėti teisę gyventi kitoje valstybėje narėje;

57. pabrėžia, kad kurios nors tarptautinės apsaugos formos suteikimas turi būti laikomas esminiu aspektu vertinant galimo ilgalaikio leidimo gyventi panaikinimo pasekmes;

58. taigi palankiai vertina pasiūlyme priimti direktyvą pateiktas priemones, remiančias negražinimo principo (principas, draudžiantis priverstinai grąžinti asmenį į šalį, kur jo gyvybei ar laisvei grėstų pavojus) laikymąsi ir tinkamą taikymą, vadovaujantis Bendrijos ir tarptautinės teisės aktais. Bet reikia priešintis bet kokiam papildomam apribojimui išsiuntimo ir grąžinimo srityje;

59. mano, kad laikantis negražinimo principo būtina užtikrinti, jog kitos valstybės narės valdžios institucijos būtų informuotos, kad ilgalaikiam gyventojui, prašančiam leidimo gyventi tos valstybės narės teritorijoje, jau suteikta tarptautinė apsauga kitoje valstybėje narėje. Tokia nuostata būtina norint užtikrinti tęstinumą, jeigu tarptautinė apsauga bus ir toliau reikalinga;

60. todėl mano, kad, kai už tarptautinės apsaugos suteikimą ir nutraukimą atsako vienos nacionalinės institucijos, o už ilgalaikio gyventojų statuso suteikimą ir nutraukimą – kitos, būtina atsižvelgti į „ankstesnę padėtį apsaugos požiūriu“;

61. palankiai vertina nuostatą, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų tinkamai laikomasi, visų pirma ilgalaikio gyventojų statusą turinčių tarptautinės apsaugos gavėjų labui, sąlygų, suteikiančių teisę gyventi kitoje valstybėje narėje;

62. rekomenduoja Bendrijos lygiu pagaliau priimti suderintas taisykles, kurios leistų pabėgėliams ir papildomos apsaugos gavėjams gyventi kitoje valstybėje narėje (dėl profesinių arba šeiminių priežasčių) ir, visų pirma, užtikrintų vienos valstybės narės atsakomybės už suteiktą tarptautinę apsaugą perkėlimą kitai valstybei narei.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Europos uostų politika“

(2008/C 172/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia didelę uostų svarbą ne tik pakrančių regionams, bet ir visos Europos ekonomikos ir visuomenės vystymuisi bei jos konkurencingumui ir gerovei.
- konstatuoja, kad Europos uostai pasižymi didele įvairove, todėl mano, kad nevienoda struktūra lemia didesnę konkurenciją dėl efektyviausių transporto maršrutų.
- pabrėžia, kad tinkamiausia uostus valdyti regionų ir vietos lygiu, ir pritaria Komisijos ketinimui nesiimti kokių nors priemonių, kad skirtingos ES uostų administravimo struktūros būtų suvienodintos.
- pabrėžia, kad tarpusavyje konkuruoja ne tik atskiri uostai, bet ir ištisos transporto grandinės.
- mano, kad 2008 m. numatytos priimti valstybės pagalbos uostams gairės yra tinkama priemonė EB sutarčiai uostų klausimu patikslinti siekiant ir toliau užtikrinti sąžiningą ir veiksmingą konkurenciją uostų sektoriuje.
- konstatuoja, kad Europoje kol kas iš tikro nesukurta vidaus vežimo jūrų transportu rinka ir palankiai vertina administracinių procedūrų paprastinimą, muitinių procedūrų modernizavimo pažangą bei 2008 m. planuojamą Komisijos iniciatyvą dėl Europos vežimo jūrų transportu erdvės be kliūčių kūrimo.
- ragina toliau plėtoti ir skatinti ekologiškų laivų (angl. Clean-Ship) ir ekologiškų uostų (angl. Clean-Port) projektus ir mano, kad pastangas mažinti iš laivų išmetamą šiltnamio dujų kiekį, pavyzdžiui, naudojant pakrantės energiją, labai svarbu skatinti tarptautiniu lygiu, kad pasaulinės konkurencijos sąlygomis Europos uostai nepatirtų žalos.

Pranešėjas: Rolf HARLINGHAUSEN, Hamburgo žemės parlamento Europos komiteto narys (DE/ELP)

Pamatinis dokumentas

Europos Komisijos komunikatas dėl Europos uostams skirtos politikos

COM(2007) 616 galutinis

I. Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Pagrindinės pastabos

1. dėkoja Europos Komisijai už komunikatą dėl Europos uostams skirtos politikos. Šis komunikatas parengtas užbaigus 2006 m. gegužės–2007 m. birželio mėn. vykusį išsamų svarstymų ir konsultacijų procesą, kurio metu šešiuose seminaruose visos suinteresuoti subjektai aptarė įvairius Europos uostams skirtos politikos aspektus;

2. mano, kad šiuo Komisijos komunikatu plėtojami ankstesni pasiūlymai, išdėstyti Komisijos komunikate Europos Parlamentui ir Tarybai „Paslaugų kokybės gerinimas jūrų uostuose: svarbus Europos transporto aspektas. Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl galimybės patekti į uosto paslaugų rinką“ (COM(2001) 35 galutinis), dėl kurio Regionų komitetas 2001 m. rugsėjo 20 d. pateikė nuomonę (CdR 161/2001 fin), ir Pasiūlyme priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl patekimo į uosto paslaugų rinką (COM (2004) 654 galutinis), dėl kurio Regionų komitetas 2005 m. balandžio 13 d. pateikė nuomonę (CdR 485/2004 fin);

3. mano, kad šis komunikatas glaudžiai susijęs su kitomis svarbiomis temomis, ypač su Europos jūrų politika ir ES transporto politika, ir norėtų priminti 2005 m. spalio 12 d. nuomonę savo iniciatyva dėl ES jūrų politikos: darnaus vystymosi klausimas vietos ir regionų valdžios institucijoms (CdR 84/2005 fin), 2007 m. vasario 13 d. nuomonę „Link Europos Sąjungos būsimo jūros politikos“ (CdR 258/2006 fin) ir 2007 m. vasario 13 d. nuomonę dėl Europos Komisijos 2001 m. baltosios knygos dėl transporto politikos laikotarpio vidurio apžvalgos (CdR 119/2006 fin);

4. pabrėžia, kad rengiant ir įgyvendinant Europos uostams skirtą politiką privalu vadovautis subsidiarumo ir proporcingumo principais;

Bendros pastabos dėl Komisijos komunikato

5. pabrėžia didelę uostų svarbą ne tik pakrančių regionams, bet ir visos Europos ekonomikos ir visuomenės vystymuisi bei jos konkurencingumui ir gerovei. Uostai, jūrų transportas ir jų logistika yra viena iš labiausiai augančių sričių Europoje. 90 proc. Europos Sąjungos (ES) prekybos su trečiosiomis šalimis vyksta per jos uostus. Per uostus vyksta ir 40 proc. ES vidaus prekybos.

Be to, kasmet ES laivais pervežama daugiau kaip 200 milijonų keleivių;

6. yra įsitikinęs, kad Europos uostams skirtoje politikoje būtina atsižvelgti į šiuos aspektus, taip pat ir į didėjančią globalizaciją bei naują išsiplėtusios Europos Sąjungos padėtį. Kiti svarbūs ilgalaikio ir tvaraus augimo bei sėkmingo Europos regionų vystymosi veiksniai yra klimatas ir aplinkosauga bei visuomenės sveikata;

7. konstatuoja, kad Europos uostai pasižymi didele įvairove, todėl mano, kad nevienoda struktūra lemia didesnę konkurenciją dėl efektyviausių transporto maršrutų;

8. teigiamai vertina tai, kad Europos Parlamente žlugus abiem pasiūlymams priimti direktyvas dėl patekimo į uosto paslaugų rinką, kurias Komitetas taip pat kritikavo, šis komunikatas ir kitos priemonės, apie kurias komunikate kalbama, labiausiai susijusios su privalomos teisinės galios neturinčiais teisės aktais (angl. soft law), o ne naujais teisės aktų pasiūlymais – taip iš tiesų labiau atsižvelgiama į skirtingą uostų struktūrą;

9. palankiai vertina tai, kad Komisija pasinaudojo galimybe išplėsti komunikato taikymo sritį, kuri platesnė nei pasiūlymuose dėl dviejų direktyvų, kuriuose iš esmės apsiribojama patekimo į uosto paslaugų rinką aspektais ir galimybe imtis spręsti daugelį problemų;

10. pritaria siūlomoms priemonėms, kuriomis stengiamasi išaiškinti Bendrijos taisyklės šioje srityje. Pasitelkiant šias priemones reikėtų toliau gerinti konkurencijos veiksmingumą ir laisvą patekimą į rinką. Regionų komitetas šiuo klausimu pažymi, kad daugelyje Europos regionų jau egzistuoja didelė ir veiksminga konkurencija tarp uostų ir pačiuose uostuose;

11. pabrėžia, kad tarpusavyje konkuruoja ne tik atskiri uostai, bet ir ištisos transporto grandinės, todėl į tai reikėtų atsižvelgti reglamentuojant šią uostų veiklos papildomą sritį, nes tokios taisyklės daro poveikį visai logistikos grandinei atokesnėje teritorijoje;

12. mano, kad Bendrijos priemonės, galinčios turėti įtakos transporto srutams, pavyzdžiui, transeuropinių transporto tinklų politika arba Bendrijos aplinkos teisės aktų taikymo plečiant uostus gairės, turėtų būti paremtos reikalavimais išlaikyti pastovias investavimo sąlygas ir palankią socialinę aplinką uostuose, užtikrinti tvarų uostų vystymąsi, vienodą Sutarties nuostatų taikymą ir konsultavimąsi su nacionalinėmis, regionų bei vietos valdžios institucijomis;

Uostų veiklos rezultatai ir susisiekimas su teritorija nuo pakrantės tolyn į šalies gilumą

13. iš esmės sutinka su Komisijos tyrimu dėl uostų veiklos rezultatų gerinimo ir pritaria, kad prioritetą reikėtų teikti veiksmingumo didinimui, o ne infrastruktūros plėtrai; ragina vystyti strategijas, skirtas įvairių transporto rūšių derinimo ir įvairiarūšiškumo skatinimui, kuriose būtų atsižvelgiama į įvairius regioninius ypatumus, ir pabrėžia, kad racionalesnį transporto Europoje pasiskirstymą reikia pasiekti rinkos priemonėmis pasitelkiant bendrą politinį pagrindą;

14. bet Komitetas nurodo, kad uostai, t.y. susisiekimas tarp atviros jūros ir teritorijos nuo pakrantės tolyn į šalies gilumą, taip pat turi apimti ir prieigą prie uosto (t.y. naudojami ledlaužiai ir žemkasės, kad būtų galima naudotis laivybos linijomis);

Aplinką tausojančios uostų krovos pajėgumų plėtra

15. mano, kad vykdant uostų plėtrą būtina atsižvelgti į aplinkosaugos aspektus bei uostamiesčių gyventojų interesus ir poreikius;

16. todėl remia Komisijos ketinimą paskelbti Bendrijos aplinkosaugos teisės aktų taikymo plečiant uostus gaires. Šiuo atveju būtinos naujos įvairiapusės konsultacijos, kuriose dalyvautų ne tik uostų sektorius bei už uostų plėtrą atsakingos regionų ir vietos valdžios institucijos. Būtina koordinuoti uostų plėtrai ir aplinkos apsaugai numatytas priemones ir jas subalansuoti;

17. pritaria numatytoms atliekų ir nuosėdų tvarkymo priemonėms ir remia Komisijos ketinimą užtikrinti atitinkamų ES teisės aktų taikymą visose valstybėse narėse;

18. pritaria Komisijos ketinimui sumažinti uostuose išmetamą šiltnamio dujų kiekį, tačiau pabrėžia Tarptautinės jūrų organizacijos (TJO) atliekamo vaidmens svarbą šiame kontekste ir ragina siekti tarptautinių susitarimų, o ne vienai Europai imtis veiksmų, kurie silpnintų pasaulinį ES konkurencingumą; tačiau mano, kad TJO tinkamu laiku nepasirinkus konkrečių sprendimų ES turi savarankiškai imtis veiksmų;

Modernizavimas

19. konstatuoja, kad Europoje kol kas nesukurta vidaus vežimo jūrų transportu rinka ir palankiai vertina administracinių procedūrų paprastinimą, muitinių procedūrų modernizavimo pažangą bei 2008 m. planuojamą Komisijos iniciatyvą dėl Europos vežimo jūrų transportu erdvės be kliūčių kūrimo;

20. tačiau atkreipia dėmesį į nekludomo vežimo jūrų transportu įgyvendinimo praktines problemas ir prieš imantis naujų priemonių rekomenduoja atlikti išsamų esamos padėties tyrimą;

Vienodos galimybės – aiškumas investuotojams, operatoriams ir naudotojams

21. pabrėžia, kad tinkamiausia uostus valdyti regionų ir vietos lygiu, ir pritaria Komisijos ketinimui nesimti kokių nors

priemonių, kad skirtingos ES uostų administravimo struktūros būtų suvienodintos;

22. mano, kad 2008 m. numatytos priimti valstybės pagalbos uostams gairės yra tinkama priemonė EB sutarčiai uostų klausimu patikslinti siekiant ir toliau užtikrinti sąžiningą ir veiksmingą konkurenciją uostų sektoriuje;

23. šiuo požiūriu palankiai vertina tai, kad Direktyvoje 2006/111/EB nustatytos skaidrumo nuostatos bus pradėtos taikyti visiems komerciniams uostams neatsižvelgiant į tų uostų dydį ir metinę apyvartą;

24. atkreipia dėmesį į komunikato teiginį, kad suteikiant koncesijas galioja Europos Teisingumo Teismo precedentų teisė, o suteikiant koncesiją, kuriai netaikoma viešųjų pirkimų direktyva, būtina laikytis skaidrios atrankos tvarkos. Regionų komiteto nuomone, šiuo požiūriu reikėtų paaiškinti uostų administracijos vaidmenį ir jos galimybes tinkamai remti regionų interesus ir uostų plėtrą;

25. yra susirūpinęs, kad nelankstus siūlomų priemonių administravimas lems teisinį neapibrėžtumą arba investicinių paskatų sumažėjimą jau turimiems tiekėjams, o tai gali susilpninti dabartinių Europos konkurencingumą;

26. tikisi, kad uostai ir toliau turės galimybę netaikant atrankos procedūros įgyvendinti reikalingas modernizavimo, plėtros ir restruktūrizavimo priemones, ir tai yra sėkmingo uostų vystymo plano dalis;

27. Komiteto nuomone, reikėtų pateikti paaiškinimą apie darbuotojų teises įmonės perdavimo atveju, visų pirma tada, kai netaikoma komunikate minima Direktyva 2001/23/EB;

28. atkreipia dėmesį į tai, kad techninės laivybos paslaugos (t. y. locmano paslaugos, laivų vilkimas ir švartavimas) priskiriamos visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms ir todėl joms taikomos Europos bendrijos steigimo sutarties 86, 87 ir 88 straipsnių nuostatos. Pagal šiuos straipsnius ir subsidiarumo principą valstybėms narėms tenka atsakomybė nustatyti savo visuotinės ekonominės svarbos paslaugas atsižvelgiant į pirmiau minėtame 2005 m. lapkričio 28 d. sprendime numatytas sąlygas. Jei valstybė narė nusprendžia, kad viena iš įmonių atsako už visuotinių ekonominės svarbos paslaugų teikimą, tai ši įmonė gali gauti kompensaciją už viešąsias paslaugas, jeigu pajamų, gaunamų iš visuotinių ekonominės svarbos paslaugų, nepakanka išlaidoms padengti. Ši kompensacija negali viršyti patirtų faktinių išlaidų, įskaitant pagrįstą pelną. Be to, primena, kad techninių laivybos paslaugų, būtinų laivybos saugai uosto teritorijoje užtikrinti, kaina sudaro tik labai nedidelę bendrų transporto išlaidų dalį ir nepritaria minčiai skatinti šių paslaugų kainų mažinimą, kad jūrų transportas taptų patrauklesnis;

29. mano, kad locmano paslaugas ir su tuo susijusius saugumo klausimus, už kuriuos atsako vietos ir regionų valdžios institucijos, vis tiek reikėtų išdėstyti aiškiau;

30. pritaria Komisijos nuomonei dėl vadinamųjų darbuotojų „susivienijimų“ vaidmens ir pabrėžia jų svarbą įdarbinant ir mokant uosto darbuotojus pagal galiojančią ES teisę, visų pirma laikantis nuostatų dėl įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas;

31. pritaria „uosto įmokų“ apibrėžčiai ir tam, kad jas numatyta taikyti tik bendrosios uosto infrastruktūros naudojimui, ir prašo numatytose priimti valstybės pagalbos uostams gairėse pateikti atskirą paaiškinimą dėl tokių uosto įmokų taikymo siekiant išvengti konkurencijai kenkiančio kryžminio subsidijavimo;

32. konstatuoja, kad uosto įmokos jau dabar yra labai skaidrios, todėl mano, kad papildomas reglamentavimas šioje srityje nereikalingas;

33. pritaria Komisijos ketinimui daugiau dėmesio skirti Europos uostų konkurencijai su trečiųjų šalių uostais ir suteikti paramą atitinkamiems uostams, nes daug jų veikia nepalankiomis sąlygomis ne tik dėl atokios geografinės padėties, bet ir dėl didesnės konkurencijos su trečiosiomis šalimis;

34. reiškia susirūpinimą dėl to, kad šimtaprocentinis visų jūrinių konteinerių, gabenamų į JAV, peršvietimas (angl. scanning) pagal 2006 m. JAV saugių uostų aktą (US-Safe-Port-Act) ir 2007 m. JAV Atstovų rūmų rezoliuciją Nr. 1 Europos uostuose yra sunkiai įgyvendinamas ir gali jiems nepaprastai daug kainuoti, todėl ragina Komisiją vesti derybas su JAV institucijomis dėl įgyvendinamų sprendimų;

Struktūrinio uostų ir miestų dialogo užmezgimas

35. remia Komisijos ketinimą gerinti uostų įvaizdį ir jų integraciją į miestus. Daugelyje regionų uostai atlieka labai reikšmingą vaidmenį ir ne tik dėl ekonominio ir užimtumo aspektų. Dažnai jie formuoja miesto išvaizdą ir daro didelį poveikį miesto arba regiono vystymuisi;

36. todėl reikalauja laikytis novatoriško požiūrio panaudojant uostamiesčių potencialą kultūros, turizmo ir laisvalaikio srityse, ir siūlo organizuoti mokslinių tyrimų ir teritorinio bendradarbiavimo projektus, kurie padėtų geriau nustatyti galimas ateities tendencijas;

37. palankiai vertina Komisijos planuojamas geresnio visuomenės informavimo priemones, tačiau šiame kontekste išvelgia ir problemų, susijusių su dabartiniais saugumo reikalavimais, taikomais tiek bendrais saugumo sumetimais, tiek dėl kovos su terorizmu ir nusikalstamumu;

38. Komiteto nuomone, reikėtų plačiau paaiškinti, kaip bus kuriamos planuojamos įvairios paskirties prieigos kortelės ir kokia bus jų paskirtis;

Darbo vietos uostuose

39. mano, kad Europos uostams skirtoje politikoje būtina atsižvelgti ir į užimtumo aspektą siekiant kurti ir užtikrinti kvalifikuoto darbo vietas;

40. todėl palankiai vertina Komisijos ketinimą Europos lygiu skatinti socialinį dialogą. Tai daryti reikia glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais. Geros ir saugios darbo sąlygos, nuolatinis uosto darbuotojų pagrindinio ir tolesnio profesinio pasirengimo gerinimas, pavyzdžiui, iprastai panaudojant modeliavimo įrenginius, yra pagrindiniai užtikrintos ir tvarios uostų ir jų regionų plėtros veiksniai;

41. pabrėžia, kad pasaulinės konkurencijos sąlygomis Europa išsilaikyti gali tik būdama daug novatoriškesnė ir pasiūlydama geresnę kokybę nei kiti regionai, ir pabrėžia didelę aukštojo išsilavinimo ir mokymo bei profesinio mokymo reikšmę įgyvendinant šį tikslą;

42. reiškia nerimą, kad nelaimingų atsitikimų darbo vietose skaičius uostuose ir laivuose tebėra per didelis. Regionų komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo kontroliuojant ir užtikrinant sveikatos ir darbo saugos taisyklių laikymąsi uostuose;

II. Išvados ir raginimai

REGIONŲ KOMITETAS

43. apgailestauja dėl užsitęsusių transeuropinių tinklų (TEN) infrastruktūros kūrimo ir pasisako už tai, kad Komisija geriau informuotų valstybes nares ir regionus bei miestus apie numatytas finansavimo galimybes ir tokiu būdu padėtų jiems sukurti sausumos prieigos prie uostų (susisiekimą su teritorija nuo pakrantės tolyn į šalies gilumą) bei uostų prieigos jūros kryptimi (iš uosto iki laivybos linijų, vedančių į jūrą) pajėgumus ir infrastruktūrą bei vystyti logistinius paskirstymo tinklus;

44. mano, kad priimant finansinės pagalbos teikimo jūrų greitkeliams taisykles būtina oficialiai atsižvelgti į regionų dalyvavimą, todėl pasisako už supaprastintą tvarką, kuri labiau atitiktų dalyvaujančių įmonių poreikius ir taip prisidėtų prie dar didesnio aplinką tausojančio jūrų transporto paplitimo ir jo pripažinimo;

45. ateityje planuojant prieigą iš jūros ar sausumos, siūlo dažniau pasitelkti erdvės planavimo ir integruoto pakrantės zonų valdymo priemones;

46. reikalauja kuo greičiau, pasikonsultavus su valstybėmis narėmis, regionais ir suinteresuotais subjektais, paskelbti valstybės pagalbos uostams gaires;

47. ragina numatyti ekonomines paskatas, kurios užtikrintų tinkamą uostų infrastruktūrą ir pakankamą jūrų transportą į salas ir atokius pakrantės regionus siekiant skatinti tų vietovių tvarų vystymąsi ir sumažinti jų verslui ir vienodoms galimybėms patekti į didžiąsias Europos rinkas trukdančių veiksmų įtaką;

48. pabrėžia būtinybę mažinti oro taršą ir klimato kaitą, į šį procesą įtraukiant ir uostus bei jūrų transportą, pavyzdžiui, skubiai pereinant prie švaresnių laivų degalų naudojimo bei nedelsiant įgyvendinant TJO taisykles dėl laivų balastinio vandens apdorojimo;

49. ragina toliau plėtoti ir skatinti ekologiškų laivų (angl. Clean-Ship) ir ekologiškų uostų (angl. Clean-Port) projektus ir mano, kad pastangas sumažinti iš laivų išmetamą šiltnamio dujų kiekį, pavyzdžiui, naudojant pakrantės energiją, labai svarbu skatinti tarptautiniu lygiu, kad pasaulinės konkurencijos sąlygomis Europos uostai nepatirtų žalos; siekiant nedelsiant pagerinti uostų gyventojų gyvenimo kokybę taip pat reikėtų imtis papildomų veiksmų Europos lygiu;

50. mano, kad būtina visuomenę išsamiau nei iki šiol informuoti apie didelę uostų ir jūrų svarbą ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui Europoje. Šia veikla daugiausiai turėtų užsiimti valstybės narės, regionai ir uostai;

51. su didžiu susidomėjimu laukia 2008 m. planuojamų parengti Komisijos priemonių integruotai ES jūrų politikai ir informacijos, kaip į šį procesą bus įtraukti uostai;

52. pripažįsta, kad, nors ir laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų, reikia daug priemonių ir ES lygmeniu, kad būtų atsižvelgta į visus uostų politikos aspektus. Regionų komitetas nuogaustauja, kad ne visas priemonės galima įgyvendinti per numatytą laiką, todėl norėtų, kad būtų aiškiai įvardyti kiekvienai iniciatyvai teikiami prioritetai;

53. siūlo priimant Komisijos numatomas priemones atsižvelgti į mažus vietas ir regionų lygio uostus (per metus priimančius ir išsiunčiančius mažiau nei 500 000 tonų krovinių), kurie yra ypač svarbūs vietos bendruomenėms ir kurių finansiniai bei

žmogiškieji ištekliai Europos institucijų gairėms ir teisės aktams įgyvendinti yra labai riboti; siūlo tam tikrais atvejais numatyti skirtingas Bendrijos teisinės priemones atsižvelgiant į uostų, kuriems taikomos šios priemonės, pajėgumus ir veiklos mastą, kad nebūtų nepakenkta jų gyvybingumui;

54. todėl siūlo peržiūrėti iniciatyvų sąrašą nurodant kiekvieno tikslo, kurio bus siekiama šiomis iniciatyvomis, svarbą, valdymo grandį, kuri greičiausiai bus atsakinga už šią iniciatyvą pagal subsidiarumo principą, ir įgyvendinimui skirtą laiką;

55. siūlo savo pagalbą ir palaikymą rengiant pasiūlymus dėl išvardytų priemonių prioritetų svarbos nustatymo ir dėl būsimos uostams skirtos politikos ir pareiškia norą būti nuolat informuojamas apie poslinkius šioje politikos srityje;

56. rekomenduoja sukurti struktūrą, kurią pasitelkus būtų galima nuolat konsultuotis su visomis interesų grupėmis, kad būtų galima šių konsultacijų rezultatus panaudoti tolesniam Europos uostams skirtos politikos kūrimui, išvengti galimų konfliktų ir keistis geros praktikos pavyzdžiais. Šiame kontekste atkreipia dėmesį į galimybę remti ir skatinti vietas ir regionų valdžios institucijas siekiant užtikrinti didelį visuomenės pritarimą šiai politikai;

57. prašo Komisiją iki 2009 m. gruodžio 31 d. pateikti tarpinę Europos uostų politikos ataskaitą, įskaitant pasiūlymą dėl priemonių pralaidumui tarp uostų ir teritorijos nuo pakrantės tolyn į šalies gilumą didinti.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Integruota jūrų politika Europos Sąjungai“

(2008/C 172/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- nuogaštuoja, kad nebuvo skirta dėmesio tokiems svarbiems aspektams kaip jūrininkų mokymas ir rengimas, Europos fondų, skirtų pakrančių zonoms ir jūros dugno apsaugai, steigimas;
- apgailestuoja, kad nesprenžiamas klausimas dėl jūrų dugno naudojimo ir apsaugos ir mano, kad šioje politikoje taip pat reiktų numatyti bendrąsias strategines nuostatas dėl atliekų šalinimo, vamzdynų ir kabelių tiesimo ir montavimo jūros dugne bei jų naudojimo;
- pakartoja nuomonėje „Link Europos Sąjungos būsimos jūrų politikos“ išsakytą savo raginimą įvertinti galimybę peržiūrėti ES finansavimo sistemą, kad būtų sukurta viena supaprastinta sistema visiems ar daugumai su jūromis susijusių klausimų Europos pakrančių ir salų fondo pagrindu;
- prašo Komisijos pateikti pagrindinių Europos jūrų politikos vidutinės trukmės ir ilgalaikių tikslų, kurie turi būti pasiekti iki 2015 ir 2020 m. įgyvendinimo grafiką;
- vis dar trūksta aiškių sąsajų tarp Jūrų politikos mėlynosios knygos ir Jūrų strategijos direktyvos, todėl prašo Komisijos išaiškinti šias sąsajas, abi šias temas apvarstyti išsamiau;
- dar kartą ragina sukurti europinę jūrų platformą (įtraukiant į ją vietos ir regionų valdžios institucijas ir suinteresuotus subjektus) kaip priemonę sutelkti specialiąsias žinias ir keistis geriausia praktika.

Pranešėja: Dr. Saima KALEV, Jõgeva merė (EE/STE-EA)

Pamatinis dokumentas

Europos Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl integruotos jūrų politikos Europos Sąjungai

COM(2007) 575 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

1. džiaugiasi ir teigiamai vertina Komisijos komunikatą dėl *Integruotos jūrų politikos Europos Sąjungai*. Komitetas džiaugiasi, kad siekiama rasti visapusišį požiūrį į šį labai svarbų klausimą, pritaria Komisijos tikslui sukurti integruotą jūrų politiką, apimančią visus žmogaus santykio su jūra ir vandenynu aspektus. Šis metodas padės sukurti nuoseklų politikos pagrindą, kuriuo remiantis bus įmanoma optimaliai ir tausojant aplinką vykdyti su jūromis susijusią veiklą;

2. vertina daugelio suinteresuotų subjektų dalyvavimą konsultavimo procese, tačiau nuogaustauja, kad nebuvo skirta dėmesio tokiems svarbiems aspektams kaip jūrininkų mokymas ir rengimas, Europos fondų, skirtų pakrančių zonoms ir jūros dugno apsaugai, steigimas;

3. pritaria nuomonei, kad visi su vandenynais ir jūromis susiję klausimai yra tarpusavyje susiję ir turi būti sprendžiami koordinuotai. Siekiant pageidaujamų rezultatų, labai svarbu koordinuotai teikti informaciją apie visų veiksmų įgyvendinimo pažangą (pvz., viename tinklalapyje). Bet kuris privalomas veiksmas ir (arba) reguliavimas turi remtis moksliniais faktais ir įvertinimais, kuriuose atsižvelgiama į ekosistemų vietos ypatumus ir į tai, kad skirtinguose regionuose žmonės įvairiai naudoja jūrų išteklius;

4. įsitikinęs, kad ES jūrų politika ilgainiui galėtų tapti labai galinga politika, kadangi daugiau nei 50 proc. ES teritorijos sudaro vanduo su visais savo biologiniais, fizininiais ir geologiniais ištekliais;

5. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbus jūrų aplinkos komponentas, t.y. klausimas dėl jūrų dugno naudojimo ir apsaugos, tenkantis pavienių valstybių narių kompetencijai, neatsispaudžia komunikate dėl integruotos jūrų politikos. Komiteto nuomone, ši politika taip pat turėtų apimti bendrąsias strategines nuostatas dėl atliekų šalinimo, vamzdynų ir kabelių tiesimo ir montavimo jūros dugne bei jų naudojimo;

6. pabrėžia, kad jūrų politikos poveikis neapsiriboja pavienių valstybių sienomis ir todėl ją būtina veiksmingai administruoti daugeliu lygių;

7. pritaria integruotam, keletą sektorių apimančiam metodui, kuriam įgyvendinti prireiks sustiprinti bendradarbiavimą ir koor-

duoti su jūra susijusias politikos sritis skirtingais sprendimų priėmimo lygmenimis. Reikia išlaikyti konkurencingumo ir tvarumo ir aplinkos apsaugos pusiausvyrą;

8. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka esminį vaidmenį formuojant ir įgyvendinant politiką bei sudarant būtinas teises sąlygas, be to jos turi integruoti atskirų sektorių su jūrų politika susijusias priemones ir informuoti piliečius apie jūrų potencialą ir apie tai, kaip žmonių veikla veikia jūrinę aplinką;

9. pažymi, kad norint sėkmingai plėtoti ir įgyvendinti integruotą ES jūrų politiką, vietos ir regionų valdžios institucijos privalo veiksmingai prisidėti siekiant šio tikslo ir būti pasirengusios ir ateityje priimti išpareigojimus šioje srityje;

10. pritaria Komisijos nuomonei, kad Regionų komitetas gali suteikti šiam procesui papildomos vertės. Komitetas norėtų prisidėti rengiant koncepciją, kad patvirtintų, jog vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvauja šiame procese ir įneša į jį savo indėlį;

11. ieško būdų, kaip padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms parengti jų įgyvendinimo strategijas ir įgyvendinti Komisijos siūlomą strategiją atsižvelgiant į valstybių narių savitumus ir konkrečius jūrų regionus, kurių atžvilgiu gali prireikti intensyvesnio bendradarbiavimo, įskaitant salas, salynus ir atokiausius regionus, taip pat į tarptautinį aspektą;

12. rekomenduoja atsižvelgti į nevienodas regionų galimybes ir konsultacijų proceso metu išdėstytus skirtingus požiūrius;

13. pritaria komunikate išdėstytai nuomonei, kad jūrų politikos didžiausią poveikį turės pakrančių zonoms ir upių žiotims bei su jais susisiekiantiems vidaus vandenims;

14. toliau remia pastangas didinti vietos ir regionų valdžios institucijų pajėgumus, kad būtų užtikrintas privalomas finansavimas ir kad šiam tikslui būtų įsteigtas Europos pakrančių ir salų fondas; dar kartą pakartoja nuomonėje „Link Europos Sąjungos būsimos jūrų politikos“ išsakyto savo raginimo įvertinti galimybę peržiūrėti ES finansavimo sistemą, kad būtų sukurta viena supaprastinta sistema visiems ar daugumai su jūromis susijusių klausimų Europos pakrančių ir salų fondo pagrindu; Finansavimas privalo būti naudojamas taip, kad turėtų teigiamą poveikį jūriniai aplinkai ir ekologijai;

15. toliau laikosi nuomonėje CdR 84/2005 išdėstyto požiūrio, kad svarbiausia yra skatinti inovacijas ir verslumą, ypač kalbant apie naujų jūroms skirtų technologijų kūrimą;
16. pritaria nuomonei, kad integruota jūrų politika padidins Europos galimybes sprendžiant globalizacijos ir konkurencingumo, klimato kaitos, jūrinės aplinkos blogėjimo, jūrų transporto saugos, energijos saugumo bei tvaraus vystymosi problemas;
17. laikosi nuomonės, kad ji turi būti pagrįsta jūrų mokslinių tyrimų, technologijų ir inovacijų pasiekimais, taip pat Lisabonos strategija ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti bei Geteborgo tvaraus vystymosi strategija;
18. pritaria Komisijos nuomonei dėl papildomos vertės, kurią Komitetas iškėlė savo nuomonėje CdR 258/2006, kad visapusiškas požiūris padeda išvengti konfliktų, sukurti sinergiją bei užtikrinti keitimąsi objektyvia informacija su piliečiais ir kaimyniniais regionais;
19. pripažįsta Komisijos pastangas šiuo komunikatu sukurti valdymo sistemos bei tarpsektorinių priemonių, kurios būtinos integruotai ES jūrų politikai, pagrindą, taip pat apibrėžti pagrindinius veiksmus, kuriuos Komisija įgyvendins šios kadencijos laikotarpiu; todėl džiaugiasi, kad Europos Komisijos 2009 m. metinėje politikos strategijoje (COM 2008 (72) patvirtinama, kad jūrų politika ir toliau bus vienas Komisijos politinių prioritetų, tačiau apgailestauja, kad 2009 m. šiai sričiai numatoma menka finansinė parama persikirstant 6 mln. eurų iš žuvininkystės politikai skirtų išteklių;
20. džiaugiasi, kad vykdydama šiuos veiksmus Komisija vadovausis subsidiarumo ir konkurencingumo principais, ekosistemomis grindžiamu požiūriu ir bendradarbiavimo su suinteresuotais subjektais taisykle;
21. dėl pirmiau nurodytos priežasties prašo Komisijos pateikti pagrindinių Europos jūrų politikos vidutinės trukmės ir ilgalaikių tikslų, kurie turi būti pasiekti iki 2015 ir 2020 m. įgyvendinimo grafika;
22. laikosi nuomonės, kad tokios svarbos dokumente kaip integruota ES jūrų politika turėtų būti planuojama gerokai ilgesniam nei dabartinė kadencija laikotarpiui;
23. mano, kad nepaprastai svarbu bendradarbiauti ir konsultotis su regioninėms ir specializuotų sričių darbo grupėmis ir organizacijomis, dirbančiomis pagal ES programas Atlanto ir Arkties vandenynų, Viduržemio ir Juodosios jūrų, Baltijos ir Šiaurės jūrų regionuose, taip pat remti jų veiklą; prašo Komisiją organizuoti integruojančios jūrų politikos įgyvendinimą *pirmiau išvardytose srityse*;
24. nurodo, kad su integruotu požiūriu susijusios kompetencijos ribos yra aiškiai apibrėžtos, todėl ES teks laikytis tų kompetencijos ribų, kurios nustatytos Sutartyje atitinkamų sričių, pvz., aplinkos apsaugos, transporto, žuvininkystės, regioninės ir pramonės politikos, veiksams, visapusiškai atsižvelgiant į subsidiarumo principą;
25. pritaria Komisijos raginimui valstybėms narėms formuoti integruotas nacionalines jūrų politikos gaires glaudžiai bendradarbiaujant su suinteresuotais subjektais, ypač pakrantės zonomis ir laukia Komisijos gairių šiuo klausimu ir dėl konsultacijų su suinteresuotais subjektais, kuriose būtų pripažįstama konkrečiai vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija dėl integruotos jūrų politikos;
26. mano, kad pasiūlymas priimti 2008 m. nacionalinės integruotos jūrų politikos gaires, o nuo 2009 m. teikti metines ataskaitas apie ES ir valstybių narių šioje srityje įgyvendintas priemones, yra svarbūs sprendimai;
27. rekomenduoja papildomas gaires vietos ir regionų valdžios institucijoms; prašo Komisiją apsarstyti ir į nacionalinio ir regionų lygio gero valdymo gaires kaip pagrindinius principus įtraukti: pasiūlymus dėl svarbiausių jūrų politikos tikslų; metodologiją, kaip šiuos tikslus pasiekti taikant integruotą požiūrį; rekomenduojamus terminus tikslams pasiekti.
28. mano, kad numatytasis koordinavimas neužtikrina integracijos, be to, gairės galėtų būti skirtingai aiškinamos, o konsultavimo struktūros dar nėra struktūros, galinčios rasti sprendimus;
29. siūlo regionams parengti aiškią geriausios praktikos pavyzdžių santrauką ir jų sąrašą;
30. rekomenduoja sukurti aiškią sistemą, kuri sudarytų regionams sąlygas ir toliau veiksmingai ir efektyviai dalyvauti šiame procese, o jei tarp regionų kiltų konfliktų, jie būtų išspręsti teisingai;
31. pabrėžia, kad norint pasiekti šį tikslą, reikia parengti regionines įgyvendinimo strategijas;
32. siūlo jūrų politikos srityje paspartinti sprendimų priėmimo procesus palaikant dialogą su vietos ir regionų valdžios institucijomis. Regionų komitetas nurodo, kad valstybės narės bei regionų ir vietos valdžios institucijos turi tiesiogiai dalyvauti rengiant įgyvendinimo strategiją; kartu su pirmiau minėtais subjektais reikia numatyti strategijos tikslus, atsižvelgiant į tai, jog būtina integruoti įvairių sektorių veiklą. Lygiai tai pat būtų galima nustatyti užduotis ir nagrinėti finansavimo klausimus;
33. pritaria glaudesnio valstybių narių pakrantės apsaugos tarnybų bendradarbiavimo skatinimui ir sprendimui įsteigti veiksmingesnę sąveikią stebėjimo sistemą, kad būtų galima susieti esamas laivų kontrolės ir sekimo sistemas, kurios taikomos saugai jūroje užtikrinti, jūrų gyvūnijos apsaugai, jūrų apsaugai nuo taršos, žvejybos kontrolei, saugant išorės sienas ir kitai teisėsaugos veiklai vykdyti; prašo Komisijos įgyvendinti pirmą bandomąjį šios srities projektą Viduržemio jūros regione, siekiant vėliau jį įgyvendinti visoje Europoje;

34. pritaria Komisijos sprendimui 2008 m. parengti planą, padėsiantį valstybėms narėms vykdyti erdvinį jūrų planavimą;

35. mano, kad yra būtina 2008 m. Komisijai imtis veiksmų sukurti Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklą ir apsarstyti poreikį sukurti valstybių narių vandenų daugiamatį žemėlapi, siekiant supaprastinti prieigą prie vertingų duomenų; prašo Komisijos įgyvendinti pirmą bandomąjį šios srities projektą Šiaurės jūroje, siekiant vėliau jį taikyti visoje Europoje;

Integruotos ES jūrų politikos veiksmų sritys

Maksimaliai tausius vandenynų ir jūrų naudojimas

36. pritaria Komisijai, kad siekiant padidinti Europos jūrų transporto veiksmingumą ir užtikrinti jo ilgalaikį konkurencingumą, įtraukiant ir kitas transporto sistemos subjektus, reikia sukurti Europos jūrų transporto erdvę be kliūčių;

37. pritaria išsamios jūrų transporto strategijos 2008–2018 metams parengimui. Šioje strategijoje turėtų būti numatyta skatinti jūrų greitkelių ir trumpųjų nuotolių laivybos plėtrą. Be to, joje ne tik turėtų būti atsižvelgiama į pagrindinių Europos uostų tinklą, susietą su transeuropiniais transporto tinklais, bet ir ypatingas dėmesys skiriamas mažiems bei vidutinio dydžio uostams, kadangi jie labai naudingi teikiant paslaugas atokiems regionams ir saloms bei padeda išvengti spūsciu didžiuosiuose uostuose ir keliuose;

38. prašo Komisiją ir valstybes nares skatinti Europos uostų tarpusavio bendradarbiavimą, kad a) kuo daugiau prekių, įskaitant importą, eksportą ir tranzitą, ES būtų pervežta laivais, nes tai mažiausiai aplinkai kenkiantis pervežimo būdas; b) būtų skatinamas jūrų prekybos išlaidų efektyvumas ir veiksminga aplinkosauga, pirmiausia atsižvelgiant į numatomą tolesnį prekių judėjimo augimą;

39. vertina konsultavimosi metu gautus atsakymus į suinteresuotiems subjektams pateiktą klausimą, kaip teminė jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo strategija ⁽¹⁾ ir Pasiūlymas priimti jūrų apsaugos strategijos direktyvą ⁽²⁾ galėtų būti integruoti į būsimą bendrą jūrų politiką, juo labiau kad Komisija jas apibūdina kaip integruotos strategijos sudėtines dalis;

40. pabrėžia, kad minėtos strategijos sudaro integruotos jūrų politikos aplinkosaugos pagrindus, kadangi jos skatina taikyti ekosistemomis grindžiamą požiūrį, kuriuo siekiama vienodai nagrinėti ekologinius, socialinius ir ekonominius klausimus. Šios strategijos kartu nustato terminus, kada turi būti pasiekti tikslai, pvz., iki 2020 m. pasiekti gerą aplinkos būklę;

⁽¹⁾ COM(2005) 504 galutinis

⁽²⁾ COM(2005) 505 galutinis

41. Pasiūlyme priimti Jūrų strategijos direktyvą teigiama, kad regionai, kurių jūrų būklė yra kritiška, turi greičiau parengti priemones ir jas įgyvendinti, kad aplinkos būklė taptų patenkinama. Tokiuose regionuose labai svarbu, kad Europos Komisija koordinuotų įvairių dalyvaujančių sektorių veiklą, programas ir strategijas ir skirtų pakankamą finansinę paramą. Kad būtų įgyvendinta iš tikrųjų integruota jūrų politika, būtina į ją įtraukti sausumoje vykdomą veiklą, pvz., žemės ūkį, nuotekų valymą, transportą ir energijos gamybą. Tokie regionai galėtų tapti tikros, visiškai integruotos jūrų politikos bandomaisiais regionais.

42. vis dar trūksta aiškių sąsajų tarp Jūrų politikos mėlynosios knygos ir Jūrų strategijos direktyvos, todėl prašo Komisijos išaiškinti šias sąsajas, abi šias temas apsarstyti išsamiau ir taip išvengti siūlomoms veiklos dubliavimo;

43. prašo Komisijos pateikti pasiūlymą, kaip tarpusavyje susieti atskiras Natura 2000 vietas ES;

44. mano, kad integruotas pakrantės zonų valdymas remiasi gerai apsarstyta koncepcija ir kad daug naudingų geriausios praktikos pavyzdžių galėtų padėti formuoti jūrų politiką; be to, rekomenduoja išnagrinėti vietas ir regionų lygmens patirtį integruoto pakrantės zonų naudojimo srityje, pirmiausia esamų vietos pakrančių partnerysčių, kurias sukūrė vietos valdžios institucijos ir atitinkami suinteresuoti subjektai, kad būtų užtikrintas išlaidų požiūriu efektyvus integruotas pakrantės zonos valdymas laikantis principo „iš apačios į viršų“, ir išnagrinėti, kaip būtų galima suderinti integruotą pakrantės zonų valdymą ir jūrų politiką;

45. siekiant paskatinti bendradarbiavimą techniniais ir valdymo klausimais, rekomenduoja užmegzti glaudžius ryšius su vietos ir regionų valdžios institucijomis, įgyvendinančiomis valstybių narių vandens politikos priemones. Šiomis priemonėmis siekiama iki 2015 m. užtikrinti gerą ekologinę paviršinio vandens, esančio iki vieno kilometro pločio pakrantės zonoje, būklę ⁽³⁾;

46. Komiteto pozicija Europos uostų politikos klausimu išsamiai išdėstyta Nuomonėje 237/2007 dėl Komisijos komunikato dėl Europos uostams skirtos politikos COM(2007) 616;

47. pritaria pasiūlymui parengti naują uostų politiką, kurioje bus atsižvelgta į uostų daugiafunkcionalumą ir platesnį Europos logistikos kontekstą;

48. rekomenduoja investicijoms į regionines uostų struktūras ir kitus su šia sritimi susijusius projektus pasinaudoti struktūrinių fondų lėšomis;

49. pritaria pasiūlymui mažinti teršimą iš laivų uostuose, visų pirma panaikinant esamus nepalankius krante naudojamos elektros energijos apmokestinimo aspektus, ir parengti bei remti ES ir pasaulinius techninius standartus elektros energijai nuo kranto į laivus tiekti;

⁽³⁾ Direktyva 2000/60/EB.

50. taip pat mano, jog būtina pateikti gaires dėl atitinkamų su aplinka susijusių Bendrijos teisės aktų taikymo uostų plėtrai;
51. be to, pabrėžia, kad reikia užtikrinti apsirūpinimą tvaria energija ateityje ir prašo Komisijos ir valstybių narių nuolat remti visas jūrų atsinaujinančios energijos rūšis, pvz., vėjo, bangų, potvynių ir vandenynų srovių, pirmenybę teikti ir sistemingai remti mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą, taip pat naudoti finansines priemones, pvz., pakankamus supirkimo tarifus. Be to, reikėtų panaikinti administracines kliūtis, trukdančias vystyti jūrų atsinaujinančios energijos rūšis;
52. mano, kad negalima leisti sunykti nepelningiems vietiniams uostams, nes jų socialinė, rekreacinė ir turistinė nauda vietinėms bendruomenėms yra didesnė už jų pirminę ekonominę funkciją;
53. palankiai vertina konstruktyvią Komisijos poziciją kalbant apie keletą sektorių apimančių branduolių ir regioninių kompetencijos centrų formavimo skatinimą ir paramą Europos jūrų sektoriaus branduolių tinklui;
54. atsižvelgdamas į šias aplinkybes prašo išaiškinti ir išsamiai pateikti planuojamų sukurti vienetų struktūrą ir formas ir atsakyti į klausimus, koks turėtų būti kiekvienos iš šių struktūrų politinis įnašas bei koks numatomas Komisijos ir Regionų komiteto vaidmuo;
55. remia sprendimą, glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, iš naujo peržiūrėti jūrų sektoriams taikomas ES darbo teisės aktų išimtis;
56. laikosi nuomonės, kad kalbant apie jūrininko profesiją turinčių žmonių saugumo didinimą, didelė atsakomybė tenka valstybėms narėms, kadangi jos turi ratifikuoti tarptautinius dokumentus, pvz., 2006 m. vasario mėn. konsoliduotą TDO darbo jūroje konvenciją ir 2007 m. birželio mėn. TDO priimtą TDO darbo žvejybos sektoriuje konvenciją;
57. pritaria sprendimui skatinti įsigyti Darbo jūroje meistriškumo sertifikatą;
58. rekomenduoja taikyti jūrinį išsilavinimą gerinančias priemones, kad profesinis mokymas būtų pripažintas tarptautiniu mastu ir būtų sudarytos galimybės kelti kvalifikaciją, tokiu būdu užtikrinant reikiamą tinkamos kvalifikacijos darbuotojų skaičių.
59. įsitikinęs, kad pakrantės regionai pirmieji nukentės nuo klimato kaitos, todėl rekomenduoja imtis tokių prioritetinių veiksmų: sumažinti teršimą iš laivų, išvystyti atsinaujinančios jūrų energijos rūšis ir plačiau jas naudoti, sustabdyti jūrų biologinės įvairovės nykimą, saugoti pakrantes; taigi palankiai vertina Komisijos sprendimą pradėti bandomąsias priemones, skirtas sumažinti klimato kaitos poveikį pakrantės zonoms ir užtikrinti jų prisitaikymą prie klimato kaitos;
60. palankiai vertina Komisijos sprendimą pradėti bandomąsias priemones, skirtas sumažinti klimato kaitos poveikį pakrantės zonoms ir užtikrinti jų prisitaikymą prie klimato kaitos;
61. prašo Komisijos paaiškinti, kaip ji vertina poreikį tokias priemones taikyti kituose nei pakrantės regionuose;
62. pritaria nuomonei, kad reikia remti tarptautines pastangas mažinti šiltnamio dujų emisiją iš laivų;
63. prašo iš dalies pakeisti direktyvą dėl energijos mokesčių, kad į ją būtų įrašytos nuostatos dėl valstybių narių įsipareigojimo nenustatyti didesnių mokesčių uostuose stovintiems laivams už suvartotą energiją nei už bunkerinį mazutą, nes direktyvoje numatyta tvarka skatina oro taršą, kuri uostamiesčiuose iš bunkerinį mazutą naudojančių laivų siekia 80 proc.;
64. pritaria Komisijos ir valstybių narių pastangoms sumažinti SO₂ ir NO_x kiekius bei smulkiųjų dalelių išmetimo iš laivų į ES jūras, pirmiausia uostuose. Kadangi laikui bėgant tokių priemonių nepakaks, Regionų komitetas ragina toliau mažinti išlakas ir prašo Komisijos ir valstybių narių ne vėliau kaip iki 2030 m. sumažinti iš laivų išmetamas išlakas iki automobiliams nustatyto lygio;
65. ragina iš laivų išmetamas išlakas įtraukti į ES prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą;
66. palankiai vertina Komisijos sprendimą, tinkamai atsižvelgiant į tarptautiniame lygmenyje vykdomą darbą, teikti pasiūlymus dėl veiksmingo ir saugaus susidėvėjusių laivų išmontavimo tausojančią aplinką;
67. džiaugiasi, kad Komisija imsis ryžtingų priemonių siekiant sustabdyti nepageidaujamos priegaudos metimą į jūrą ir nutraukti žalingą žvejybos praktiką, tokią kaip žvejyba dugniniais tralais pažeidžiamose buveinėse atviroje jūroje; Ypač svarbu apsvarstyti šalių bendrus veiksmus pergaudymo atvejais;
68. pritaria ryžtingiems veiksams, kad būtų nutraukta neteisėta, nedeklaruojama ir nereguluojama žvejyba regionuose, kur faktais ir moksliniais tyrimais nustatyta, kad reikia imtis tokių veiksmų;
69. pripažįsta būtinybę propaguoti ir skatinti selektyvesnę ir labiau ekologišką mažo masto žvejybą, kuri yra sena Europos jūrų tradicija;
70. prašo Komisijos pateikti nuomonę, kaip būtų galima veiksmingiau nei iki šiol įgyvendinti integruotą politiką abiejose minėtose srityse;
71. išreiškia savo paramą, kad būtų skatinama Europoje vystyti aplinkos požiūriu saugią akvakultūros pramonę;

Jūros politikai skirtos žinių ir informacinės bazės kūrimas

72. palankiai vertina Komisijos ketinimą 2008 m. pateikti išsamią Europos jūrų ir jūrininkystės mokslinių tyrimų strategiją;

73. prašo Komisiją apsvarstyti Europos vandenynų mokslinių tyrimų institutų tinklo koncepciją naujoje jūrų mokslinių tyrimų strategijoje;

74. kartu, mano, jog pagal 7-ąją bendrąją mokslinių tyrimų programą būtina skelbti bendrus keletą sektorių apimančius viešųjų pirkimų konkursus ir taip skatinti taikyti integruotąjį metodą ir gerinti informuotumą įvairiais jūrų klausimų aspektais, pvz., klimato kaitos, kylančio jūrų lygio ir besikeičiančių oro sąlygų poveikio naudojimosi uostais ir laivyba apskritai;

75. palankiai vertina paramą moksliniams tyrimams, skirtiems numatyti ir sušvelninti klimato kaitos poveikį jūrinei veiklai, jūrinei aplinkai, pakrantės zonoms bei saloms ir padėti prie šių pokyčių prisitaikyti, todėl prašo Komisijos parengti Europos prisitaikymo prie klimato kaitos poveikio pakrantės regionuose strategiją, kuri būtų pagrįsta patikimu prisitaikymo prie klimato kaitos pakrantės regionuose didėjančių sąnaudų įvertinimu ir kuri padėtų išvengti neigiamų klimato kaitos pasekmių pakrančių ekonominiam augimui;

76. vertina sprendimą remti partnerystę Europos jūrų mokslo srityje, kad vyktų darnus mokslo bendruomenės, pramonės atstovų ir politiką formuojančių asmenų dialogas;

77. klausia, ar Komisija remia šią partnerystę ir kokia apimtimi, kokia tai bus parama, kokia jos sąsaja su Komisijos iniciuota konsultacijų struktūra ir kuo ji nuo pastarosios skirsis;

78. pabrėžia regioninių duomenų ir jų vertinimo atsižvelgiant į tarpregioninį aspektą svarbą;

79. mano, jog būtina palyginti statistinius duomenis, kad taip būtų galima skatinti tam tikrų sektorių konkurencingumą ir reformas (tai nurodyta Komiteto nuomonėje CdR 258/2006, deja, mėlynojoje knygoje tokios nuorodos nėra);

80. prašo pateikti daugiau informacijos, koks galėtų būti regionų poveikis bandomiesiems projektams, ragina rengti mokslinius ir vystomuosius projektus bei projektus, grindžiamus gerąja praktika; dar kartą ragina sukurti europinę jūrų platformą (įtraukiant į ją vietas ir regionų valdžios institucijas) kaip priemonę sutelkti specialiąsias žinias ir pasikeisti geriausia praktika;

81. siūlo kuo greičiau sudaryti geriausios praktikos pavyzdžių nebaigtinių sąrašą, galbūt remiantis jau parengtais Europos regionų jūrų srities geriausios praktikos pavyzdžių sąrašais, pirmiausia dėl bendrųjų jūrų politikos tikslų nustatymo, gero valdymo, įvairių sektorių politikos ir jos integravimo, regioninių jūrų veiksmų planų;

Aukščiausios gyvenimo kokybės pakrantės regionuose užtikrinimas

82. mano, jog svarbu skatinti tvarų pakrantės ir jūrų turizmą, kuris yra būsimos turizmo iniciatyvos dalis;

83. prašo paaiškinti, kaip, Komisijos nuomone, vietos ir regionų valdžios institucijos bei pakrantės regionai gali padėti užtikrinti aukščiausią gyvenimo kokybę pakrantės regionuose ir kokia galima sinergija, pvz., su kitų sričių ES politika;

84. remia nuostatą, kad Komisija kuo skubiau parengtų visų regioninės politikos projektų, kuriuos finansuoja ES ir kurie priklauso jūrų politikos sričiai, duomenų bazę, kaip pagrindą geriausios praktikos pavyzdžiams skleisti; tokia duomenų bazė turėtų suteikti skaidrumo Bendrijos jūrinių projektų ir pakrančių regionų finansavimui;

85. remia pasiūlymą parengti Bendrijos stichinių nelaimių prevencijos strategiją, kurioje visų pirma bus pabrėžiama rizika, tenkanti pakrančių regionams, ir kurioje, be kitų dalykų, bus nurodyti prieglobsčio uostai, į kuriuos galės įplaukti nelaimės ištikti naftos tanklaiviai ir laivai, vežantys kitus pavojingus krovinius. Laivybos saugos priemonėse turi būti atsižvelgta ir į ypatingus jūros navigacijos žiemos sąlygomis aspektus;

86. mano, kad Komisijos sprendimas skatinti atokiausius regionus ir salas vystyti savo potencialą, yra labai svarbus. Specifines problemas, su kuriomis susiduria pakrantės regionai ir salas, reikia spręsti kartu pasitelkiant jūrų politiką ir kitų ES lygmens politikos sričių veiksmus;

Europos lyderiavimo tarptautiniuose jūrų reikaluose skatinimas

87. palankiai vertina Komisijos sprendimą skatinti bendradarbiavimą pagal ES plėtros politiką ir Europos kaimynystės politiką bei Šiaurės dimensijos programą;

88. džiaugiasi sprendimu pasitelkiant struktūruotą dialogą su svarbiausiais partneriais parengti strategiją dėl ES jūros politikos taikymo už jos ribų;

89. prašo paaiškinti, kaip būtų galima geriausiai panaudoti išorės santykiuose regionų poreikius atitinkančią pažangiąją patirtį (pavyzdžiui, Helsinkio komisija (HELCOM) dėl Baltijos jūros apsaugos);

Jūrinės Europos propagavimas

90. pritaria Europos Komisijos nuomonei, jog svarbu pradėti rengti Europos jūrų atlasą;

91. remia pasiūlymą nuo 2008 m. kasmet švęsti Europos jūrų dieną ir nuo pat pradžių į jos renginius įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, suinteresuotus subjektus ir pasinaudoti jų patirtimi;

92. ragina pasitelkus švietimo sistemą, žiniasklaidą, internetą ir kitas informavimo priemones aktyviau informuoti visuomenę visais su jūra susijusiais klausimais ir šią veiklą remti;

93. mano, kad nacionaliniai jūrų parkai galėtų padėti gilinti visuomenės žinias apie jautrias jūrų zonas ir jas saugoti;

94. rekomenduoja parengti jūrinės Europos propagavimui skirtą priemonių paketą, pirmiausia atsižvelgiant į mūsų jūrų paveldą;

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė apie Baltąją knygą „Kartu sveikatos labui, 2008–2013 m. ES strateginis požiūris“

(2008/C 172/08)

REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, kad bendras požiūris į sveikatos klausimus neturi lemti derinimo priemonių taikymo ir subsidiarumo principo pažeidimo;
- prašo Komisijos nelygybės mažinimą sveikatos srityje laikyti prioritetiniu;
- nurodo, kad vaistų klausimas strategijoje nenagrinėjamas, todėl rekomenduoja išsamiau išnagrinėti šį klausimą;
- mano, kad tikrinimas dėl vėžio yra sveikatos priežiūros klausimas ir todėl priklauso nacionalinei kompetencijai, todėl jo nereikėtų įtraukti į sveikatos strategiją. Tačiau palankiai vertinamas ES valstybių narių bendradarbiavimas ir keitimasis geriausiąja praktika;
- mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas naujajame struktūruoto bendradarbiavimo ES lygiu mechanizme galėtų būti įgyvendintas skiriant vietų regionų ir vietos atstovams naujuose sveikatos politikos komitetuose, tačiau reikalauja, kad toks struktūruotas bendradarbiavimas būtų išsamiau išnagrinėtas ir kad tai reikėtų atlikti atviru ir skaidriu būdu;
- mano, kad Komisija turėtų parengti sveikatos priežiūros srityje veikiančių svarbių bendradarbiavimo tinklų ir organizacijų sąvadas, kartu reikėtų imtis priemonių suburti šiuos dalyvius, kad bendradarbiavimas būtų tikslingas ir veiksmingas.

Pranešėjas: Karsten Uno PETERSEN (DK/ ESP), Pietų Danijos regiono tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Baltoji knyga „Kartu sveikatos labui, 2008–2013 m. ES strateginis požiūris“

COM(2007) 630 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos baltąją knygą, kuria apibrėžiama ES sveikatos politikos strategija iki 2013 m., su sąlyga, kad bus laikomasi Sutarties 152 straipsnio, kuriame sveikatos politika iš esmės priskiriama valstybių narių atsakomybei, ir nepažeidžiamas subsidiarumo principas;

2. pritaria nuomonei, kad sveikata yra žmonėms yra svarbiausia, todėl jai būtina veiksminga politika visose srityse ir priemonės valstybėse narėse, ES ir pasaulio mastu; Komisija turėtų ir toliau teikti prioritetą visuomenės sveikatai kaip ES kompetencijai priklausančiai sričiai, kurioje galima daug nuveikti sveikatos labui;

3. pripažįsta ir džiaugiasi augančiu susidomėjimu sveikatos klausimais ES lygiu. Tai dar kartą buvo patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Lisabonoje pasirašyta Reformų sutartimi, kurioje siūloma suteikti daugiau politinės svarbos sveikatos klausimams. Tačiau Regionų komitetas pažymi, kad bendras požiūris į sveikatos klausimus neturi lemti derinimo priemonių taikymo ir subsidiarumo principo pažeidimo;

4. pripažįsta naujus reikalavimus formuoti labiau strateginį Bendrijos lygmens požiūrį, atsižvelgiant į gyventojų senėjimą, naujas grėsmes sveikatai (pandemijos, biologiniai incidentai, biologinis terorizmas ir klimato kaitos keliami iššūkiai) ir naujas technologijas, tačiau pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad ES neviršytų savo kompetencijos, kurias jai suteikia EB sutarties 152 straipsnis, ribų sveikatos politikos srityje;

5. remia vertybes ir principus, išdėstytus baltojoje knygoje, tarp jų solidarumą, piliečių dalyvavimą formuojant politiką, nelygybės mažinimą ir investicijų skatinimą sveikatos srityje, sveikatos aspekto įtraukimą į įvairių sričių politiką ir ES įtakos sprendžiant sveikatos problemas pasauliniu mastu stiprinimą;

6. pritaria baltojoje knygoje suformuluotiems trims bendriems tikslams: sveikatos skatinimas senėjančioje Europoje, piliečių apsauga nuo pavojų sveikatai, dinamiškų sveikatos sistemų ir naujų technologijų rėmimas; pritaria šiems tikslams pasiekti siūlomoms konkrečioms priemonėms;

7. pažymi, kad atvirumas, turint galvoje regionų ir vietos suinteresuotų subjektų vaidmenį, jų interesus ir patirtį, yra privaloma baltojoje knygoje numatytoms vertybėms, principams ir tikslams įgyvendinti;

8. prašo Komisijos nelygybės mažinimą sveikatos srityje laikyti prioritetiniu tikslu ir sutelkti dėmesį į įvairių visuomenės grupių sveikatos skirtumus; Pirmiausia turėtų būti remiamos valstybės narės, susiduriančios su problemomis rengiant visuomenės sveikatos priemones ir keliant gyventojų sveikatos lygį, kad Europos Sąjungoje būtų galima sumažinti esamus skirtumus ir neatitikimus sveikatos srityje;

9. teigiamai vertina sveikatos rodiklių sistemą, tačiau su sąlyga, kad nebus pažeidžiama nacionalinė atsakomybė už sveikatos priežiūros klausimus;

10. nurodo, kad vaistų klausimas strategijoje nenagrinėjamas, nors šis klausimas daro didelį poveikį pacientams ir piliečiams, kai šios srities teisės aktai laikomi tik ekonominės politikos dalimi, o ne nagrinėjami sveikatos apsaugos kontekste; todėl rekomenduoja išsamiau išnagrinėti vaistų klausimą; rengiant šį tyrimą reikėtų visų pirma remtis tuo, kad daugelyje ES valstybių narių ši sritis priskiriama sveikatos apsaugai ir privalomajam sveikatos draudimui;

11. mano, kad tikrinimas dėl vėžio yra sveikatos priežiūros klausimas ir todėl priklauso nacionalinei kompetencijai, todėl jo nereikėtų įtraukti į sveikatos strategiją;

Strategijos įgyvendinimas

12. kartu pažymi, kad naujoji ES sveikatos politikos strategija daro tiesioginį poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms, kadangi daugelyje valstybių narių jos yra atsakingos už sveikatos priežiūros sistemą ir sveikatos priežiūros sektorių;

13. atkreipia dėmesį į tai, kad regionai ir vietos lygmens sveikatos srities suinteresuoti subjektai dažnai yra atsakingi už sveikatos priežiūros sistemos planavimą, valdymą, veikimą, ir sveikatos sektoriaus plėtojimą, o dažnai atsako ir už šios srities finansų reikalus; jie geriausiai žino piliečių rūpesčius, todėl yra labai gerai susipažinę ir išmano sveikatos sritį;

14. palankiai vertina tai, kad baltojoje knygoje pripažįstama, jog regionų ir vietos valdžios institucijos yra svarbiausi sveikatos priežiūros paslaugų teikėjai, todėl tikisi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, atsižvelgiant į jų kompetenciją šioje srityje, galės aktyviai dalyvauti įgyvendinant strategiją. Strategija bus veiksmingiausia, jei vietos ir regionų valdžios institucijos kuo anksčiau įsitrauks ir ją rems. Taip bus sukurtos geresnės galimybės regionams ir vietos lygmeniui prisiimti atsakomybę už strategijos įgyvendinimą;

15. džiaugiasi, kad baltojoje knygoje aiškiai nurodoma galimybė regionams ir vietos lygmeniui dalyvauti pagal naują struktūruoto bendradarbiavimo ES lygiu mechanizmą, ir kad Komisija ketina atsižvelgti į kitus sektorius ir derinti veiksmus su kitomis institucijomis, dirbančiomis sveikatos priežiūros srityje, tačiau reikalauja, kad šis struktūruoto bendradarbiavimo mechanizmas būtų toliau nagrinėjamas ir kad jis privalo būti atviras ir skaidrus ir jokiū būdu negali peržengti EB sutarties 152 straipsnio 2 dalyje numatytų koordinavimo ribų;

16. atsižvelgdamas į tai nurodo kaip svarbu, kad svarstant būsimas ES sveikatos priežiūros iniciatyvas institucijos ir tinklai, atstovaujantys vietos ir regionų valdžios institucijoms sveikatos priežiūros srityje būtų įtraukiami ankstyvuoju etapu;

17. remia Komisijos pasiūlymą sukurti naują struktūruoto bendradarbiavimo mechanizmą ES lygiu, kuris teiks patarimus Komisijai ir skatins geriau koordinuoti valstybių narių veiksmus, su sąlyga, kad šiuo nauju mechanizmu, kaip numato Komisija, bus užtikrintas deramas regionų ir vietos lygmens įtraukimas ir dalyvavimas ankstyvuoju etapu. Tai taikoma ir vietos bei regionų valdžios institucijų įtraukimui ir dalyvavimui planuojamoje naujoje struktūroje, kurioje valstybės narės pakeis keletą esamų komitetų;

18. ragina konkrečiai apibrėžti, kaip vietos ir regionų valdžios institucijos bus įtraukiamos į naują struktūruoto bendradarbiavimo ES lygiu mechanizmą, kad keletas vietų naujuose sveikatos politikos komitetuose būtų skirta regionų ir vietos atstovams, o ne tik nacionalinio lygmens nariams. Tai padėtų užtikrinti, kad bus plačiai konsultuojamasi sveikatos priežiūros klausimais, o regionams bus suteikta daugiau galimybių aktyviai dalyvauti sveikatos srityje įgyvendinamoje ES iniciatyvose;

19. rekomenduoja, kad regionų ir vietos atstovus tam tikram laikotarpiui paskirtų Regionų komitetas. Naujų sveikatos srities ES komitetų veikloje dalyvaujantys regionų ir vietos atstovai vėliau galės atsiskaityti Regionų komitetui;

20. pritaria nuomonei, kad Komisijos pasiūlymas skatinti suinteresuotų subjektų bendradarbiavimą ES lygiu gali padidinti valstybių narių priemonių vertę; mano, kad Komisijai toliau plėtojant partnerystę su šiais subjektais bei vystant esamus arba galbūt kuriant naujus tinklus ir forumus sveikatos klausimais, labai svarbu dar aktyviau nei iki šiol įtraukti vietos ir regionų atstovus;

21. atsižvelgdamas į tai ragina bendradarbiauti, visų pirma su RK, kuris yra vienintelė Sutartyje numatyta patariamoji institucija, atstovaujanti vietos ir regionų valdžios institucijoms, tačiau taip pat ir su įvairiais tinklais ir organizacijomis, kurios kaupia vietos ir regionų valdžios institucijų sveikatos priežiūros specialias žinias ES lygiu. Svarbu, kad Komisija rinkdamasi šiuos tinklus užtikrintų, kad jie apims daug regionų ir savivaldybių, kad visoms regionų ir vietos savivaldybėms bus užtikrintos vienodos galimybės dalyvauti ir nėra jokių priežasčių, kurios galėtų sulaukyti nuo dalyvavimo, pavyzdžiui, dideli narių įnašai;

22. rekomenduoja Komisijai, pirma, parengti sveikatos priežiūros srityje veikiančių svarbių oficialių ir neoficialių bendradarbiavimo tinklų ir organizacijų, atitinkančių pirmiau minėtus kriterijus, apžvalgą, ir, antra, suburti šiuos suinteresuotus subjektus bei su jais pasikonsultuoti dėl tikslingų ir veiksmingų bendradarbiavimo formų;

23. darydamas nuorodą į Komisijos skaidrumo iniciatyvą, rekomenduoja taikyti skaidrius darbo metodus ir viešai skelbti, su kokiais partneriais Komisija bendradarbiauja sveikatos priežiūros srityje ir kokie partneriai ankstyvajame etape turėtų būti įtraukti į forumus, komitetus ir organus, kuriuos Komisija siūlo įsteigti;

24. be to, ragina valstybes nares nustatyti procedūras ankstyvajame etape įtraukti regionų ir vietos savivaldybes į sveikatos klausimų svarstymą ES lygiu;

Finansinės priemonės

25. pritaria nuomonei, kad strategijoje numatyti veiksmai būtų remiami panaudojant esamas finansines priemones iki dabartinio finansinio laikotarpio pabaigos (2013 m.) ir, atsižvelgiant į regionų ir vietos partnerių išipareigojimus, joms neskirti biudžeto lėšų;

26. palankiai vertina tai, kad Komisija pripažino geros gyventojų sveikatos ir Lisabonos darbotvarkės augimui ir užimtumui skatinti sąsają, todėl ragina formuojant sanglaudos politiką ir bendrąją žemės ūkio politiką ateityje labiau atsižvelgti į sveikatos aspektus;

Rekomendacija ES Tarybai pirmininkaujantiesiems valstybės nariams

27. prašo ES Tarybai pirmininkaujantiesiems valstybės narės šios nuomonės 7, 8, 15, 16, 19, 20 ir 22–24 punktus įtraukti į pirmininkaujantiesiems valstybės narės išvadas dėl sveikatos strategijos, būtent šiuos aspektus:

27.1 atvirumas, turint galvoje regionų ir vietos suinteresuotų subjektų vaidmenį, yra prielaida baltojoje knygoje numatytoms vertybėms, principams ir tikslams įgyvendinti praktikoje (7 punktą);

27.2 nelygybės mažinimą sveikatos srityje laikyti prioritetiniu tikslu; dėmesį reikėtų sutelkti į įvairių visuomenės grupių sveikatos skirtumus, o valstybes nares, susiduriančias su problemomis rengiant sveikatos politikos priemones, reikėtų remti (8 punktą);

27.3 Komisijos pasiūlymas sukurti naują struktūruoto bendradarbiavimo mechanizmą ES lygiu turėtų užtikrinti regionų ir vietos lygmens dalyvavimą ankstyvuoju etapu. Tai taikoma ir vietos bei regionų valdžios institucijų įtraukimui ir dalyvavimui planuojamoje naujoje struktūroje, tačiau reikalaujama, kad šis struktūruoto bendradarbiavimo mechanizmas būtų toliau nagrinėjamas ir kad jis turėtų būti atviras bei skaidrus ir jokiū būdu neturėtų peržengti EB sutarties 152 straipsnio 2 dalyje numatytų koordinavimo ribų (15 punktą);

27.4 vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas naujame struktūruoto bendradarbiavimo ES lygiu mechanizme galėtų būti įgyvendintas skiriant vietų regionų ir vietos atstovams naujuose sveikatos politikos komitetuose (16 punktas);

27.5 bendradarbiaujama turėtų būti visų pirma su Regionų komitetu, kuris yra vienintelė Sutartyje numatyta patariamoji institucija, atstovaujanti vietos ir regionų valdžios institucijoms, tačiau taip pat ir su įvairiais tinklais ir organizacijomis, kuriose yra sutelkta vietos ir regionų valdžios institucijų patirtis sveikatos priežiūros srityje ES lygiu (19 punktas);

27.6 turėtų būti parengtas sveikatos priežiūros srityje veikiančių svarbių bendradarbiavimo tinklų ir organizacijų sąvadas, kartu turėtų būti imtasi priemonių suburti šiuos daly-

vius, kad bendradarbiavimas būtų tikslingas ir veiksmingas (20 punktas);

27.7 valstybės narės turėtų nustatyti procedūras, kad jų regionų ir vietos valdžios institucijos būtų deramu laiku įtrauktos į sveikatos klausimų sprendimą ES lygiu (22 punktas);

27.8 strategijoje numatyti veiksmai turėtų būti remiami naudojant esamas finansines priemones iki dabartinio finansinio laikotarpio pabaigos (2013 m.), neskiriant jiems papildomų biudžeto lėšų, ypač atsižvelgiant į regionų ir vietos partnerių įsipareigojimus (23 punktas);

27.9 ateityje sanglaudos politika ir bendra žemės ūkio politika turėtų kur kas daugiau dėmesio skirti sveikatos aspektams (24 punktas).

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „2007–2008 m. plėtros strategija ir svarbiausi iššūkiai. Šalys kandidatės“

(2008/C 172/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad Europos Sąjunga turi tęsti „atvirų durų“ politiką plėtros klausimu, kad tai galėtų būti pagrindas demokratinėms reformoms ir ekonominiam vystymuisi ir už dabartinių ES sienų;
- primena, kad pagrindinė valstybėms narėms keliamą sąlyga yra atitikti Kopenhagos kriterijus bei stabilizacijos ir asociacijos proceso reikalavimus, pabrėžiant ir pačios valstybės nuopelnų principą, kuriam buvo skirta daug dėmesio ir ankstesniais plėtros etapais;
- mano, kad nereikia slopinti veržlaus Turkijos siekio įstoti į ES ir kad Europos Sąjunga turi laikytis įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė nusprendusi pradėti derybas. Tačiau Regionų komitetas pritaria Komisijai, kad derybos su Turkija – neterminuotas procesas, kurio rezultatų negalima užtikrinti iš anksto;
- džiaugiasi Kroatijos padaryta nemaža pažanga siekiant atitikti politinius Kopenhagos kriterijus, ekonominius kriterijus ir įgyvendinant Bendrijos teisyną bei Stabilizacijos ir asociacijos sutartį;
- mano, kad Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija padarė didelę pažangą politinių Kopenhagos kriterijų ir ekonominių kriterijų laikymosi srityje, bet apgailestauja, kad 2007 m. reformos įgyvendinamos lėtai; todėl ragina Tarybą priimti sprendimą pradėti derybas su Buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija.

Pranešėjas: Alin Adrian NICA (RO/LDAE), Duceştii Noi savivaldybės meras

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „2007–2008 m. plėtros strategija ir svarbiausi iššūkiai. Šalys kandidatės“ (*Vertėjo pastaba: pavadinimo vertimas neoficialus*)

COM(2007) 663 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Bendro pobūdžio rekomendacijos

1. dar kartą išreiškia įsitikinimą, kad Europos Sąjungos plėtra yra vienas veiksmingiausių būdų daryti politinę įtaką. Iš tiesų, šis procesas yra svarbus žingsnis užtikrinant taiką ir stabilumą žemyne ir šalių kandidačių piliečiams sudaro papildomą galimybę pasinaudoti ne tik bendros ekonominės erdvės teikiama pranašumais, bet ir ES bendromis vertybėmis, būtent laisve, demokratija ir solidarumu;

2. pabrėžia, kad Europos Sąjunga turi tęsti „atvirų durų“ politiką plėtros klausimu, kad tai galėtų būti pagrindas demokratiškesiems reformoms ir ekonominiam vystymuisi ir už dabartinių ES sienų;

3. primena, kad pagrindinė valstybėms narėms keliami sąlyga yra atitikti Kopenhagos kriterijus bei stabilizacijos ir asociacijos proceso reikalavimus, pabrėžiant ir pačios valstybės nuopelnų principą, kuriam buvo skirta daug dėmesio ir ankstesniais plėtros etapais;

4. teigia, kad integracijos sėkmė visų pirma priklauso nuo to, kaip šalis kandidatė rengiasi stojimui, ar jos reformos yra teisingos, ir nuo to, kaip griežtai jos įgyvendinamos;

5. primena, kad integracijos sėkmė priklauso ir nuo pažangos stebėsenos ir teisės aktų priderinimo;

6. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi aktyviai dalyvauti integracijos procese, kadangi tai struktūruotas ir demokratiškas procesas, kuris negali vykti tik centralizuotai, be aktyvaus visų lygių valdžios institucijų dalyvavimo ir nesilaikant subsidiarumo ir artimumo principų;

7. mano, kad centrinei administracijai pasiūlius teisėkūros priemones, susijusias su vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija, būtina konsultuotis su vietos ir regionų administracijų įstaigų asociacijomis;

8. pabrėžia, kad šalies tvarus vystymasis labai priklauso nuo to, ar iš tikrųjų laikomasi pagrindinio decentralizacijos principo, turint omenyje visas jo formas, t. y., ar sprendimai priimami decentralizuotai, ar decentralizuota šalies administracija ir finansai;

9. laikosi nuomonės, kad karas, vykęs praėjusio amžiaus dešimtojo dešimtmečio pirmojoje pusėje, labai paveikė Balkanų tautų kolektyvinę sąmonę, todėl svarbu, kad šio regiono vietos, regionų ir nacionaliniai subjektai bendradarbiautų ir tokiu būdu išspręstų visas problemas, dėl kurių praeityje kilo konfliktai;

10. pažymi, kad, pasitelkiant pasirengimo narystei programas ir politiką, būtina remti ES valstybių narių ir šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų iniciatyvas ir pastangas bendradarbiauti (2008 m. paskelbti Kultūrų dialogo metais), keistis patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais. Toks rėmimas visų pirma turėtų būti pagrįstas naujų valstybių narių, į ES įstojusių 2004 ir 2007 m., patirtimi, kadangi didelė jų dalis yra trijų naujų šalių kandidačių kaimynės; pažymi, kad, pasitelkiant pasirengimo narystei programas ir politiką, būtina remti ES valstybių narių ir šalių kandidačių vietos ir regionų valdžios institucijų iniciatyvas ir pastangas bendradarbiauti (2008 m. paskelbti Kultūrų dialogo metais), keistis patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais (pvz., geriausia patirtimi, įgyta taikant Europos vietos savivaldos chartijos principus). Šiuo požiūriu RK turi atlikti svarbų vaidmenį propaguojant mokymo seminarus, kurių tikslas – keistis ES regionų ir vietos valdžios institucijų gera praktika ir išmoktomis pamokomis. Toks rėmimas visų pirma turėtų būti pagrįstas naujų valstybių narių, į ES įstojusių 2004 ir 2007 m., patirtimi, kadangi didelė jų dalis yra trijų naujų šalių kandidačių kaimynės;

Turkija

11. pabrėžia, jog visi suinteresuoti, kad Turkija, pradėjusi ilgą ir sunkų reformų procesą, gautų paramą. Pagrindinis stojimo į ES proceso principas yra tai, kad derybų tempas priklauso nuo šių reformų pažangos; išorinė parama, kurią teiktų Europos Sąjunga panaudodama turimas finansines programas, taip pat būtų svarus tokio pobūdžio indėlis. Turkija ir Europos Sąjunga turės įrodyti šiame procese, kad yra kantrios ir atkaklios;

12. mano, kad nereikia slopinti veržlaus Turkijos siekio įstoti į ES ir kad Europos Sąjunga turi laikytis išsipareigojimų, kuriuos prisiėmė nusprendusi pradėti derybas. Tačiau Regionų komitetas pritaria Komisijai, kad derybos su Turkija – neterminuotas procesas, kurio rezultatų negalima užtikrinti iš anksto; todėl sprendama, ar Turkija gali stoti į ES, Europos Sąjunga turi vadovautis vieninteliu kriterijumi – ar Turkija laikosi ES nustatytų stojimo sąlygų. Be to, svarbu, kad Turkija išsipareigotų skatinti geros kaimynystės santykius, atsižvelgiant į derybų metu pateiktas nuostatas. Todėl Komitetas tikisi, kad Turkija atšauks bet kokią ekonominę embargą ir atvers sienas bei liausis grasinusi kariniais veiksmais ar juos vykdytusi kaimyninių šalių atžvilgiu;

13. palankiai vertina sklandžią Parlamento rinkimų eigą ir tikisi, kad naujoji vyriausybė sparčiau įgyvendins reformas, kurios reikalingos norint atitikti stojimo kriterijus, ir kad bus padaryta didelė pažanga probleminėse srityse. Tačiau Komitetas nerimauja dėl nuolat į politinį procesą įsikišančių Turkijos karinių pajėgų ir pabrėžia, kad reikia dar daugiau pastangų užtikrinti visišką ir veiksmingą kariuomenės politinę kontrolę;

14. pritaria neseniai priimtoms priemonėms, kuriomis siekiama iš dalies pakeisti Konstituciją, ir mano, kad šie pakeitimai, jeigu bus priimti, tikrai padės Turkijai labiau atitikti politinius Kopenhagos kriterijus; primena apie tai, kad siekiant visapusiškai užtikrinti žodžio laisvę turi būti pakeistas Turkijos baudžiamojo kodekso 301 straipsnis, pagal kurį baudžiama už „turkiškumą“ ir Turkijos įžeidimą;

15. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos (įgyvendinančios didžiąją Bendrijos teisės aktų dalį) turi atlikti svarbų ir ryžtingą vaidmenį vidaus demokratizacijos ir Europos integracijos procese, todėl rekomenduoja Europos Komisijai pabrėžti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį derybų su Turkijos vyriausybe procese;

16. rekomenduoja persvarstyti savivaldos įstatymą ir suteikti daugiau galių viešojo administravimo institucijoms ir padidinti jų veiklos veiksmingumą;

17. siūlo atlikti tyrimą ir nustatyti keletą Turkijos regionų vystymo modelių remiantis ES valstybių narių pavyzdžiais. Šie modeliai padėtų parengti ir įgyvendinti regionų strategiją ir politiką, nustatyti vietos ir regionų vystymo prioritetus ir įgyvendinti programas, finansuojamas iš Europos pasirengimo narystei, o vėliau – iš struktūrinių fondų;

18. primena, kad būtina sudaryti jungtinį konsultacinį komitetą, kuriam priklausytų Regionų komiteto ir Turkijos vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai; todėl rekomenduoja Turkijos vyriausybei pateikti prašymą sudaryti tokį komitetą ir ragina Europos Komisiją nepamiršti tokio organo įsteigimo reikšmės vedant derybas su Turkija;

19. atkreipia dėmesį į tai, kad Turkija turi toliau dėti konkrečias pastangas vietos viešojo administravimo institucijų finansinės decentralizacijos srityje, kad būtų sustiprinta vietos ir regionų valdžios institucijų finansų autonomija ir kartu sumažinta jų priklausomybė nuo nacionalinio biudžeto;

20. pabrėžia, kad suteikiant daugiau administracinių įgaliavimų vietos ir regionų valdžios institucijoms kartu būtina skirti pakankamai lėšų naujoms pareigoms vykdyti;

21. pastebi, kad Turkija šiuo metu pradeda vykdyti savo viešojo sektoriaus reformą norėdama padidinti viešųjų institucijų veiklos veiksmingumą ir pagerinti jų administracinius gebėjimus, kad jos galėtų efektyviai valdyti nacionalinius ir Bendrijos fondus;

22. atkreipia dėmesį į nuolat pasitaikančius diskriminavimo atvejus Turkijoje moterims bandant įsidarbinti valstybės tarnyboje administravimo ir teisingumo srityse, nors teisinė sistema iš dalies jau atitinka Europos Sąjungos teisės aktus šiuo klausimu; taip pat pabrėžia, kad esama diskriminacijos moterims siekiant švietimo. Iš tiesų dėl griežto religinių tradicijų laikymosi daug

moterų neturi galimybės tęsti mokslus įgijus pradinį išsilavinimą;

23. atkreipia dėmesį į tai, kad Turkijoje tautinės mažumos, ypač kurdų mažuma, patiria diskriminaciją;

24. pabrėžia, kad nemusulmoniškos religinės bendruomenės susiduria su sunkumais Turkijoje, kadangi jos neturi juridinio asmens statuso. Šios bendruomenės susiduria su sunkumais dėl labdaringos veiklos, teisės į tikėjimo laisvę, vadovų rinkimo ir dvasininkų mokymo. Be to, Komitetas pažymi, kad kartojasi išpuoliai ir agresijos atvejai prieš kitų nei Islamas tikėjimų atstovus ir tikinčiuosius. Valstybė privalo užtikrinti, kad tokie incidentai daugiau nevyktų, ir šiuo tikslu naudoti savo pajėgas ekstremistinėms grupuotėms pažaboti ir kovoti su jų destruktiniais veiksmais.

Kroatija

25. džiaugiasi Kroatijos padaryta nemaža pažanga siekiant atitikti politinius Kopenhagos kriterijus, ekonominius kriterijus ir įgyvendinant Bendrijos teisyną bei Stabilizacijos ir asociacijos sutartį; ypač kaimyninėms šalims Kroatija yra puikus pavyzdys, rodantis ekonominės ir politinės integracijos į Europos Sąjungos struktūras ir jos vertybių pripažinimo naudą; džiaugiasi, kad 2007 m. derybose buvo pasiekta esminių pokyčių ir ragina naujai sudarytą Kroatijos vyriausybę didinti pastangas ir įvykdyti sąlygas, kurios leistų pradėti derybas dėl likusių skyrių;

26. palankiai vertina priemonės, kurių Kroatija ėmėsi decentralizuodama viešąjį administravimą vietos mastu, ir skatina ją toliau dėti pastangas šioje srityje; mano, kad taikant šias priemones, reikėtų pabrėžti subsidiarumo principą, kad sprendimų priėmimas vyktų kuo arčiau piliečių;

27. laikosi nuomonės, kad reikėtų skatinti ir remti Kroatijos nuolatinį dalyvavimą regioninėse iniciatyvose, skirtose santykiams su kaimyninėmis šalimis pagerinti; pabrėžia, kad būtina stiprinti pasienio bendradarbiavimą tarp Kroatijos ir kaimyninių šalių – Bosnijos ir Hercegovinos, Serbijos, Slovėnijos ir Juodkalnijos – pasienio regionų vietos valdžios institucijų;

28. palankiai vertina visapusišką Kroatijos ir Tarptautinio baudžiamojo tribunolo bendradarbiavimą ir pabrėžia, kad būtina toliau aiškinti karo nusikaltimus, visų pirma stiprinant liudininkų apsaugą;

29. teigiamai vertina tai, kad Kroatijos ir Slovėnijos ministrs pirmininkams pavyko iš esmės neoficialiai susitarti, kad ginčą dėl sienos turėtų spręsti arbitražas; Komitetas ragina Kroatijos ir Slovėnijos vyriausybes išnaudoti visas galimybes šiam susitarimui įgyvendinti ir pritaria Kroatijos Parlamentui, kad Kroatija nusteigs ekologinės ir žvejybos apsaugos zonos, kol nebus pasiektas draugiškas, atitinkantis ES dvasią sprendimas.

30. galvoja, kad Kroatijoje padaryta pažanga įgyvendinant Konstitucinį tautinių mažumų įstatymą ir kad gerėja romų padėtis Kroatijoje; vis dėlto mano, kad reikia siekti tolesnės pažangos pabėgėlių ir etninių mažumų, visų pirma romų, socialinės įtraukties srityje ir jiems sudaryti sąlygas naudotis viešosiomis paslaugomis ir siekti aukštojo mokslo;

31. pabrėžia, kad būtina imtis konkrečių veiksmų ir užtikrinti atsakingą valdymą, ypatingą dėmesį skiriant kovai su korupcija. Atsižvelgiant į tai, palankiai vertina Korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo prevencijos biuro (KONPB) kompetencijos išplėtimą bei tai, kad Kroatijos teismuose nagrinėjamų korupcijos bylų skaičius išaugo. Komitetas ragina Kroatijos vyriausybę toliau didinti pastangas vykdamas nacionalinę 2006–2008 m. kovos su korupcija programą;

32. palankiai vertina pažangą statant ir atstatant būstus ir infrastruktūrą, taip pat būsto programą buvusių nuomos teisių turėtojų klausimui spręsti, ir ragina šią programą tęsti ir paspartinti jos įgyvendinimo tempą;

33. palankiai vertina pažangą, neseniai pasiektą regioninės politikos ir struktūrinių priemonių koordinavimo srityje; tačiau norint veiksmingai valdyti Bendrijos fondus, reikėtų dar ir kitų priemonių, galinčių padidinti veiksmingumą ir pagerinti valstybės institucijų administracinius gebėjimus;

34. pastebi, kad pažanga reformuojant vietos viešojo administravimo institucijas yra nedidelė, o dėl nevienodo teisės aktų bazės viešojo administravimo srityje įgyvendinimo ši bazė yra neveiksminga.

Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija

35. mano, kad Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija padarė didelę pažangą Kopenhagos politinių ir ekonominių kriterijų srityje, kartu pažymi pažangą, padarytą 2007 m. pabaigoje; todėl ragina Tarybą priimti sprendimą pradėti derybas su Buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija;

36. džiaugiasi, kad šaliai pavyko laikytis daugelio Stabilizacijos ir asociacijos sutarties nuostatų;

37. pastebi, kad Ohrido pagrindų susitarimo įgyvendinimas sukėlė didelių permainų Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos visuomenėje, ir dabar visiškai pripažįstama, kad šalis yra daugiakultūrė ir daugiatautė, o tai yra vienas svarbiausių politinių stojimo į Europos Sąjungą kriterijų aspektas; dar kartą primena, kad būtina besąlygiškai laikytis Badinter principo, kad visos šalys turi gerbti viena kitą ir bendradarbiauti pasitelkdamos

demokratinės institucijas, kurias buvo taip sunku įsteigti šioje valstybėje. Tačiau RK apgailestauja, kad ir toliau ribotai integruojamos tautinės mažumos;

38. ragina Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją semtis patirties iš Europos Sąjungos viešojo administravimo ir švietimo srityje, kadangi ES atsižvelgiama į tautų ir kalbų įvairovę; tikisi, kad ateityje bus pasirašyti susitarimai, padėsiantys vienodomis ir suderintomis sąlygomis drauge gyventi abiem pagrindinėms tautinėms bendruomenėms ir įvairioms mažumoms; todėl siūlo veiksmingai taikyti Konstitucijos nuostatas, kuriomis siekiama užtikrinti vienodą atstovavimą mažumų bendruomenėms valstybės administracijoje;

39. apgailestauja, kad korupcija išlieka labai paplitęs reiškinys, o tai sudaro rimtų problemų. Dėl šios priežasties RK rekomenduoja viešojo administravimo institucijoms imtis priemonių ir užkirsti kelią šiam reiškiniui;

40. vertina pastangas, įdėtas decentralizuojant viešąjį administravimą vietos mastu, ir norą didinti jo veiksmingumą ekonomiais ir vystymo tikslais sujungiant įvairias savivaldybes. Tačiau primena, kad būtina spartinti finansinės decentralizacijos procesą ir suteikti daugiau įgaliojimų vietos ir regionų valdžios institucijoms;

41. reiškia nusivylimą dėl nevykstančios pažangos sprendžiant šalies pavadinimo klausimą. Komitetas džiaugiasi, kad JT specialiajam pasiuntiniui Matthew Nimetz vadovaujant atnaujintas derybų procesas ir ragina Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją dėti daugiau pastangų sprendžiant šalies pavadinimo problemą vadovaujantis JTO saugumo tarybos rezoliucijomis 817/93 ir 845/93 ir sudaryti tokiu būdu palankesnes sąlygas palaikyti geros kaimynystės ryšius ir plėtoti regionų bendradarbiavimą;

42. palankiai vertina pastangas užtikrinti piliečiams galimybę susipažinti su viešo pobūdžio informacija ir tokiu būdu didinti administracijos skaidrumą, bet pabrėžia, kad administracija nėra pasirengusi ar nenori šias sąlygas gerinti;

43. džiaugiasi, kad RK Biuras, atsiliepdamas į Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos vyriausybės pateiktą oficialų prašymą, 2008 m. kovo 4 d. priėmė sprendimą įsteigti jungtinių konsultacinių RK ir Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos komitetą; ragina laiku išspręsti administracinius klausimus, kad pirmasis tokio komiteto posėdis galėtų įvykti 2008 m. pirmame pusmetyje.

2008 m. balandžio 9 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimas“

(2008/C 172/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria regionų ir vietos valdžios institucijų susirūpinimui dėl Viduržemio, Vidurio Europos ir Atlanto regionų problemų, susijusių su sausromis ir tokiais reiškiniais kaip, pavyzdžiui, neįprastai sausi metai, išsekusios saugyklos, sunkumai, susiję su požeminio vandens telkiniais, pakrančių vandenų įdruskėjimas ir sumažėjęs požeminio vandens kiekis, nepakankamai gerai suplanuotos žmogaus veiklos sąlygoti hidrologiniai pokyčiai, įprasto kritulių lygio pokyčiai ir vandens trūkumas dėl gamtinių priežasčių ar žmogaus veiklos, kurios pasekmes Komisija jau nagrinėjo atlikdama parengiamuosius darbus;
- pritaria nuosekliai valstybių narių ir regionų vandentvarkos politikai, pagal kurią Bendrijos lėšas investuojant į infrastruktūrą būtų siekiama saugoti vandenį, apsaugoti kalnuotas vietas ir šlapžemius, atkurti mišku apželdintus plotus, taupyti ir efektyviai naudoti vandenį, perskirstyti vandenį pagal naudojimo paskirtį, sušvelninti dėl didelių sausrų ar vandens trūkumo susidariusią padėtį užtikrinant papildomas vandens tiekimo priemones;
- palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl BŽŪP būklės, kuriame vandens valdymas nurodytas kaip naujas bendrosios žemės ūkio politikos iššūkis, ir pasiūlymą į kaimo ir kalnuotų vietovių plėtros programas labiau įtraukti vandens valdymo klausimus. RK ragina ištirti, kokią reikšmę dirbama žemė ir kalnuotos vietovės, kuriose yra daug vandens ir miškų, turi išskiriant drėgmę į atmosferą, iššaukiant lietus ir stabdant klimato kaitos sukeltą dykumėjimą.

Pranešėjas: Francisco CAMPS ORTIZ, Valensijos regioninės vyriausybės pirmininkas (ES/ELP)

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimas“

COM(2007) 414 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl vandens trūkumo ir sausrų problemų Europoje sprendimo, kuris visiškai atitinka Direktyvą 2000/60/EB (Vandens pagrindų direktyvą), kuria turi būti pagrįsta visa ES vandens politika;

2. pritaria Komisijai, kad siekiant atskirti sausros ir vandens trūkumo sąvokas, jos apibrėžiamos taip: „sausra – tai laikinas vandens išteklių išsekimas, pavyzdžiui, sumažėjus kritulių kiekiui, o vandens trūkumas atsiranda, kai nesikeičiančiomis sąlygomis vandens poreikis viršija turimus vandens išteklius“;

3. pabrėžia, kad vandens trūkumas ir sausra yra daliai ES teritorijos būdingi reiškiniai, su kuriais susijusias problemas reikia spręsti atsižvelgiant į vietos ir regionų sąlygas;

4. ragina valstybes nares, Europos regionus ir savivaldybes saugoti, taupyti, mažiau švaistyti ir pakartotinai naudoti vandenį; kovojant su vandens trūkumu ir sausra būtent šių, o ne kitų priemonių būtina imtis pirmiausiai; kartu ragina imtis struktūrinių priemonių, kuriomis būtų galima ilgam išspręsti vandens trūkumo ir sausros problemas;

5. pabrėžia, kad sprendžiant vandens trūkumo ir sausrų problemą pirmiausia reikėtų sukurti ekonomiką, kurioje vanduo būtų naudojamas veiksmingai, tausiai ir taupiai. Kai taupomas vanduo, taupoma ir energija. Energijos ir vandens reikia bet kokiai žmonių, ekonominei ir socialinei veiklai;

6. pabrėžia regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmens svarbą įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą, vykdant teritorijų planavimą ir vandentvarką, vystant įvairius ekonomikos sektorius, saugant aplinką ir užtikrinant pakankamą piliečių aprūpinimą geros kokybės vandeniu;

7. pabrėžia, kad regionai galėtų suteikti daug žinių apie skirtingas Komisijos siūlomas priemones, ypač apie tas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad visi piliečiai galėtų gauti geros kokybės vandens, apsaugoti paviršiaus ir požeminius vandenis, racionaliai planuoti vandens naudojimą, užkirsti kelią vandens trūkumui ir imtis trumpalaikių, vidutinės ir ilgalaikės trukmės priemonių tokiais padėčiais ištaisyti, nustatyti galutinę vandens kainą, paskirstyti ir perskirstyti vandenį pagal naudojimo paskirtį, taupyti ir pakartotinai naudoti vandenį, vandens trūkumo problemas

visose ekonomikos srityse spręsti pagal nustatytus prioritetus, numatyti vandens srauto tarp vidaus ir išorės vandens valdymo sistemų lankstumą ir judumą, plėtoti vandens ir melioracijos infrastruktūrą, rengti sausrų problemos sprendimo planus, gilinti žinias ir skleisti informaciją, sutelkti ekonomikos sektorius, didinti piliečių sąmoningumą ir užtikrinti jų dalyvavimą;

8. pabrėžia, kad vandens klausimui ypač taikytinas subsidiarumo ir daugiapakopis valdymo principas, nes tai Europos Sąjungos, valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų pareiga imtis priemonių sprendžiant sausrų ir vandens išteklių trūkumo problemas pasitelkiant tvirtą ir solidarų regionų bendradarbiavimą;

9. atkreipia dėmesį į tai, kad nors Europos teritorijoje skiriasi klimato sąlygos ir nevienodai pasireiškia vandens trūkumas bei sausra, šių problemų sprendimo būdai turi būti vienodi ir priimami laikantis Europos vandens politikoje nustatytų vandens saugojimo principų. Todėl derėtų laikantis subsidiarumo principo teikti pirmenybę vietos ir regionų sprendimams;

10. ragina visas su šiomis problemomis susiduriančias valstybes nares siekti solidarumo; prašo taikyti subsidiarumo principą ir, sprendžiant su šiais gyvybiškai svarbiais vandens ištekliais ir jų apsauga susijusias problemas, pagrindinį vaidmenį skirti regionams ir savivaldybėms;

11. pažymi, kad valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų prioritetas turėtų būti dabartinėje Vandens pagrindų direktyvoje iškeltų tikslų įgyvendinimas. Todėl ragina Komisiją pirmą kartą reikalauti įgyvendinti šią direktyvą;

Sausros ir vandens trūkumo padariniai

12. pritaria regionų ir vietos valdžios institucijų susirūpinimui dėl Viduržemio, Vidurio Europos ir Atlanto regionų problemų, susijusių su sausromis ir tokiais reiškiniais kaip, pavyzdžiui, neįprastai sausi metai, išsekusios saugyklos, sunkumai, susiję su požeminio vandens telkiniais, pakrančių vandenų įdruskėjimas ir sumažėjęs požeminio vandens kiekis, nepakankamai gerai suplanuotos žmogaus veiklos sąlygoti hidrologiniai pokyčiai, įprasto kritulių lygio pokyčiai ir vandens trūkumas dėl gamtinių priežasčių ar žmogaus veiklos, kurios pasekmės Komisija jau nagrinėjo atlikdama parengiamuosius darbus;

13. pritaria Komisijos išsipareigojimui toliau spręsti vandens trūkumo ir sausros problemas tarptautiniu lygmeniu visų pirma įgyvendinant Jungtinių Tautų konvenciją dėl kovos su dykumėjimu ir Jungtinių Tautų klimato kaitos konvenciją;

14. pabrėžia, kad Jungtinių Tautų tarpvyriausybines klimato kaitos grupės ketvirtosios vertinimo ataskaitos sintezės dokumente, kuri buvo pristatyta 2007 m. lapkričio 27 d. Valensijoje, labai tvirtai teigiama, kad daugelyje pusiau sausringų Viduržemio jūros baseino vietovių dėl klimato kaitos sumažės vandens išteklių;

15. pabrėžia, kad regionai ir savivaldybės dėl savo artumo galutiniams vartotojams pirmieji susiduria su sausros ir vandens trūkumo sukeltomis problemomis ir dažniausiai tam neturi pakankamų išteklių. Regionai ir savivaldybės žino, kokios priemonės tinka tam tikrai vietai, ir, bendradarbiaudami su kitais regionais ir savivaldybėmis bei remiami valstybinių ir Europos institucijų, gali taikyti šias priemones;

Vandentvarka ir racionalus vandens naudojimas

Vandens kaina

16. pabrėžia, kad vandens ir nuotekų valymo kainų nustatymas yra ypač opi problema institucijoms, kurios turi vartotojams tinkamas paskatas (kad jie išteklius naudotų veiksmingai) derinti su finansiniu kainų poveikiu vartotojams, nes esama gamtinių, klimato ir geografinių skirtumų, skiriasi infrastruktūra ir viešųjų paslaugų teikimo organizavimo būdai;

17. pabrėžia, kad Vandens pagrindų direktyvoje numatyti principai, pagal kuriuos padengiamos sąnaudos ir moka vartotojas, taip pat neužkerta kelio socialinėms, aplinkos ir ekonominėms sąnaudų padengimo pasekmėms ir atitinkamo (-ų) regiono (-ų) geografinėms bei klimato sąlygoms apsvastyti, nes šiuos principus turi taikyti arčiausiai piliečių esančios valdžios institucijos;

18. rekomenduoja pagalvoti ir apie galimybę nustatant vandens kainą (kaip antrąjį integruoto šio išteklaus valdymo ramstį) taikyti principą „teršėjas moka“. Šis principas įpareigotų visus vartotojus geriau naudoti vandenį ir leistų perskirstyti pajamas atsižvelgiant į skirtingus poreikius ir padėtas pastangas;

19. pripažįsta būtinybę sutelkti visas priemones vandens suvartojimui matuoti siekiant skatinti taupyti vandenį ir jį naudoti veiksmingai bei racionaliai;

20. prašo Komisijos sprendžiant vandens kainos nustatymo klausimus atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijų nuomonę, problemas ir patirtį; visų pirma turimi omenyje tokie klausimai kaip griežtos kainodaros (dėl kurios naudotis vandeniu turi galimybę tik paslaugų ir vartotojų sektoriai) pasekmės; teisinė bazė, susijusi su vandens tiekimu ir valymu; socialinis ir ekonominis vandens kainodaros poveikis bei šio išteklaus aplinkosauginių sąnaudų apskaičiavimas;

Vandentvarka

21. mano, kad į išsaugojimą ir tvarumą orientuotas teritorijų planavimas, kuris priklauso regionų ir vietos valdžios institucijų kompetencijai, yra labai svarbus geros vandentvarkos aspektas ir pabrėžia griežto Strateginio aplinkos vertinimo direktyvos taikymo bei nevandeningų Europos upių baseinų arba upių baseinų, kuriose vyrauja struktūrinis vandens trūkumas, nustatymo svarbą;

22. siūlo Europos Sąjungai remti regionų bendradarbiavimą ir solidarumą vandens klausimu;

23. pabrėžia, jog norint efektyviai naudoti vandenį, būtinas daugkartinis šio išteklaus panaudojimas atsižvelgiant į aplinkybes. Valstybių narių ir regionų pareiga sukurti reikiamą infrastruktūrą bei įstatyminius ir valdymo mechanizmus, kartu užtikrinant tvarų socialinį, ekonominį ir aplinkos vystymą;

24. palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl BŽŪP būklės, kuriame vandens valdymas nurodytas kaip naujas bendrosios žemės ūkio politikos iššūkis, ir pasiūlymą į kaimo ir kalnuotų vietovių plėtros programas labiau įtraukti vandens valdymo klausimus. RK ragina ištirti, kokią reikšmę dirbama žemė ir kalnuotos vietovės, kuriose yra daug vandens ir miškų, turi išskiriant drėgmę į atmosferą, iššaukiant lietų ir stabdant klimato kaitos sukeltą dykumėjimą;

25. mano, kad vandentvarka yra geriausia priemonė išmatuoti, kiek vandens galima skirti tvariai regionų plėtrai;

26. ragina numatyti priemones, skirtų kalnuotoms vietovėms, šlapžemiams ir žaliesiems plotams apsaugoti, siekiant susidoroti su sausrų ir potvynių, susijusių su klimato kaita, padariniais, atsižvelgiant į tai, kad vandenį reikės neišvengiamai naudoti ekologiškiau, tausiau ir taupiau;

27. supranta, kad pagal Vandens pagrindų direktyvą vandens paklausos valdymą ir vandentvarką iš esmės vykdo upių baseinų regionai, bendradarbiaudami su atitinkamų regionų valdžios institucijomis, tačiau nurodo, kad remdamiesi šiuo pagrindiniu principu neturėtų galvoti, kad problemos, peržengiančios vieno regiono ar rajono ribas, yra neišsprendžiamos;

28. pritaria nuosekliai valstybių narių ir regionų vandentvarkos politikai, pagal kurią Bendrijos lėšas investuojant į infrastruktūrą būtų siekiama saugoti vandenį, apsaugoti kalnuotas vietas ir šlapžemius, atkurti mišku apželdintus plotus, taupyti ir efektyviai naudoti vandenį, perskirstyti vandenį pagal naudojimo paskirtį, sušvelninti dėl didelių sausrų ar vandens trūkumo susidariusią padėtį užtikrinant papildomas vandens tiekimo priemones (išteklių perkėlimas, saugyklos ir nudruskinimas) laikantis 27 ir tolesnių punktų nuostatų;

29. atsižvelgia į vandentvarkos salose ir panašiuose regionuose specifiką – juose dėl turimo riboto vandens kiekio pagrindinis vandens šaltinis gali būti nudruskintas jūros vanduo; šiais atvejais rekomenduoja efektyvų vandens naudojimą kaip svarbiausią priemonę, taip pat nuolat gerinti energijos efektyvumą ir naudoti atsinaujinančių energijos šaltinių energiją bei užtikrinti prieigą prie vandens pasitelkiant saugojimo sistemas, kurios suteikia galimybę užtikrinti reikiamas atsargas, ir remiant bei atkuriant tradicinę lietaus vandens surinkimo ir saugojimo infrastruktūrą;

30. kuriant integruotas vandens valdymo sistemas, turėtų būti atsižvelgta į strateginį požeminio vandens išteklių vaidmenį, kuris kaip išteklių rezervas turėtų būti įtrauktas į sausrų valdymo ir tiekimo kritiniu atveju planus;

31. ragina skatinti pasienio ir valstybių narių bendradarbiavimą keičiantis gerąja praktika ir koordinuojant įvairių sričių politiką. Pietų Europai dažnai trūksta vandens, o kintant klimatui tokių sunkumų vis dažniau patiria ir Šiaurės Europos regionai, nes vis dažniau pasitaikančios potvynių ir vandens trūkumo problemos kelia anksčiau nepatirtų sunkumų;

Sausros rizikos valdymo planai

32. mano, kad konkrečių sausrų planų įgyvendinimas yra veiksmingas būdas pereiti nuo krizių valdymo prie sausrų rizikos valdymo ir kad Vandens pagrindų direktyva yra pakankamai lanksti, kad būtų galima rengti konkrečius sausrų valdymo planus atitinkamiems upių baseinų regionams;

33. mano, kad, kaip minėta ankstesnėse nuomonėse, reikėtų rinktis keitimosi informacija ir konkretaus sausrų skirto protokolo arba konkrečių nacionalinio lygio valdymo planų parengimo kelią; pripažįsta regionų ir vietos valdžios institucijų svarbą rengiant pritaikymo strategijas bei problemas sprendžiant kompleksiskai ir ragina jas užmegzti partnerystės ryšius su kitais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant vartotojus. Atsižvelgiant į klimato kaitą, šie planai ir priemonės turėtų būti lankstūs ir turi būti keičiamasi žiniomis bei patirtimi. Svarbu pabrėžti, kad nė viena savivaldybė ar regionas negali savarankiškai išspręsti šių klausimų. Jų sprendimo sėkmę lemia parama tiek finansiniais ištekliais, tiek žiniomis ir faktine medžiaga. Parama taip pat galėtų būti geri pavyzdžiai iš kitų savivaldybių ir regionų, tačiau valstybės narės ir ES turėtų būti pasirėmusios padėti pasinaudoti tokia parama;

34. ragina išsamiau apsvaistyti nuomonėse dėl stichinių nelaimių ir klimato kaitos nustatytas gaires, ir ypač nuostatas, susijusias su regionų kaip „vykdytojų“, atsakingų už pritaikymo politiką ir sprendžiančių tokias problemas, kaip gyventojų migracija, teisės aktų suderinimas, vartotojų mąstysenos keitimas ir regionų grupių (pavyzdžiui, pagal upių baseinus) bendradarbiavimo stiprinimas; pabrėžia, kad keičiantis klimatui pasikeis

Europos sausrų, vandens trūkumo ir susijusių nelaimių žemėlapis;

35. siūlo lygiagrečiai su Bendrijos lėšų investavimu į vandens infrastruktūrą sukurti konkrečią, vandeniui skirtą Europos programą. Ji būtų finansuojama iš Bendrijos biudžeto, specialioms priemonėms numatytomis lėšomis. Jos tikslas būtų aiškiai ir nuosekliai sudaryti galimybes naudotis naujausiomis technologijomis, diegti gerąją praktiką, komunikacijos priemones ir geresnį valdymą, ir visos šios priemonės padėtų kurti „vandens taupymo kultūrą“.

Bendrijos lėšos

36. pabrėžia, kad kilus sausras, sukėlusiai katastrofinius padarinius, reikėtų naudoti Europos solidarumo fondą; katastrofinius padarinius sukeliančią sausrą reikėtų įtraukti į Bendrijos civilinės saugos mechanizmo darbo planus, taip pat į konkrečius protokolus, be to reikėtų bendradarbiauti su sausrų stebėjimo tarnyba pasitelkus išpėjimo sistemą;

Papildoma vandens tiekimo infrastruktūra

37. mano, kad papildoma vandens tiekimo infrastruktūra (perkėlimas, saugyklos ir nudruskinimas) yra prevencinė priemonė, reikalinga tuo atveju, jei ištiktų didelė sausra, tačiau ji negali atstoti atsakingo turimų išteklių naudojimo;

38. rekomenduoja, kad papildomo vandens tiekimo priemonės būtų taikomos tik įgyvendinus visas prevencines priemones, atsižvelgiant į galimų vandens trūkumo problemos sprendimo prioritetus ir vykdant nuoseklią planavimo politiką. Naudojant skirtingas infrastruktūros formas turi būti užtikrintas harmoningas ir tvarus aplinkos, socialinis ir ekonominis vystymasis;

39. rekomenduoja apsvaistyti išvalytų nuotekų pakartotinio naudojimo išėitį paklausai valdyti, numatant atitinkamą reguliavimo ir tiekimo infrastruktūrą; pabrėžia, kad būtina imtis visų reikalingų priemonių, kad vanduo, gautas išvalius nuotekas, nebūtų naudojamas kaip geriamas vanduo, o būtų skirtas kitoms konkrečioms, higieniniu ir ekologiniu požiūriu priimtinioms reikmėms;

40. mano, kad nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu vykdant vandentvarką, kaip nustatyta Vandens pagrindų direktyvoje, reikia įvertinti struktūrinį deficitą ir išteklius, kuriuos šios vietovės galėtų tausiai naudoti, bei atsižvelgti į būsimas planavimo galimybes ir aplinkos apribojimus;

41. teigiamai vertina perteklinių išteklių perkėlimą ir kitus valstybėse narėse vykdomus vandens mainus tarp sistemų, skatinančius su vandens klausimu susijusį solidarumą, tačiau su sąlyga, kad bus užtikrintas palankus poveikis aplinkai ir vandens kokybė, atkurti vandens telkiniai ir srautai;

42. laikosi nuomonės, kad, atsižvelgiant į vykstančią klimato kaitą, energijos efektyvumas ir tausumas turi būti lemiamas veiksnys pasirenkant vandens tiekimo iš išorės į planuojamą sritį būdą (perkėlimas ar nudruskinimas). Nudruskinimas reikalauja didelių energijos sąnaudų, todėl daro didelį poveikį aplinkai. Jį galima būtų taikyti tik kaip alternatyvą tais atvejais, kai jo teikiama nauda nusveria poveikį aplinkai;

43. mano, kad priimant sprendimą dėl tiekimo iš išorės tinkamumo ir jo charakteristikų reikia atsižvelgti į papildomų infrastruktūros objektų, būtinų tokiu būdu gautiems vandens ištekliams įsisavinti planuojamoje srityje, kainą, poveikį aplinkai ir energijos efektyvumą;

44. daro išvadą, kad informacijos teikimas bei aplinkos ir ekonominių sąlygų laikymasis padės pasiekti socialinio konsensuso įrengiant papildomą vandens tiekimo infrastruktūrą (vamzdynai, nudruskinimo įrenginiai). Kai į upių baseinus papildomai tiekiamas vanduo, jis turi būti naudojamas ypač veiksmingai ir atsakingai;

45. atidžiai seks Europos Komisijos tyrimus papildomos vandens tiekimo infrastruktūros klausimu, ypatingą dėmesį skirdamas perkėlimams, saugykloms ir nudruskinimui;

Vandenį tausojančių technologijų ir veiklos metodų taikymas

46. pritaria skatinimui vykdyti mokslinius tyrimus siekiant ūkinę veiklą, sprendimų priėmimo mechanizmus ir tausų vandens naudojimą suderinti su vandens trūkumo ir sausrų keliamais iššūkiais. Šiuo atveju tinkami galėtų būti tokie sprendimai: skatinti sanitarinių prietaisų gamintojus gaminti ekonomiškiausius prietaisus, naudojančius mažiau vandens; taikyti sankcijas už nepateisinamą švaistymą; taikyti sankcijas už neteisėtus vandens gręžinius ir vandens ėmimą, nustatyti mokesčius ir (arba) mokesčių lengvatas; visose srityse skatinti veiksmingai naudoti vandenį; pramonę raginti naudoti aplinkos neteršiančias technologijas; įvesti aiškias ir tvirtas vandens naudojimo teisių perdavimo kitam vartotojui ir su jomis susijusių kompensacijų nustatymo taisykles; skatinti sudaryti savanoriškus susitarimus;

Vandens taupymo kultūra Europoje

47. prašo vietos ir regionų valdžios institucijas rengti informacines kampanijas vandens vertės tema, siekiant piliečius informuoti, ugdyti jų sąmoningumą ir atkreipti jų dėmesį į šį klausimą, o mokyklinėse ir švietimo programose pabrėžti vandenį tausojančios gyvenamosios svarbą. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti turistų ir iš vienos teritorijos į kitą keliaujančių žmonių informavimui ir sąmoningumo ugdymui;

48. laikosi nuomonės, kad piliečių dalyvavimas įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą ir nustatant vandens politiką turėtų

tapti proga didinti gyventojų sąmoningumą, juos informuoti ir ugdyti jų atsakomybę tausaus vandens išteklių naudojimo klausimu, ypač rengiant sausrų planus, todėl Komitetas ragina valdžios institucijas skatinti piliečių dalyvavimą;

49. siūlo vystyti rinkos mechanizmus per produktų gyvavimo ciklą taikant griežtesnius vandens taupymo kriterijus ir vykdant gamybos procesus, ekologinių produktų projektavimą ir „vandenį tausojančių“ bei „efektyviai vandenį naudojančių“ produktų ženklinimą atsižvelgti į kokybės ir sertifikavimo sistemas, pavyzdžiui, EMAS, kad piliečiai, privatūs ir valstybiniai rangovai suprastų, kaip jie naudoja vandenį, ir galėtų pakeisti savo vandens vartojimo įpročius;

50. mano, kad pasitelkus atitinkamas kokybės ir sertifikavimo sistemas būtina skatinti infrastruktūros ir įrangos ekologinį veiksmingumą. Vietos ir regionų valdžios institucijos gali skatinti taupyti ir perdirbti vandenį miestų infrastruktūroje ir pastatuose. Regionai, investuodami ir priimdami teisės aktus, papildančius Pastatų direktyvą, gali skatinti panaudoti lietaus ir pastatų oro kondicionavimo sistemų vandenį, miestuose ir pastatuose naudoti papildomus tinklus, kad gėrimui netinkamas vanduo būtų naudojamas valymui, drėkinimui ir sanitarijai. Turizmo infrastruktūros ir golfo aikštynai bei žemės ūkio įmonės turi būti primygtinai skatinami sunaudojamą vandenį perdirbti ir naudoti pakartotinai;

51. pabrėžia išskirtinių regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmenį užmezgant partnerystės ryšius su pilietine visuomene ir ekonominiiais veikėjais savanoriškų susitarimų, paskatų ir mokesčių forma, kad būtų taupomas vanduo ir padidėtų efektyvumas;

52. atkreipia dėmesį, kad vykdant decentralizuotą bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis vanduo yra viena iš sričių, kur dedama daugiausia pastangų ir investuojama daugiausia pinigų. Būtent regionai ir savivaldybės sukuria lanksčiausius, tvirčiausius ir arčiausiai piliečių esančius bendradarbiavimo tinklus; ragina bendradarbiaujančius regionus dirbti kartu ir keistis informacija bei patirtimi, kad padedami Europos Sąjungos ir jos valstybių narių jie įgyvendintų JTO tūkstantmečio tikslus;

53. kviečia regionus keistis gerąja patirtimi ir diskutuoti vandens tema, kad jie susipažintų su sėkminga vandentvarkos patirtimi;

Europos informavimo sistema

54. pripažįsta, kad WISE platforma (Europos vandens informacijos sistema) ir rodiklių valdymas yra patikimos priemonės siekiant sužinoti sausras Europoje mastą, padarinius ir raidą;

55. pabrėžia valdžios vaidmenį kaupiant duomenis, skatinant pagrindinius mokslinius tyrimus ir vykdant informacijos stebėseną, ir ragina kurti bendras metodikas ir suderinamų bei palyginamų rodiklių sistemas, keistis patirtimi ir žiniomis bei teikia pirmenybę valdžios institucijų įgaliojimų ir koordinavimo stiprinimui siekiant gauti išsamius visos jų teritorijos duomenis; todėl pritaria tam, kad būtų įsteigta Europos sausrų stebėjimo tarnyba, kuri prižiūrėtų vandens trūkumo ir sausrų prognozės (turint omenyje, kad klimatas keičiasi) klausimus;

Moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra

56. pritaria nuomonei, kad reikia skleisti su vandens trūkumu ir sausromis susijusių mokslinių tyrimų rezultatus ir sudaryti palankias sąlygas jais naudotis bei pagal Bendrijos

septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą stiprinti ir skatinti šios srities mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklą;

57. pabrėžia, kad regionai atlieka svarbų technologinių naujovių vandens srityje skatintojų vaidmenį, kadangi tausūs vandens naudojimas tampa vis svarbesniu konkurencingumo rodikliu; todėl strateginiais tikslais siūlo plėtoti teritorinį bendradarbiavimą, informacijos mainus ir strateginę partnerystę su technologijų platformomis;

58. baigdamas daro išvadą, kad, atsižvelgiant į vykstančią klimato kaitą, pateikti pasiūlymai dėl vandens trūkumo ir sausrų problemų sprendimo gali duoti teigiamų rezultatų artimiausiu metu.

2008 m. balandžio 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luk VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Trečiasis elektros ir dujų rinkų teisės aktų paketas“

(2008/C 172/11)

REGIONŲ KOMITETAS

- džiaugiasi, kad teisės aktų pakete siūloma visiškai užbaigti kurti energijos vidaus rinką įgyvendinant papildomas teises priemones, kuriomis siekiama naujiems rinkos dalyviams užtikrinti nediskriminuojančias sąlygas naudotis perdavimo sistemomis ir taip skatinti konkurenciją, užtikrinti geresnį reguliavimo institucijų ir perdavimo sistemos operatorių tarpusavio koordinavimą, skatinti investicijas į elektros energijos gamybą ir tinklus, didinti rinkos skaidrumą;
- prašo Komisijos vengti rinkų koncentracijos ir atitinkamomis priemonėmis skatinti įvairių operatorių – privačių ir viešųjų – dalyvavimą. Pageidaujantios valstybės narės privalo turėti galimybę nuspręsti reikalavimo teisiškai atskirti paskirstymo sistemos operatorius netaikyti integruotoms elektros energijos įmonėms, kurios tiekia šią energiją mažiau nei 100 000 prisijungusių klientų arba aprūpina mažus, izoliuotus tinklus;
- nori, kad vietos ir regionų lygiu būtų skatinama energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atitinkančius konkretaus regiono aplinkos sąlygas, ir visoje ES būtų mažinamos energijos perdavimo išlaidos bei išlankos. Todėl būtina regionų lygiu skatinti konkrečius energetikos planus, kurie turės būti tinkamai derinami ir integruojami į nacionalines ir Bendrijos sistemas;

Pranešėjas: Michel LEBRUN, Valonijos regiono parlamento narys (BE/ELP)

Pamatiniai dokumentai

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių

COM(2007) 528 galutinis – 2007/0195 (COD)

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių

COM(2007) 529 galutinis – 2007/0196 (COD)

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, įsteigiantį Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą

COM(2007) 530 galutinis – 2007/0197 (COD)

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros mainų tinklo sąlygų

COM(2007) 531 galutinis – 2007/0198 (COD)

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų

COM(2007) 532 galutinis – 2007/0199 (COD)

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Bendro pobūdžio rekomendacijos

1. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi didelės reikšmės sėkmingam Europos iniciatyvų įgyvendinimui ir atlieka pagrindinį vaidmenį Europos energetikos politikos srityje;

2. pabrėžia, kad energija būtina tiek kiekvienam piliečiui, tiek įmonių konkurencingumui. Būdamas arčiausiai piliečių, vietos ir regionų valdžios institucijos siekia, kad elektros energija ir dujos vartotojams būtų tiekiami nenutrūkstamai, už konkurencinę kainą ir užtikrinant kokybišką paslaugų teikimą;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad, svarstant energijos rinkos liberalizavimo klausimą, būtina visų pirma atsižvelgti į vartotojo interesus;

4. teigia, kad šiandien valstybėse narėse vis dar nepasiekta užsibrėžtų energijos rinkos liberalizavimo rezultatų ir nesukurta konkreti ES elektros energijos ir dujų bendra rinka;

5. pritaria Europos Komisijos svarstymams dėl elektros energijos ir dujų rinkų veikimo nesklandumų: didelė rinkos koncentracija, stipri vertikali energijos bendrovių integracija, rinkų susiskaldymas, skaidrumo stoka, pavyzdžiui, kainodaros srityje, nepakankamas perdavimo sistemų operatorių (PSO) tarpusavio koordinavimas;

6. džiaugiasi, kad teisės aktų pakete siūloma visiškai užbaigti kurti energijos vidaus rinką įgyvendinant papildomas teises priemones, kuriomis siekiama naujiems rinkos dalyviams užtikrinti nediskriminuojančias sąlygas naudotis perdavimo siste-

momis ir taip skatinti konkurenciją, užtikrinti geresnį reguliavimo institucijų ir perdavimo sistemos operatorių tarpusavio koordinavimą, skatinti investicijas į elektros energijos gamybą ir tinklus, didinti rinkos skaidrumą;

7. pritaria regioninių rinkų plėtos įtraukimui į teisės aktų paketą vertindama tai kaip svarbų žingsnį kuriant ES elektros energijos ir dujų rinką;

8. džiaugiasi, kad Europos Komisija toliau siekia ne tik tokių Europos energetikos politikos tikslų kaip konkurencingumas, bet ir tiekimo patikimumo bei tvarumo, pabrėždamas, kad šie trys tikslai yra tarpusavyje sunkiai suderinami, todėl būtina rasti tinkamą šių skirtingų tikslų pusiausvyrą;

9. pripažįsta, kad siūlomo trečiojo teisės aktų paketo pagrindinis tikslas – gerinti ES elektros energijos ir dujų rinkos veikimą, tačiau taip pat nori, kad šis paketas padėtų įgyvendinti ir kitus Bendrijos politikos tikslus, pavyzdžiui, energijos efektyvumo didinimo ir klimato kaitos mažinimo. Todėl labiausiai rekomenduotinas pasirinkimas – atsinaujinančius energijos šaltiniai;

10. nori priminti anksčiau pateiktą nuomonę, kurioje RK pasisakė už aplinkosaugos sąnaudų įtraukimą į vartotojo kainą (CdR 216/2005). Norint įgyvendinti tokią iniciatyvą, reikėtų ES lygiu priimti specialius teisės aktus, kadangi teisės aktų pakete tokios priemonės nėra numatytos. RK primygtinai prašo Komisijos siūlyti tokią sistemą; Todėl reikėtų stebėti, kad sukūrus šią sistemą ir vėliau ją įgyvendinant neproporcingai nepakiltų energijos kainos, kadangi tai turėtų įtakos ES konkurencingumui ir Lisabonos strategijos tikslų įgyvendinimui.

11. mano, kad, nors Europos Komisija pateikė iš esmės teigiamą trečiojo energijos teisės aktų paketo poveikio vertinimą, reikia atidžiai stebėti, koks bus šių siūlomų priemonių socialinis, ekonominis poveikis ir poveikis aplinkai, visų pirma vietos ir regionų lygiu.

Elektros ir dujų vidaus rinka

Konkurencija

12. primena, kad elektros energijos ir dujų rinkų liberalizavimas turėtų panaikinti energiją tiekiančių bendrovių monopolį valstybėse narėse ir paskatinti konkurenciją. Konkurencija atsiras tik tada, kai paslaugas tarpusavyje varžydami siūlys keletas gamintojų ir tiekėjų;

13. pastebi, kad šiuo metu elektros energijos gamybos srityje nacionalinėse rinkose iš esmės dominuoja monopoliai arba oligopolijos. Kalbant apie gamtines dujas, reikia pasakyti, kad potencialių gamintojų skaičius ne tik yra ribotas, padėtis dar blogesnė: už ES ribų esantiems gamintojams netaikomos Europos Sąjungos taisyklės, nors jie yra pagrindiniai tiekėjai;

14. prašo Komisijos vengti rinkų koncentracijos ir atitinkamomis priemonėmis skatinti įvairių operatorių – privačių ir viešųjų – dalyvavimą. Šiuo požiūriu pagrindinį vaidmenį turi atlikti energiją tiekiančios vietos ir regionų bendrovės. Dėl šios priežasties pageidaujanti valstybės narės privalo turėti galimybę nuspręsti reikalavimu teisiškai atskirti paskirstymo sistemos operatorius netaikyti integruotoms elektros energijos įmonėms, kurios tiekia šią energiją mažiau nei 100 000 prisijungusių klientų arba aprūpina mažus, izoliuotus tinklus;

15. pabrėžia, kad būtina sudaryti galimybes naujiems rinkos dalyviams investuoti į naujus elektros energijos gamybos ir dujų importo pajėgumus, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos (*level playing field*), skatinančios rinkos konkurencingumą;

16. pastebi faktą, kad konkurencinga rinka taip pat suteikia vienodas galimybes vietos ir regionų elektros energijos gamintojams, gaminantiems energiją iš atsinaujinančių šaltinių, tiekti elektros energiją vartotojams.

Reikalavimai dėl atskyrimo

17. pastebi, kad, siekiant užtikrinti gerą rinkos veikimą, nepakanka laikytis perdavimo sistemų operatorių teisinio ir funkcinio veiklos rūšių atskyrimo (*unbundling*) reikalavimų, privalomų nuo 2004 m. liepos 1 d., kadangi šis atskyrimas nepašalina su vertikalia integracija susijusio interesų konflikto;

18. pritaria nuomonei, kad vertikalios integruotos bendrovės yra linkusios tinklus laikyti strateginiais aktyvais, naudotais ne visų tinklo vartotojų interesais, o siekiant integruotosios bendrovės komercinių tikslų ir mažai investuoti į naujus tinklus, kadangi bijo, kad tokios investicijos gali padėti konkurentams klestėti joms priklausančiose rinkose;

19. todėl palankiai vertina papildomas priemones siekiant perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimo;

20. pažymi, kad nuosavybės atskyrimas, už kurį pasisako Europos Komisija, nesulaukė vieningo valstybių narių pritarimo, nors jis leistų užtikrinti vienodas visų tiekėjų prieigos prie tinklų sąlygas ir neutralią investavimo į perdavimo tinklus politiką;

21. todėl mano, kad to pageidaujančioms valstybėms narėms turėtų būti leista pasirinkti nepriklausomą sistemos operatorių, atkreipiant dėmesį į tai, kad toks pasirinkimas gali turėti nepageidaujamų pasekmių akcininkams (kontrolės praradimas, privatizacija ir pan.); todėl valstybėms narėms reikia sudaryti papildomą galimybę pasirinkti „efektyvų ir veiksmingą atskyrimą“, kuris būtų paremtas, viena vertus, faktine perdavimo tinklų operatorių nepriklausomybe, kita vertus, aiškiais taisyklėmis, susijusiomis su investicijomis į tinklus.

22. pageidauja, kad teisinis ir funkcinis atskyrimas (*unbundling*) paskirstymo srityje, kuris yra privalomas tik nuo 2007 m. liepos 1 d., būtų taikomas griežtai laikantis teisės aktų. Norint kuo veiksmingiau kovoti su rinkos koncentracija, tuo pačiu metu reikia strategijos, kaip remti mažąsias ir vidutines įmones, veikiančias energetikos sektoriuje. Komitetas palankiai vertina tai, kad buvo išsaugota šiuo metu taikoma išimtis smulkiems paskirstymo sistemos operatoriams (turintiems mažiau nei 100 000 klientų);

23. mano, kad reikėtų paskatinti vietos ir regionų valdžios institucijas tapti aktyviais perdavimo ir paskirstymo sistemų operatorių, kurie užima labai svarbią vietą energetikos rinkoje, akcininkais.

Reguliavimo institucijos

24. primygtinai pabrėžia, kad būtina įsteigti ne tik nepriklausomas, bet ir kompetingas bei veiksmingas reguliavimo institucijas rinkoje, kurioje yra monopolį turinčių ir (arba) dominuojančių padėčių užimančių operatorių;

25. džiaugiasi suderintu ir sustiprintu nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmeniu. Svarbu, kad reguliavimo institucijos sutelktų savo dėmesį ne tik į reglamentuotą veiklą, bet ir siektų užtikrinti gerą bendrą rinkos veikimą vykdydamos *ex ante* sava-veiksmiškumo įgaliojimus;

26. pabrėžia, kad reguliavimo institucijos dažnai laikosi trumpalaikio požiūrio ir siekia bet kokia kaina sumažinti elektros energijos ir dujų tinklo tarifus pamiršdamos ilgalaikius tikslus – optimaliai plėtoti tinklą ir tobulinti arba bent jau išlaikyti tinklo ir paslaugų kokybę; reguliavimo institucijos turi pakeisti požiūrį į savo užduotį, jis turi būti labiau integruotas ir apimanti daugiau nei vien tik kainų reguliavimą;

27. pabrėžia būtinybę, kad reguliavimo institucijos būtų tinkamai įgaliotos savo veikla siekti sukurti paskatas daryti tinklams būtinas investicijas, įskaitant atsinaujinančią energiją reikalingas investicijas;

28. ragina, kad į lyginamosios analizės (*benchmarking*) metodologiją, pagal kurią nustatoma tarifų ir prisijungimo prie perdavimo ir paskirstymo tinklų kaina, kurią nustato reguliavimo institucijos, būtų įtraukti ne tik kiekybiniai (kaina), bet ir kokybiniai rodikliai (pavyzdžiui, tinklų kokybės patikimumo kriterijai), kad būtų galima išlaikyti dabartinę tinklų kokybę.

Investicijos siekiant užtikrinti energijos tiekimo patikimumą

29. pastebi, ne tik dėl mažų investicijų į naujas elektrines kylanti pavojų energijos tiekimo patikimumui, bet ir tai, kad šiam patikimumui užtikrinti itin svarbu kurti naujus ir tobulinti esamus perdavimo ir paskirstymo tinklus bei jungiamąsias linijas, o tam prireiks didelių investicijų ir teks įveikti didelius projektavimo bei įgyvendinimo sunkumus;

30. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti stabilią ir patrauklią investicijų aplinką;

31. ypač pabrėžia energijos šaltinių įvairinimo siekiant užtikrinti energijos tiekimo patikimumą svarbą;

32. nori, kad vietos ir regionų lygiu būtų skatinama energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atitinkančius konkretaus regiono aplinkos sąlygas, ir visoje ES būtų mažinamos energijos perdavimo išlaidos bei išlankos. Todėl būtina regionų lygiu skatinti konkrečius energetikos planus, kurie turėtų būti tinkamai suderinti ir integruoti nacionaliniu ir Bendrijos lygmeniu;

33. ragina Komisiją imtis priemonių, kurios būtinos siekiant ne tik gamintojus, bet ir perdavimo sistemų operatorius paskatinti investuoti į gamybos įrenginių statybą ir atitinkamai į tinklų infrastruktūras, siekiant sąžiningomis sąlygomis suteikti prieigą vietiniams elektros energijos iš atsinaujinančių energijos šaltinių gamintojams;

34. tačiau atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad iš esmės tinklai šiuo metu nėra pajėgūs panaudoti didžiosios dalies atsinaujinančios energijos plėtrai, reikia investicijų, taigi papildomų finansinių lėšų. Be to, reikės svarstyti energijos kaupimo galimybes, o tai pareikalaus nemažų papildomų investicijų.

35. ypač atkreipia dėmesį į tai, kad taupaus energijos naudojimo ir energijos efektyvumo politika yra geriausia priemonė siekiant sumažinti šiuo metu vyraujančią įtampą tarp energijos pasiūlos ir paklausos.

Vartotojų apsauga

36. primena, kad su viešosiomis paslaugomis susiję išpareigojimai turi būti neatsiejama konkurencijos dalimi ir likti rinkos atvėrimo proceso dėmesio centre;

37. rekomenduoja, kad suteikiant vartotojams pasirinkimo laisvę kartu būtų suteikiamos ir tvirtos energijos vartotojų teisių apsaugos garantijos. Šiuo požiūriu reikėtų, kad būsima Europos energijos vartotojų teisių chartija būtų teisiškai įpareigojanti;

38. palankiai vertina galutinių vartotojų forumo įsteigimą „Florencijos“ ir „Madrido“ forumų pavyzdžiu;

39. prašo Komisijos ypač atidžiai stebėti mažmenines rinkas siekiant įvertinti liberalizacijos poveikį namų ūkiams, kad būtų galima padidinti vartotojų pasitikėjimą energijos rinka ir sumažinti manipuliacinio rinkos pavojų;

40. pabrėžia, kad siekiant paskatinti vartotojus keisti įpročius – taupyti energiją ir didinti energijos vartojimo efektyvumą – svarbu užtikrinti didesnę pateikiamų elektros ir dujų sąskaitų skaidrumą;

41. pabrėžia, kad svarbu sukurti nešališkas ir nepriklausomas tiekėjų kompiuterines sistemas, kurios leistų automatizuotai valdyti jungiklius (*switch*);

42. atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad plačiai diegiamiems „išmaniesiems“ skaitikliams turi būti keliamos dvi išankstinės sąlygos: jų įdiegimas turi būti finansiškai prieinamas ir proporcingas energijai, kurią galėtų sutaupyti įvairių tipų klientai;

43. rekomenduoja ateityje padidinti pažeidžiamų vartotojų apsaugą, kad būtų panaikintas energijos skurdo reiškinys.

Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra

44. pripažįsta tarpvalstybinių klausimų reguliavimo spragas ir būtinybę gerinti tinklų kūrimą tam tikruose rinkos sektoriuose;

45. laikosi nuomonės, kad reikia stiprinti ERGEG (Europos elektros energijos ir dujų reguliavimo grupė), o ne vietoj jos kurti naują agentūrą. Iš tiesų, užuot steigus naują struktūrą patiriant su kūrimu susijusias išlaidas ir biurokratinę našta, būtų galima tęsti veiklą remiantis dabartine baze: sustiprinti ERGEG, kuriai būtų pavesta spręsti tarptautines problemas ir patikėtos kitos, siūlomai įkurti agentūrai numatytos, užduotys. Jei konkurencija nepakankamai didės, tokiu atveju atskiros agentūros kūrimas bus pagrįstas.

Tarpvalstybiniai mainai

46. džiaugiasi, kad trečiuoju teisės aktų paketu stiprinamas perdavimo operatorių (PSO) bendradarbiavimas kuriant Europos PSO tinklą. Taip skatinami tarpvalstybiniai elektros energijos ir dujų mainai, o tai yra viena iš išankstinių sąlygų užtikrinti gerą vidaus rinkos veikimą. Dideli perdavimo pajėgumai yra pagrindinė techninė sąlyga tiek tiekimo saugumui, tiek veiksmingai konkurencijai bendroje energijos rinkoje užtikrinti. Pirmiausia, tai ypač aktualu rytinėms ES valstybėms siekiant iš esmės panaikinti energetinį priklausomumą nuo jų rytinių kaimyninių valstybių;

47. mano, kad reikia stengtis laipsniškai pereiti prie regionų perdavimo sistemų operatorių;

48. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Komisija savo pasiūlymuose dėl Europos elektros ir dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo perdavimo sistemos operatoriams suteikia beveik teisinį statutą, o agentūra laikoma tik patariamuoju organu. Kai kurios skaidrumo ir keitimosi informacija taisyklės veikia patenka į reguliavimo institucijų kompetencijos sritį;

49. palankiai vertina Europos elektros PSO tinklui nustatytą reikalavimą kas dvejus metus visoje Bendrijoje skelbti 10 metų investavimo į tinklus planą;

50. nori, kad nauji rinkos dalyviai, visų pirma vietos ir regionų elektros energijos bendrovės, būtų vienodai informuojami apie rinką kaip ir senieji rinkos dalyviai.

Dujų perdavimo sistema

51. mano, kad ribotos galimybės naudotis dujų saugojimo talpyklomis, kurias dažnai valdo išvirtinę rinkos dalyviai, turi didelės neigiamos įtakos dujų sektoriaus konkurencijai ir gamybos požiūriu daro netiesioginį poveikį elektros energijos sektoriui. Todėl palankiai vertina pasiūlymus, kuriais siekiama užtikrinti geresnes sąlygas naudotis dujų saugyklomis ir SGD įrenginiais;

52. remia „įtraukimo–pasitraukimo“ iš sistemos įdiegimą, kai pajėgumai paskirstomi sričiai ir (arba) regionui, o ne konkrečiam dujotakiui, kadangi tai skatina konkurenciją.

2008 m. balandžio 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „2007–2008 m. Plėtros strategija ir svarbiausi iššūkiai: narystės ES siekiančios šalys kandidatės“

(2008/C 172/12)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad narystės Europos Sąjungoje (ES) siekiančioms šalims reikia aiškiau pasakyti, koku būdu jos taps ES narėmis. Atskiras kiekvienos šalies priėmimas į ES galėtų inspiruoti ir paskatinti šalis paspartinti visą procesą. Šalies stojimo sparta neabejotinai turėtų priklausyti nuo to, kaip šalis įgyvendina ES nustatytus kriterijus,
- atkreipia dėmesį į tai, kad reikia stiprinti vietos valdžios institucijų ir vietos valdžios institucijų asociacijų narystės ES siekiančiose šalyse gebėjimus, nes šiuo metu vietos ir regionų valdžios institucijos nepakankamai dalyvauja stojimo į ES procesuose,
- teigiamai vertina Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo (SAS) su ES parafavimą ir ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas drauge dirbti siekiant įgyvendinti sutartyje priimtus įsipareigojimus,
- palankiai vertina Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo parafavimą ir ragina Serbiją toliau stengtis vykdyti įsipareigojimus Tarptautiniam baudžiamajam tribunolui Buvusiajai Jugoslavijai, kadangi tai išlieka stojimo į ES sąlyga,
- palankiai vertina pasirašytą Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą su ES ir ragina Juodkalnijos vyriausybę toliau laikytis Susitarimo įsipareigojimų atsižvelgiant į įgyvendinimo veiksmų plano projektą.

Pranešėjas: Martin HEATLEY (UK/ELP), Vorkišyro grafystės tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „2007–2008 m. plėtros strategija ir svarbiausi iššūkiai“

COM(2007) 663 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

A. Bendro pobūdžio rekomendacijos

Bendra pažanga ir grafikas

1. mano, kad narystės Europos Sąjungoje (ES) siekiančioms šalims reikia aiškiau pasakyti, koku būdu jos taps ES narėmis. Atskiras kiekvienos šalies priėmimas į ES galėtų inspiruoti ir paskatinti šalis paspartinti visą procesą. Šalies stojimo sparta neabejotinai turėtų priklausyti nuo to, kaip šalis įgyvendina ES nustatytus kriterijus;

2. mano, jog reikėtų surasti subtilią pusiausvyrą: išlaikyti narystės siekiančių šalių entuziazmą ir stabilumą ir užtikrinti kruopštų bei tinkamą pasirengimą stojimo procesui;

3. mano, kad plėtra reikalinga ES, šalims kandidatėms ir narystės ES siekiančioms šalims, kadangi suteikia ekonominio augimo galimybių, užtikrina galimybę naudotis gyvybiškai svarbiomis transporto ir energijos magistralėmis, be to, esama ir kitų strateginių priežasčių, nepamirštant bendrų ES vertybių – laisvės, demokratijos ir solidarumo; visų pirma, stojimo perspektyva yra gyvybiškai svarbi užtikrinant taiką ir stabilumą Vakarų Balkanuose. Vis dėlto yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurios ES valstybės narės „pavargo nuo plėtros“, todėl mano, jog reikia daugiau informuoti visuomenę apie tolesnės plėtros galimybes ir iššūkius;

4. teigiamai vertina akivaizdžiai padidėjusį bendrą ekonominį augimą, bendrą makroekonominį stabilumą ir pakilusį gyvenimo lygį narystės ES siekiančiose šalyse, tačiau mano, kad reikėtų dėti daugiau pastangų įtvirtinant teisinės valstybės principus ir modernizuojant socialines struktūras. Tokia palankesne makroekonominė padėtimi turėtų būti siekiama pagerinti šių šalių piliečių gyvenimo kokybę. Konkrečiai Komitetas ragina įgyvendinti teisinės valstybės modelį, visų pirma reformuojant teismų sistemą, o kova su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, įskaitant prekybą žmonėmis, turėtų tapti svarbiausiais visų narystės ES siekiančių šalių uždaviniais;

5. ragina visas narystės ES siekiančias šalis palaikyti ir puoselėti gerus kaimyniškus santykius, nes jie yra labai svarbūs stojant į Europos Sąjungą; taip pat pabrėžia, kad Vakarų Balkanų šalis privalo dėti daugiau pastangų ieškodamos abiem pusėms priim-

tinų būdų, kaip išspręsti įsisenėjusias problemas su kaimyninėmis šalimis;

Komunikacija

6. pabrėžia, jog gera komunikacija yra labai svarbi, kad plėtros strategija būtų sėkminga. Būtina geriau informuoti apie dabartinių plėtros procesų naudą ir sunkumus bei užtikrinti, kad visuomenė suprastų ir pripažintų, jog procesas vyksta laipsniškai ir yra atidžiai kontroliuojamas. Reikėtų padėti narystės ES siekiančių šalių visiems valdžios lygmenims geriau informuoti savo visuomenę apie Europos vertybes ir priartėjimo prie narystės ES naudą bei pačios narystės Sąjungoje sąlygas. Todėl Komisijos paskelbti komunikatai dėl plėtros turėtų būti išversti į tas kalbas, kurios vartojamos narystės ES siekiančiose šalyse, įskaitant mažumų kalbas;

7. rekomenduoja panaudoti naująją ES finansinę priemonę – Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP) siekiant geriau informuoti visuomenę apie ES integraciją ir puoselėti tarpvalstybinį bendradarbiavimą, stiprinti Vakarų Balkanų vietos ir regionų valdžios institucijoms atstovaujančių asociacijų gebėjimus ir įtraukti jas į stojimo procesus;

8. rekomenduoja gerinti atitinkamų šalių centrinės valdžios institucijų, atsakingų už ES integraciją, ir vietos ir regionų valdžios institucijų bei vietos valdžios institucijų asociacijų vertikaliją komunikaciją;

Gebėjimų stiprinimas ir bendradarbiavimas per sieną

9. mano, kad paramos priemonės, kurios padeda užmegzti ryšius žmonėms vietos ir regionų lygiu ir skatina bendradarbiavimą tarp ES ir narystės siekiančių šalių, yra vertingos kultūrinio ir politinio išmanymo priemonės, galinčios įveikti abejones dėl gebėjimo integruotis. Komitetas primena svarbų miestų partnerystės ir panašaus bendradarbiavimo vaidmenį po istorinių devintojo dešimtmečio pabaigos ir dešimtojo dešimtmečio pradžios įvykių;

10. ragina skatinti bendradarbiavimą tarp regionų ir savivaldos vienetų ES valstybėse narėse ir narystės ES siekiančiose šalyse naudoti ne vien turimus bendradarbiavimo per sieną mechanizmus, bet ir kitas priemones, pavyzdžiui, skatinančias įtraukti narystės ES siekiančias šalis į Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (1) veiklą;

(1) Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė – ETBG.

11. pabrėžia, kad visų pirma vietos ir regionų lygmens administracinių gebėjimų stiprinimas yra labai svarbus, jeigu norima sėkmingai įgyvendinti Kopenhagos kriterijus. Vietos ir regionų valdžios institucijos atitinkamose valstybėse nėra pakankamai gerai informuojamos ir joms vis dar trūksta gebėjimų įsisavinti ES finansinę paramą. Šiuo požiūriu RK priklauso labai svarbus vaidmuo skatinti mokymo seminarus, kad būtų keičiamasi gera praktika ir iš ES regionų ir vietos valdžios institucijų būtų galima pasisemti patirties;

12. teigiamai vertina susitarimą dėl vizų režimo supaprastinamo tarp ES ir narystės siekiančių šalių, nes tai svarbus žingsnis sudarant geresnes sąlygas paprastų žmonių kontaktams ne tik tarp Vakarų Balkanų valstybių gyventojų, bet ir tarp ES ir narystės siekiančių šalių gyventojų;

13. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia stiprinti vietos valdžios institucijų ir vietos valdžios institucijų asociacijų narystės ES siekiančiose šalyse gebėjimus, nes šiuo metu vietos ir regionų valdžios institucijos nepakankamai dalyvauja stojimo į ES procesuose;

14. teigiamai vertina projektus, kurie susieja ES valstybių narių ir narystės siekiančių šalių vietos valdžios institucijas. Toks, pavyzdžiui, buvo Serbijos mainų projektas, kuriame dalyvavo trečdalis savivaldybių, turėjusių galimybę susipažinti su projektų vadybos praktika Europoje;

15. skatina stiprinti centrinės ir vietos valdžios institucijų, taip pat regionų valdžios institucijų gebėjimus narystės ES siekiančiose šalyse suderinant jų vykdomą aplinkosaugos politiką su ES rekomendacijomis;

16. narystės ES siekiančiose šalyse kandidatėse demokratija dar jauna ir pažeidžiama. Siekiant sukurti ir įtvirtinti institucijas bei atstovaujamosios demokratijos taisykles reikia tikslingų ir ryžtingų veiksmų. Tai pasakytina visų prama apie vietos ir regionų lygmenį, nes jam tenka lemiamas vaidmuo kuriant stabilų ir atvirą demokratinę visuomenę bei užtikrinant gerą valdymą (angl. *good governance*);

Pilietinė visuomenė ir viešasis gyvenimas

17. mano, kad pilietinis sektorius yra labai svarbus kuriant demokratinę visuomenę. Reikia toliau vystyti šį sektorių ir stiprinti gebėjimus, kad jam būtų lengviau atlikti savo vaidmenį – didinti skaidrumą ir skatinti demokratiją. Pilietinis sektorius gali nemažai prisidėti prie visuomenės informavimo apie ES ir piliečių dalyvavimą stojimo procesuose;

18. ragina siekti didesnių teisių moterims, vaikams ir vyresnio amžiaus žmonėms. Reikėtų imtis tolesnių priemonių

lygioms galimybėms, didesniai užimtumui užtikrinti ir skatinti aktyviau dalyvauti moteris politiniame gyvenime. Reikėtų stiprinti moterų, vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių apsaugą nuo visų smurto formų, įskaitant prekybą žmonėmis;

19. skatina toliau gerinti žmonių su negalia statusą. Ypač svarbu padidinti žmonių su negalia įsidarbinimo galimybes, nes tai svarbus žingsnis į visišką jų integravimą į visuomenę;

20. ragina toliau stiprinti mažumų teises, sudaryti sąlygas jų kultūros saviraiškai bei plėtočiai. Būtina ryžtingai dėti pastangas gerinant požiūrį į etnines grupes ir siekti tolerancijos bei susitaikymo;

B Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Albanija

21. pageidautina, kad būtų gerinamas administravimą, visų pirma reikalingi pasikeitimai, gerinantys už civilinę metrikaciją, tapatybės korteles ir biometrinių pasų įvedimą atsakingų tarnybų darbą; reiškia viltį, jog tai prisidės prie rinkimų procesų pagerinimo, nes pastarieji vietos valdžios rinkimai neatitiko tarptautinių įsipareigojimų ir standartų;

22. teigiamai vertina labiau strateginį vyriausybės požiūrį į kovą su korupcija. Tačiau korupcija Albanijoje vis dar labai paplitusi ir yra didžiulė problema. Be to, nors teismų sistemoje esama tam tikros pažangos, ji tebėra silpna, reikia tęsti reformas, visų pirma siekiant nepriklausomumo, skaidrumo, prieinamumo ir veiksmingumo. Todėl ypač svarbu, kad 2007–2013 m. laikotarpiui numatyta antikorupcinė strategija būtų įgyvendinta ir vykdoma kartu taikant ir Europos Tarybos GRECO grupės pateiktas rekomendacijas;

23. pastebėdamas, kad religinių bendruomenių santykiuose įsivyravo labai teigiama atmosfera ir tai tapo vertingu pavyzdžiu visam regionui, Komitetas ragina tobulėti žmogaus teisių ir žodžio laisvės srityse;

24. ragina Albanijos valdžios institucijas vadovaujantis geriausia Europos patirtimi ir Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija toliau dirbti gerinant mažumų statusą; rekomenduoja į Albanijos parlamentą įtraukti mažumų atstovus ir užtikrinti, kad mažumų kalbų mokymas bus išplėstas ir prieinamas visiems etninių mažumų atstovams visoje šalyje;

25. pripažįsta, kad Albanija stengiasi palaikyti ir plėtoti tolesnius gerus kaimyninius santykius su valstybėmis narėmis ir kitomis narystės ES siekiančiomis šalimis;

26. mano, kad siekiant sėkmingai įgyvendinti Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą (SAS), reikia toliau gerinti administracinius gebėjimus. Vietos valdžios institucijų administracijoms ir Albanijos savivaldybių asociacijai reikia toliau gerinti gebėjimus, kad būtų galima įsisavinti PNPP lėšas;

Bosnija ir Hercegovina

27. teigiamai vertina Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo su ES parafavimą ir ragina Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijas drauge dirbti siekiant įgyvendinti sutartyje prisiimtus įsipareigojimus;

28. palankiai vertina deklaraciją dėl policijos reformų Bosnijoje ir Hercegovinoje ir ragina visas pasirašiusias šalis dirbti stengiantis reformuoti policijos struktūrą pagal ES principus. Policijos reforma tebėra būtina, kad būtų galima pasirašyti Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą;

29. palankiai vertina vietos valdžios institucijų pasiryžimą Bosnijoje ir Hercegovinoje perimti Europos geriausios praktikos pavyzdžius, kaip gerinti paslaugų teikimą ir vietos valdžios institucijų bei vietos valdžios institucijų asociacijų pasirengimą drauge dirbant gerinti piliečiams skirtų vietinių paslaugų kokybę;

30. teigiamai vertina vietos valdžios institucijose tebevykstančias reformas ir pažymi, kad teisės aktai dėl vietos savivaldos tiek Bosnijoje, tiek Hercegovinoje yra suderinami su Europos vietos savivaldos chartija;

31. mano, kad siekiant sėkmingai įgyvendinti SAS, reikia toliau gerinti administracinius gebėjimus. Vietos valdžios institucijų administracijoms ir vietos savivaldybių asociacijoms reikia toliau gerinti gebėjimus, kad būtų galima įsisavinti PNPP lėšas ir jomis visiškai pasinaudoti;

32. palankiai vertina pažangą, padarytą sprendžiant pabėgėlių ir šalies viduje perkeltųjų asmenų grįžimo klausimą ir ragina atitinkamas organizacijas ir agentūras tęsti darbą ir gerinti grįžimo ilgam laikui sąlygas;

33. teigiamai vertina tai, kad pagerėjo bendradarbiavimas su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu Buvusiajai Jugoslavijai ir atrodo, kad šiuo metu jis apskritai yra patenkinamas, tačiau reikia visapusiško bendradarbiavimo, kad būtų galima pasirašyti Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą;

Serbija

34. ragina Serbiją ir toliau dėti pastangas priartėti prie ES ir netgi Kosovui paskelbus nepriklausomybę siekti taikaus sambūvio su visomis kaimyninėmis šalimis;

35. palankiai vertina Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo parafavimą ir ragina Serbiją toliau stengtis vykdyti įsipareigo-

jimus Tarptautiniam baudžiamajam tribunolui Buvusiajai Jugoslavijai, kadangi tai išlieka stojimo į ES sąlyga;

36. pripažįsta, kad pasiekta pažangos reformuojant viešojo administravimo sritį atsižvelgiant į Europos standartus ir pažymi, kad Serbija parodė gerus administracinius gebėjimus derybose dėl Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo;

37. palankiai vertina Teisingumo ministerijos iniciatyvą iš esmės išanalizuoti teismų sistemą, kadangi vis dar nebaigta įgyvendinti naujojoje konstitucijoje numatyta teisės sistema. Be to, ir toliau reikės pastangų užtikrinti teismų sistemos nepriklausomumą, atskaitomybę ir veiksmingumą;

38. teigiamai vertina tolesnį nacionalinės strategijos prieš korupciją įgyvendinimą, tačiau pažymi, kad korupcija vis dar yra labai paplitusi ir tai yra didelė problema Serbijoje;

39. palankiai vertina tai, kad labiau atsižvelgiama į mažumų teises ir jos ginamos; ragina vyriausybę daugiau dėmesio skirti visuomenės etninių grupių teisių gerinimui visų pirma švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, būsto ir užimtumo srityse;

40. ragina Serbijos parlamentą ratifikuoti Europos vietos savivaldos chartiją;

41. mano, kad siekiant sėkmingai įgyvendinti SAS, reikia toliau gerinti administracinius gebėjimus. Vietos valdžios institucijų administracijoms ir Miestų ir savivaldybių nuolatinei konferencijai reikia toliau gerinti gebėjimus, kad būtų galima įsisavinti PNPP lėšas ir jomis visiškai pasinaudoti;

Kosovas (pagal JT saugumo tarybos rezoliuciją Nr. 1244)

42. vasario 17 d. Kosovo nepriklausomybės deklaracija jau faktas; RK pritaria sprendimui įsteigti Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) teisinės valstybės ir stabilumo misiją EULEX Kosovo. Visiems svarbu išsaugoti teisinę valstybę ir stabilumą. Etninės grupės privalo sugyventi taikiai;

43. palankiai vertina tai, kad pradėta taikyti strategija ir veiksmų planas dėl viešojo administravimo reformos 2006–2011 m., kadangi viešasis administravimas yra silpnas ir neveiksmingas, o reformos vis dar yra ankstyvojoje stadijoje;

44. mano, kad nors ir padaryta tam tikra pažanga vietos valdžios institucijų lygiu, tačiau jų administraciniai gebėjimai dar yra silpni;

45. palankiai vertina tai, kad įsteigta Kosovo antikorupcijos agentūra, tačiau mano, kad trūksta aiškios politinės valios kovoti su korupcija, kuri tebėra didelė problema. Reikia toliau gerinti agentūros darbuotojų gebėjimus ir toliau vystyti teisės aktų sistemą ir įgyvendinimo priemones;

46. apgailestauja, kad mažai pažangos pasiekta piliečių ir politinių teisių bei laisvių srityje ir primygtinai ragina Kosovo valdžios institucijas toliau vykdyti tyrimus dėl 2 000 dingusių žmonių, nes tai būtų svarbus žingsnis susitaikymo link;

47. teigiamai vertina faktą, kad 2007 m. lapkričio mėn. rinkimai Kosove vyko taikiai; ragina Kosovo ir Serbijos valdžios institucijas toliau siekti taikaus dabartinės politinės padėties sureguliuavimo ir tvirtai tiki, kad Kosove neturi būti panaudotas smurtas, o šis daugiaetnis regionas gali būti kuriamas tik bendradarbiaujant visoms jį sudarančioms bendruomenėms;

Juodkalnija

48. palankiai vertina pasirašytą Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą su ES ir ragina Juodkalnijos vyriausybę toliau laikytis Susitarimo įsipareigojimų atsižvelgiant į įgyvendinimo veiksmų plano projektą;

49. palankiai vertina naujos Konstitucijos priėmimą;

50. pripažįsta pažangą, padarytą laikotarpiu po Juodkalnijos nepriklausomybės paskelbimo užmezgant gerus dvišalius santy-

kius su stojančiosiomis šalimis ir kaimyninėmis valstybėmis narėmis bei pažangą dalyvaujant regioninėse iniciatyvose bei prisijungiant prie Europos Tarybos;

51. palankiai vertina priemones, kurias vyriausybė pradėjo taikyti siekdama kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija, tačiau pažymi, kad šie klausimai vis dar yra rimta problema, todėl ragina vyriausybę skubiai gerinti antikorupcines priemones ir dėti daugiau pastangų kovojant su pinigų plovimu. Ypač reikėtų pabrėžti būtinybę tęsti teismų sistemos reformas;

52. atkreipia dėmesį į vykdomas viešojo administravimo reformas ir rekomenduoja toliau stiprinti gebėjimus visų pirma skaidrumo, atskaitomybės ir viešųjų pirkimų srityse ir valdant valstybės turtą ir išduodant licenzijas;

53. mano, kad siekiant sėkmingai įgyvendinti SAS, reikia toliau gerinti administracinius gebėjimus. Vietos valdžios institucijų administracijoms ir Juodkalnijos vietos valdžios institucijų asociacijai reikia toliau stiprinti gebėjimus, kad būtų galima įsisa-
vinti PNPP lėšas ir jomis visiškai pasinaudoti.

2008 m. balandžio 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Luc VAN DEN BRANDE

Regionų komiteto nuomonė „Visapusiškas jaunimo dalyvavimas visuomenės gyvenime“

(2008/C 172/13)

REGIONŲ KOMITETAS

- apgailestauja, kad nors Komisija komunikate ir paaiškina, jog plėtojant jaunimo strategiją reikalingas politikų ir suinteresuotų grupių bendradarbiavimas Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, tačiau išsamiau neaprašo regionų ir vietos lygmens vaidmens įgyvendinant jaunimo politiką,
- pabrėžia, kad jaunimo politika daugiausiai įgyvendinama regionų ir vietos lygiu. Vietos ir regionų lygmens strategijos labai prisideda, kad būtų imamasi rimtų priemonių profesiniam ir tęstiniam mokymui, socialinei ir profesinei integracijai ir jaunuolių pilietiškumo skatinimui gerinti,
- pritaria Komisijai, kad nacionalinių arba regioninių bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo sistemų užduotis – lavinti darbo rinkai svarbius pagrindinius gebėjimus. Tačiau negalima pamiršti, kad dar svarbesnis yra tvirtas bendrasis ir asmenybę ugdantis pagrindinis ugdymas, visų pirma turint galvoje asmeninį dalyvavimą visuomenės gyvenime,
- priešingai nei Komisija mano, jog ugdant ikimokyklinio amžiaus vaikus pirmenybė turi būti teikiama visapusiškos asmenybės ugdymui, o ne svarbiausių gebėjimų lavinimui,
- mano, kad kai kuriose šalyse taikoma dualinė profesinio mokymo sistema, kurioje derinamas profesinis mokymas įmonėje ir mokykloje, yra viena pavyzdinių jaunuolių lavinimo formų, skatinančių kuo didesnio jaunų žmonių skaičiaus profesinę integraciją, ir apgailestauja, kad daugelyje valstybių narių profesinis mokymas yra nepatrauklus ir nenoriai įgyjamas.

Pranešėjas: Gebhard HALDER (AT/ELP), Forarlbergo žemės parlamento pirmininkas

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Jaunimo visapusiško švietimo, užimtumo ir dalyvavimo visuomenės gyvenime skatinimas“

COM(2007) 498 galutinis

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

Bendros pastabos dėl Komisijos komunikato

1. pažymi, kad jaunimas – visuomenės vystymosi potencialas. Europos Sąjungos, valstybių narių ir regionų bei vietos savivaldybių ateitis vis labiau priklauso nuo to, ar pavyks sukurti vaikams ir jaunimui palankią visuomenę;

2. pabrėžia, kad jaunimas yra labai svarbus Europos regionų ir vietos savivaldybių ekonominio pajėgumo ir gebėjimo konkuruoti pasaulio mastu, veiksny. Be to, Sąjungos piliečių išpareigojimai – kertinis Europos socialinės sanglaudos ir tolesnio taikaus ir demokratiško vystymosi akmuo, todėl tai turi būti ugdoma dar ankstyvame amžiuje;

3. daro nuorodą į Regionų komiteto nuomonę dėl Europos demografijos ateities ⁽¹⁾. Minėtoje nuomonėje nurodoma, kad gimsta mažiau vaikų, nei būtina gyventojų skaičiui atsinaujinti. Dėl šios priežasties labai keičiasi Europos gyventojų skaičius ir struktūra, todėl Komitetas pabrėžia, jog reikalinga kiekvienai kartai pritaikyta ir tvari politika;

4. todėl pripažįsta, kad 2005 m. pavasario Europos Vadovų Tarybos priimtame Europos jaunimo pakte ⁽²⁾, Komisijos komunikate dėl su jaunimu susijusių politikos krypčių ⁽³⁾ ir nagrinėjamame Komisijos komunikate analizuojama labai svarbi tema;

5. remia Komisijos siūlomą keletą sričių apimančių požiūrį. Svarbu, kad į jaunimo interesus būtų atsižvelgiama absoliučiai visose politikos srityse siekiant labiau orientuotis į ypatingus jaunimo poreikius;

6. nurodo, kad valstybių narių arba regionų ir vietos savivaldybių kompetencijai priklauso imtis atitinkamų priemonių visose komunikate nagrinėjamosiose bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo, jaunimo ir užimtumo srityse. Europos lygmeniu šios priemonės gali būti tik koordinuojamos, remiamos ir papildomos;

⁽¹⁾ Regionų komiteto nuomonė dėl Europos demografijos ateities, CdR 341/2006 rev. 3.

⁽²⁾ 2005 m. kovo 22–23 d. Briuselio Europos Vadovų Tarybos pirmininkaujančios šalies išvadų (7619/05) 1 priedas.

⁽³⁾ Komisijos komunikatas Tarybai dėl su jaunimu susijusių Europos politikos krypčių. Europos jaunimo reikalų sprendimas – Europos jaunimo pakto įgyvendinimas ir aktyvus pilietiškumo skatinimas, COM (2005) 206 galutinis.

7. atsižvelgdamas į tai ragina Komisiją išnagrinėti, ar planuojamos priemonės atitinka ES Reformų sutartimi sustiprintą subsidiarumo ir proporcingumo principą;

8. pažymi, kad šiuo požiūriu Komisija kartu su komunikatu nepateikė poveikio įvertinimo, ir apgailestauja, kad nebuvo nustatyta, kokia papildoma administracinė ir finansinė našta teks regionų ir vietos savivaldybėms įgyvendinant šias priemones;

Klausimo aktualumas regionų ir vietos lygmeniu

9. apgailestauja, kad nors Komisija komunikate ir paaiškina, jog plėtojant jaunimo strategiją reikalingas politikų ir suinteresuotų grupių bendradarbiavimas Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, tačiau išsamiau neaprašo regionų ir vietos lygmens vaidmens įgyvendinant jaunimo politiką;

10. pabrėžia, kad jaunimo politika daugiausiai įgyvendinama regionų ir vietos lygiu. Vietos ir regionų lygmens strategijos labai prisideda, kad būtų imamasi rimtų priemonių profesiniam ir tęstiniam mokymui, socialinei ir profesinei integracijai ir jaunuolių pilietiškumo skatinimui gerinti. Kaip tik regionų ir vietos lygiu galima labiau sutelkti dėmesį į konkrečius jaunuolių poreikius, taigi, ir numatyti tikslingesnius veiksmus;

11. ragina Komisiją atkreipti dėmesį į nacionalinę, regionų ir vietos įvairovę švietimo, jaunimo ir užimtumo srityse. Rengiant ir įgyvendinant koordinavimo, rėmimo ir papildomas priemones turi dalyvauti ne tik nacionalinės, bet ir regionų bei vietos valdžios institucijos;

Daugiau ir geresnių mokymosi galimybių visiems jauniems žmonėms

12. pabrėžia, jog Europos bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo sistemos yra svarbiausi ES ilgalaikio konkurencinio potencialo vystymosi veiksniai, todėl pritaria darbo programos „Švietimas ir mokymas 2010“ turiniui ⁽⁴⁾; tačiau tuo pačiu nurodo, jog reikia paisyti valstybių narių arba regionų bei vietos lygmens atsakomybės už mokymo turinį ir švietimo sistemų formavimą bei tų šalių kultūrų ir kalbų įvairovės;

⁽⁴⁾ Išsami darbo programa bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo sistemų tikslams įgyvendinti Europoje, OL C 142/1, 2002 6 14.

13. pritaria Komisijai, kad nacionalinių arba regioninių bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo sistemų užduotis – lavinti darbo rinkai svarbius pagrindinius gebėjimus. Tačiau negalima pamiršti, kad dar svarbesnis yra tvirtas bendrasis ir asmenybę ugdomasis pagrindinis ugdymas, visų pirma turint galvoje asmeninių dalyvavimą visuomenės gyvenime;

14. priešingai nei Komisija mano, jog ugdant ikimokyklinio amžiaus vaikus pirmenybė turi būti teikiama visapusiškos asmenybės ugdymui, o ne svarbiausių gebėjimų lavinimui. Vis dėlto žaidimų forma, pavyzdžiui, su technika arba gamtos mokslais susijusiais žaidimais, galima pažadinti netgi labai mažų vaikų potencialą ir skatinti jų domėjimąsi, kurie gali būti labai svarbūs vėliau renkantis profesiją;

15. nurodo, jog svarbus ankstyvojo vaikų ugdymo aspektas – kalbos lavinimo skatinimas. Tai ypač svarbu ugdant migrantų vaikus. Be to, taip sukuriama pagrindas vėliau mokytis ir kitų kalbų;

16. mano, kad kai kuriose šalyse taikoma dualinė profesinio mokymo sistema, kurioje derinamas profesinis mokymas įmonėje ir mokykloje, yra viena pavyzdinių jaunuolių lavinimo formų, skatinančių kuo didesnio jaunų žmonių skaičiaus profesinę integraciją, ir apgailestauja, kad daugelyje valstybių narių profesinis mokymas yra nepatrauklus ir nenoriai įgyjamas. Vis dėlto ši profesinio mokymo sistema, kaip ir visos kitos lavinimo baigus vidurinę mokyklą sistemos arba universitetinio mokymo sistemos susiduria su nuolat augančiais kvalifikaciniais reikalavimais, kurie šiandien keliami daugeliui darbo vietų. Be to, reikėtų didinti šios profesinio mokymo sistemos patrauklumą gerinant galimybes pasirinkusiems dualinę mokymo sistemą toliau mokytis universitete;

17. todėl mano, kad apskritai reikėtų kelti lavinimo lygį. Labai svarbus to pagrindas – aukštos kvalifikacijos ir motyvuotas mokomasis personalas ir profesijos mokytojai, kurie turėtų ne tik specialiųjų žinių ir pedagoginių gebėjimų, bet ir socialinio integravimo įgūdžių⁽⁵⁾. Be to, darbo rinkos reikalavimai turi atsispindėti mokymo planuose;

18. palankiai vertina tai, kad Komisija ragina valstybes nares įgyvendinti Europos kvalifikacijų sistemą ir reikalauja, kad švietimo sistemoje būtų atsižvelgiama į nacionalinę ir regioninę įvairovę. Taigi, reikia rasti sprendimą, kaip į sistemą įtraukti į darbinę veiklą orientuotus mokymo modulius;

19. pabrėžia ES programos, skirtos mokymuisi visą gyvenimą ir ES programos „Veiklus jaunimas“ svarbą. Šios programos, pirmiausiai skatinančios judumą per sieną ir su tuo susijusių formalųjų ir neformalųjų švietimą, deramai papildo nacionalinę, regioninę ir vietos švietimo politiką;

20. ragina Komisiją komunikuoti arba jos numatytose priemonėse (pvz., ES programose) daugiau dėmesio skirti nepalankioje

padėtyje esantiems jaunuoliams. Siekiant šiems jaunuoliams suteikti galimybę atsiskleisti ir integruotis į darbo rinką, gali būti naudingi tokie modeliai, kaip, pavyzdžiui, integruotis padedantis profesinis mokymas. Šie metodai suteikia galimybę nepalankioje padėtyje esantiems jaunuoliams baigti profesinio mokymo kursą per ilgesnį laikotarpį arba įgyti dalinę kvalifikaciją. Taikant šį metodą labai svarbi intensyvi socialinė jaunuolių globa ir pagalba – tai darbas, kuris gali būti atliktas tik regionų ir vietos lygiu. Šie modeliai taip pat gali padėti sumažinti vis dar didelį mokyklos nebaigusiu mokslėivių skaičių;

Jaunimas ir užimtumas – uždavinys Europai

21. mano, kad perėjimas nuo mokyklos prie darbinės veiklos jaunuoliams darosi vis sunkesnis;

22. daugelyje Europos regionų jau dabar susidariusi paradoksalinė padėtis: jaunimo nedarbo lygis iš dalies aukštas⁽⁶⁾, tačiau tuo pačiu metu trūksta – visų pirma aukštesnės kvalifikacijos – darbo jėgos; ši padėtis ateityje dar labiau paastrės;

23. pabrėžia, kad ypač sunkiai profesinė ir socialinė jaunuolių integracija vyksta nepalankioje padėtyje esančiuose miestuose ir kaimo vietovėse; atsižvelgdamas į tai pabrėžia Europos, nacionalinių, regionų ir vietos politikos priemonių konvergencijai ir regionų konkurencingumui gerinti svarbą siekiant sudaryti sąlygas, kad kvalifikuoti jaunuoliai šiuose regionuose pasilikėtų;

24. pritaria Komisijai, kad nacionalinėse reformų programose augimui ir užimtumui skatinti ypatingas dėmesys turi būti skirtas jaunimo užimtumui, todėl reikalauja šias reformų programas kuo geriau suderinti su darbo programoje „Švietimas ir mokymas 2010“ numatytais priemonėmis;

25. prašo plačiau taikyti Lisabonos strategijoje nustatytą ES valstybių narių vyriausybės tarpusavio vertinimo tvarką, kad vietos ir regionų valdžios institucijos bei kiti suinteresuoti subjektai galėtų pasinaudoti informacija, kuria keičiamasi visoje ES, siekiant išnagrinėti vietovių ir regionų veiklą, kuria sprendžiama jaunų žmonių, kurie nedirba, nesimoko ir nesilavina, problema;

26. mano, kad vis dažniau pasitaikančios nesaugios darbo sąlygos, tesuteikiančios menką darbo vietos garantiją, yra esminė visų pirma jaunų darbuotojų problema, kadangi šie jaunuoliai dažnai per daugelį metų negali susikurti stabilių ir deramų darbo sąlygų ir užsitikrinti pajamų, todėl negali gyventi savarankiškai;

27. todėl ragina ES institucijas, valstybes nares arba regionų ir vietos savivaldybes, jei jos įgyvendina darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros metodą, užtikrinti deramą darbdavio ir darbuotojų interesų pusiausvyrą, kitaip tariant, lankstumo ir saugumo pusiausvyrą. Be to, neturi būti daroma kliūčių socialinei jaunų žmonių integracijai;

⁽⁵⁾ Plg. Komisijos komunikatas dėl mokytojų rengimo kokybės gerinimo, COM(2007) 392 galutinis bei Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų išvados dėl mokytojų švietimo kokybės gerinimo, OL C 300/6, 2007 12 12.

⁽⁶⁾ Komunikuote nurodoma, kad vidutinis jaunimo nedarbas siekia 17,4 proc.

28. mano, jog Komisija nepakankamai dėmesio skiria nepalankioje padėtyje esančių jaunuolių užimtumui. Jaunuolių, visų pirma nepalankioje padėtyje esančių jaunuolių, integracijai į darbo rinką būtinos ne tik prevencinės priemonės, kurios pirmiausiai susijusios su į darbo rinką orientuotu jaunuolių mokymu, bet ir intensyvios, įskaitant ir socialines, individualiai pritaikytos paramos priemonės. Siekiant šio tikslo svarbu – tai nurodyta ir Europos užimtumo strategijoje – visus be išimties jaunuolius per kiek galima trumpesnį laikotarpį įtraukti į užimtumo procesą. Šio tikslo siekti gali padėti socialinės priemonės darbo ieškantiems nepalankioje padėtyje esantiems jaunuoliams bei įgyvendinamos jaunimo poreikiams pritaikytos, valstybės lėšomis finansuojamos kvalifikacijos kėlimo ir užimtumo programos (7);

29. nurodo, kad tokie projektai gali būti remiami ES struktūrinių fondų, visų pirma Europos socialinio fondo, lėšomis, ir remia komunikate pateiktą Komisijos raginimą ESF labiau orientuoti į jaunimo užimtumą, jei atsižvelgiant į regiono sąlygas tai būtina dėl didelio jaunimo nedarbo;

30. mano, kad svarbiausias nacionalinių, regionų ir vietos institucijų uždavinys – gerinti jaunimo gebėjimų įsidarbinti ugdymą ir skatinti pasirengimą dirbti. Be to, reikia gerinti individualų konsultavimą profesiniais ir švietimo klausimais bei skatinti su tuo susijusį informavimą apie perspektyvų profesinį kelią. Taip būtų galima užtikrinti lyčių pusiausvyrą tam tikrose profesinėse grupėse;

31. remia Komisijos siūlomą kokybės sistemą, taikomą darbo patirčiai, kuria būtų vadovaujama, kadangi praktikantai, kurių vis daugiau dirba kitose šalyse, iš dalies yra išnaudojami kaip pigi darbo jėga. Derama praktika – puiki galimybė jaunuoliams įgyti kokybiškos darbo patirties, kuri gali tapti esminiu veiksmu vėliau renkantis profesiją arba tolesnes studijas; be to, būtina moksleivius skatinti atlikti praktiką ir kuo labiau išplėsti tokio darbo pasirinkimo galimybes;

32. nurodo, kad vis svarbesnis tampa ne tik pagrindinis profesinis mokymas, bet ir tęstinis profesinis mokymas. Techninės žinios ir darbo procesui reikalingi gebėjimai labai greitai keičiasi. Todėl reikia siekti, kad tęstinis mokymas būtų kuo patrauklesnis ir atviresnis ir būtų sukurta daugiau tęstinio mokymo priemonių. Svarbu, kad jaunuoliai, neturintys pakankamo pagrindinio išsilavinimo, galėtų vėliau įgyti trūkstantį žinių ir įgūdžių (antrasis šansas) (8);

(7) Jaunuoliams, nutolusiems nuo viešųjų ir švietimo institucijų, iš dalies reikėtų sudaryti galimybes nesunkiai įgyti „darbo patirties“. Taip pat ir laikinas (dalinis) su darbo užmokesčiu susijusių išlaidų perėmimas gali įmones motyvuoti įdarbinti pradedančiuosius. Tyrimų rezultatai rodo, kad jei bus atsižvelgta į didesnio ilgalaikių jaunų bedarbių skaičiaus poveikį visuomenei, ekonominis poveikis bus kur kas geresnis.

(8) Šios švietimo priemonės, kurios taip pat gali būti finansuojamos ESF lėšomis, yra esminė prielaida norint įsitvirtinti darbo rinkoje. Reikėtų paminėti tokius pavyzdžius: „Kursai nemokantiems skaityti ir rašyti“ ir „Vėlesnis privalomojo mokslo baigimas“.

Visapusiškas galimybių išnaudojimas

33. nurodo, kad būtent neturtingų šeimų vaikai ir jaunuoliai daugeliu atvejų atsiduria nepalankioje padėtyje ir yra iš dalies atskirti nuo visuomenės. Tai turi įtakos ne tik jų galimybėms gauti išsilavinimą ir rasti darbą, bet ir jų sveikatai. Be to, skurdas dažnai „paveldimas“: suaugusiųjų skurdas ir socialinė atskirtis yra vaikystėje ir jaunystėje patirtos skriaudos ar nepriteklių pasekmė;

34. todėl reikalauja pirmenybę teikti kovai su skurdu ir socialine atskirtimi. Tai visų pirma nacionalinio arba regionų ir vietos lygmens uždutis; reikalinga darni ekonomikos, užimtumo, švietimo ir socialinės politikos sąveika, taip pat įvairiose srityse turi būti atsižvelgiama į jaunimo politikos aspektus;

35. mano, kad pirmiausiai reikia pradėti mažinti skurdo, grėšiančio šeimoms su vaikais, pavojų. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti socialiniams ir ekonominiams veiksniams: atskirčiai, ilgalaikiam tėvų nedarbui ir žemam išsilavinimo lygiui siekiant užkirsti kelią nuolatiniams „skurdo spąstams“;

36. primena, kad už našlaičių bei su sunkumais susiduriančių šeimų vaikų išlaikymą ir formalųjį švietimą paprastai yra atsakingos regionų ir vietos valdžios institucijos. Būtent jos sukuria išankstines sąlygas, kad šiems vaikams būtų suteikti savarankiško gyvenimo pagrindai;

37. nurodo, kad gyvenamosios vietos šalies kalbos mokėjimas yra greitos integracijos, geresnių rezultatų mokykloje ir didesnių galimybių darbo rinkoje prielaida, taigi, tai esminis kovos su skurdu veiksnys;

Aktyvūs jaunieji piliečiai

38. pabrėžia, kad jaunimo dalyvavimas kuriant bendrą visuomenės gyvenimą stiprina vaikus ir jaunuolius, ugdo pasitikėjimą savimi ir skatina demokratiją ir aktyvumą;

39. pabrėžia ypatingą dalyvavimo vietos ir regionų lygiu svarbą. Jaunuoliams dalyvavimo priimančiam sprendimui poveikis ypač akivaizdus ir ilgalaikis tose srityse, kuriose jie gali prisidėti kurdami savo gyvenamąją erdvę ir tiesiogiai pajusti dalyvavimo proceso poveikį;

40. pažymi, jog labai svarbu įtraukti vaikus ir jaunuolius į vietos ir regionų savivaldos procesus, supažindinti su tarybos narių pareigomis, funkcijomis, atsakomybe, galimybėmis padėti vietos žmonėms gerinti darbo ir buitines sąlygas;

41. palankiai vertina Europos lygmens patirties mainus vietos ir regioninėms dalyvavimo iniciatyvoms stiprinti ir ragina nacionalines ir ES institucijas bei regionų ir vietos valdžios institucijas formuoti jaunimo politiką apimančią keletą sektorių ir glaudžiai bendradarbiaujant su jaunimu;

42. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą reguliariai rengti ES jaunimo reikalų ataskaitą. Ši ataskaita gali padėti išnagrinėti jaunų žmonių gyvenimo sąlygas, išdėstyti jiems svarbius klausimus, taigi, ir suteikti pagrindą keletą sektorių apimančiai nacionalinio, regionų, vietos ir ES lygmens jaunimo politikai. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad valstybėms narėms, regionams arba savivaldybėms nebūtų nustatyta nauja prievolė teikti ataskaitas. Daug reikalingos informacijos galima rasti daugelyje kitų privalomų teikti ataskaitų, kuriose nurodomos ir jaunų žmonių gyvenimo sąlygos;

43. pabrėžia, jog savanoriška jaunuolių veikla yra svarbi, viena vertus, todėl, kad jie gali aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, kita vertus, gali įgyti darbo patirties, kuri padės geriau pasirinkti profesiją;

44. nurodo, kad savanoriška veikla padeda įgyti žinių ir gebėjimų, kurie gali būti svarbūs vėlesnei profesinei veiklai. Jei

savanoriška veikla bus įvertinta ir bus pripažintos neformaliojo mokymosi metu įgytos žinios ir gebėjimai, ši veikla taps patrauklesnė jaunimui;

45. atsižvelgdamas į šias aplinkybes palankiai vertina pagal programą „Veiklus jaunimas“ Komisijos įvestą „Youthpass“, kuris yra individualus pažymėjimas, nurodantis jaunuolių bendradarbiavimo kokybę programos veikloje; remia Komisijos ketinimą bendrą Bendrijos sistemą kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumui užtikrinti (Europasas) ⁽⁹⁾ papildyti įtraukiant neformaliojo mokymosi metu įgytą kvalifikaciją;

46. ragina visais lygmenimis skirti daugiau dėmesio tam, kad ir nepalankioje padėtyje esantys jaunuoliai galėtų dalyvauti tiek priimant sprendimus, tiek ir savanoriškoje jaunimo veikloje.

2008 m. balandžio 10 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁹⁾ Plg. Sprendimas 2241/2004/EB